

สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2551

สมรรถนะการศึกษาไทย ในเวทีสากล พ.ศ. 2551

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 66/2552
ISBN 978-974-559-855-3

สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล

พ.ศ. 2551

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีเจตนารมณ์สำคัญที่จะให้มีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง เท่าเทียม ต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคน และสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) ที่เน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต มุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยยึด “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา และแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่มุ่งพัฒนา “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (Green and Happiness Society) โดยมีเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคน ถือผู้เรียนเป็นเป้าหมายสูงสุด เพราะ “การศึกษา คือ การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน” (The Ultimate Aim of Education is the Development of Character) ให้เป็นคนที่มีบุคลิกที่ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของคนไทยให้เข้มแข็งและส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

379.593 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
 ส 691 ส สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2551
 กรุงเทพฯ : สกศ., 2551.
 144 หน้า
 ISBN 978-974-559-855-3
 1. การศึกษาไทย 2. ความสามารถในการแข่งขัน
 3. ชื่อเรื่อง

สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2551

สิ่งพิมพ์ สกศ.   ฉบับที่ 66/2552
 ISBN   978-974-559-855-3
 พิมพ์ครั้งที่ 1   กันยายน 2552
 จำนวน   2,000 เล่ม
 ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่   สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
                               99/20 ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต
                               กรุงเทพฯ 10300
                               โทร 0-2668-7123 ต่อ 1211
                               โทรสาร 0-2243-0085
                               www.onec.go.th
 ผู้พิมพ์   บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
                               90/6 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34/1
                               ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์
                               เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
                               โทร. 0-2424-3249 0-2424-3252
                               โทรสาร 0-2424-3249 0-2424-3252

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษา จึงจัดทำ “รายงานสมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2551” ขึ้น โดยใช้ผลการวิจัยจากเอกสาร World Competitiveness Yearbook 2008 ของสถาบัน Institute for Management Development (IMD) เป็นกรอบในการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะและการเปลี่ยนแปลงตามระยะเวลา (Time Series) เพื่อนำเสนอศักยภาพของคนไทย และระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อสถานภาพของไทยในเวทีสากล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของคนไทยอย่างต่อเนื่อง และเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและยกระดับสมรรถนะการศึกษาไทยให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานระดับสากล อันเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยมี “คน” เป็นทุนและทรัพยากรสำคัญที่จะขับเคลื่อนประเทศต่อไป

สุดท้ายนี้ สำนักงานฯ ขอขอบคุณ ดร.เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ ที่ได้กรุณาอุทิศเวลาในการพิจารณารายงานฉบับนี้อย่างละเอียด และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจทั่วไป และผู้ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้นต่อไป

(รองศาสตราจารย์รชทอง จันทรางศุ)
เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปผู้บริหาร

สถาบันนานาชาติเพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการ (International Institute for Management Development หรือ IMD) เป็นสถาบันที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก และได้รับความเชื่อถือในด้านการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ โดย IMD จัดทำรายงานเรื่อง The World Competitiveness Yearbook เป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ.2532 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งการจัดอันดับของ IMD เป็นการพิจารณาปัจจัยสภาพแวดล้อมที่จะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของแต่ละประเทศ

สำหรับปี พ.ศ. 2551 IMD เปรียบเทียบจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก รวม 55 ประเทศ โดยวิเคราะห์ข้อมูลผ่านเกณฑ์ชี้วัดทั้งหมด 331 เกณฑ์ชี้วัด ครอบคลุมปัจจัยหลัก 4 ด้าน ได้แก่ สมรรถนะทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพภาครัฐ ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ในภาพรวม ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 27 ดีขึ้นจากปีที่ผ่านมาซึ่งอยู่ในอันดับที่ 33 สำหรับปัจจัยหลัก 4 ด้าน พบว่าด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ อยู่ในอันดับที่ 12 ด้านประสิทธิภาพภาครัฐ อยู่ในอันดับที่ 22 ด้านประสิทธิภาพภาคธุรกิจ อยู่ในอันดับที่ 25 และด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในอันดับที่ 39

ด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ

เป็นด้านที่ประเทศไทยอยู่ในอันดับค่อนข้างดี เนื่องจากมีข้อได้เปรียบในด้านการจ้างงานที่มีอัตราการว่างงานต่ำ เมื่อคิดเป็นร้อยละของกำลังแรงงาน รวมถึงการมีค่าครองชีพที่ต่ำ

ทว่า ประเทศไทยมีจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวของประชากร และอัตราการแลกเปลี่ยนที่ไม่ส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ

ด้านประสิทธิภาพภาครัฐ

ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 22 โดยมีจุดแข็งในด้านนโยบายการคลังที่ภาครัฐสามารถจัดเก็บภาษีรายได้บุคคลธรรมดาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีมาตรฐานในอัตราภาษีการบริโภค และอัตราการสร้างความปลอดภัยในสังคมของนายจ้างที่เพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีจุดอ่อนในด้านกรอบการดำเนินงานสถาบัน ซึ่งประกอบด้วยนโยบายของธนาคารกลางที่มีผลกระทบกับเศรษฐกิจ และความคงเส้นคงวาของทิศทางนโยบายรัฐบาล ส่วนจุดอ่อนในด้านกฎหมายธุรกิจ คือ การควบคุมราคาที่ไม่กระทบต่อราคาสินค้าในภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ และความคล่องตัวในการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ ทั้งนี้ยังรวมถึงความเสี่ยงที่เกิดจากความไม่มั่นคงทางการเมือง

ด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจ

ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 25 มีจุดแข็งในด้านตลาดแรงงาน โดยเฉพาะการมีกำลังแรงงานมีจำนวนมาก เมื่อคิดเป็นร้อยละของ

ประชากรทั้งหมด และเมื่อคิดเป็นร้อยละของกำลังแรงงานทั้งหมดพบว่า ส่วนใหญ่เป็นกำลังแรงงานหญิง ทั้งนี้ ค่าจ้างในการทำงานภาคการผลิต เมื่อคิดเป็นชั่วโมงในการทำงานทั้งหมด และค่าตอบแทนในงานภาคการบริการถือเป็นจุดเด่นอีกประการหนึ่งของประเทศไทย

แต่เมื่อพิจารณาถึง ผลผลิตภาพและประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในเรื่อง มูลค่าของผลิตภาพการผลิตโดยรวม ผลิตภาพการผลิตของแรงงาน และประสิทธิภาพที่ได้มาตรฐานระดับสากลของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก พบว่า เป็นจุดอ่อนของประเทศไทย ทั้งนี้รวมถึงการลงทุนที่มีความเสี่ยงมาก และมูลค่าการซื้อขายในตลาดหุ้นที่มีน้อย

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 39 มีจุดอ่อนหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ชี้วัดในเรื่อง จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ต่อประชากร 1,000 คน และจำนวนผู้ลงทะเบียนใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ต่อประชากร 1,000 คน ด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เช่น การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา เมื่อคิดเป็นร้อยละต่อ GDP และด้านสุขภาพและสภาพแวดล้อม เช่น การลงทุนด้านสุขภาพ เมื่อคิดเป็นร้อยละต่อ GDP และบุคลากรด้านการแพทย์ เมื่อคิดเป็นจำนวนประชากรต่อจำนวนแพทย์และพยาบาล

แม้ประเทศไทยจะมีจุดแข็งบางเรื่องในด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เช่น ดันทุนอินเทอร์เน็ต ดันทุนที่เป็นค่าธรรมเนียมของโทรศัพท์เคลื่อนที่ และด้านโครงสร้างพื้นฐานทั่วไปที่เป็นเรื่อง

อัตราการพึงพิงในกลุ่มประชากร อายุต่ำกว่า 15 ปี และอายุสูงกว่า 64 ปีก็ตาม แต่ในส่วนของการศึกษาแล้ว กลับเป็นจุดอ่อนที่ส่งผลกระทบต่อขีดความสามารถในด้านอื่น ๆ

ในด้านการศึกษา แม้เกณฑ์ชี้วัดหลาย ๆ เกณฑ์ของประเทศ ไทยจะอยู่ในอันดับที่ดี เช่น การตอบสนองความสามารถในการแข่งขัน ของระบบการศึกษา การตอบสนองความสามารถในการแข่งขัน ของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และการจัดการด้านการศึกษาที่ ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ แต่เมื่อพิจารณาอันดับใน ภาพรวมของปัจจัยย่อยด้านการศึกษาที่อยู่ในอันดับที่ 43 แล้ว ถือว่า การศึกษาของประเทศไทยเป็นจุดอ่อนที่จุดรั้งศักยภาพของคนไทย และการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาไทย

สภาพแวดล้อมของโลกที่ทำนายและผลกระทบจากกระแส โลกาภิวัตน์ รวมทั้งสภาพแวดล้อมของไทยด้านต่าง ๆ การ จัด การศึกษาของไทยควรต้องมองการศึกษาไทยในระยะยาว และการ จัด การศึกษาในระยะเร่งด่วน

ภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10 ปี มีข้อพิจารณาทั้งด้าน ปรัชญา จุดมุ่งหมาย หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการ จัด การศึกษา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรฐาน และการประกันคุณภาพ รูปแบบการศึกษาในแต่ละระดับ ดังนี้

ปรัชญาและแนวคิดในการศึกษา ควรเป็นการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน เหมาะสมกับบริบทและ สภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ควรมุ่งพัฒนาบุคคลให้ มีความรู้ ทักษะ เจตคติ สติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม ความสามารถในการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมี ความสุข

หลักสูตร ควรมีเนื้อหาสาระที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมองทั้งสอง ซีก ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปวัฒนธรรม สังคม ศิลธรรม คุณธรรมและ จริยธรรม รวมถึงด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สุขอนามัย หลักสูตร ควรมีความยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบท สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลได้อย่างดี

กระบวนการเรียนการสอน ควรเป็นกระบวนการที่ปลูกเร้า และเสริมสร้างสติปัญญาของผู้เรียนตามแต่ละช่วงวัย โดยเน้นการ คิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ควบคู่ กับความสุขของผู้เรียนและผู้สอน

กระบวนการจัดการศึกษา ควรมุ่งเน้นการพัฒนาสมอง และสติปัญญาเพื่อการเรียนรู้ โดยรัฐต้องลงทุนทั้งด้านการศึกษา โดยตรง และที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี รวมถึง โครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา จะต้องเป็น บุคคลที่มีคุณภาพ มีความเป็นมืออาชีพ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา อย่างต่อเนื่อง มีความรู้ และทักษะการสอนในสาขาวิชา มีความสามารถ ทางภาษาและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้เป็นช่องทางในการแสวง ความรู้ใหม่ ๆ ควบคู่กับการได้รับการตอบแทนเป็นพิเศษที่แตกต่าง จากอาชีพอื่น

มาตรฐานและการประกันคุณภาพ ควรได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมให้แสดงบทบาทได้อย่างเต็มที่ปราศจากการแทรกแซงใด ๆ เพื่อรักษาคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษา

รูปแบบการศึกษาในแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกันเป็น จังหวะเหมือนการแสดงดนตรีคลาสสิก โดยการศึกษาในระดับปฐมวัย ต้องเป็นการศึกษาที่เตรียมความพร้อมของสมองและสติปัญญาตั้งแต่ อยู่ในครรภ์มารดา ส่วนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องเป็นการศึกษาที่วาง รากฐานการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นพลเมืองที่ดี การศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องเป็นการศึกษาเพื่อการผลิตและพัฒนา กำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ การอาชีวศึกษา ต้องเป็นการศึกษาเพื่อผลิตกำลังแรงงานระดับกลางเพื่อเป็นฐาน การพัฒนาประเทศในอนาคต การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย เป็นการศึกษาทางเลือกช่องทางหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ขึ้นเรื่อย ๆ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับการการศึกษาเพื่อพัฒนา ตนเองในลักษณะการศึกษาตลอดชีวิต เพราะการศึกษาในระบบอาจ ไม่เพียงพอที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการศึกษาในระยะเร่งด่วน ได้แก่

1. เร่งปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และการปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
2. ขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ในทุกระดับ การศึกษา และต้องเร่งเพิ่มการขยายรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย

3. ผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางและสูงที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเร่งการผลิตในสาขาที่ขาดแคลน

4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพิ่มแหล่งเรียนรู้สำหรับประชากรวัยต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

5. เร่งลดอัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรไทย และพัฒนา ทักษะฝีมือของกำลังแรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงาน

สารบัญ

คำนำ	หน้า	-ก-
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร		-ค-
สารบัญ		-ญ-
สารบัญตาราง		-ณ-
สารบัญแผนภาพ		-ด-
บทที่ 1 บทนำ	1	
1.1 ที่มาและความสำคัญ	1	
1.2 ขอบเขตการศึกษา	3	
1.3 ข้อมูลเบื้องต้น	3	
บทที่ 2 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ในภาพรวม	7	
2.1 ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศไทย	7	
2.2 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551	11	
บทที่ 3 ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551	31	
3.1 การจัดอันดับความสามารถด้านการศึกษา	35	
3.1.1 เกณฑ์ชี้วัดเชิงปริมาณ	36	
1) การลงทุนทางการศึกษา	36	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
2) อัตราส่วนนักเรียน ต่อครูระดับประถมศึกษา	38	
3) อัตราส่วนนักเรียน ต่อครูระดับมัธยมศึกษา	40	
4) อัตราการเข้าเรียนสุทธิ ระดับมัธยมศึกษา	42	
5) ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา	44	
6) การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่	46	
3.1.2 เกณฑ์ชี้วัดเชิงคุณภาพ	48	
1) การตอบสนองความสามารถ ในการแข่งขันของระบบการศึกษา	49	
2) การตอบสนองความสามารถ ในการแข่งขันของการศึกษา ระดับมหาวิทยาลัย	51	
3) การจัดการด้านการศึกษา ที่ตอบสนองต่อความต้องการ ของภาคธุรกิจ	54	
4) ทักษะด้านภาษาที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของผู้ประกอบการ	55	
5) การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัท กับมหาวิทยาลัย	57	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา	60
3.3 คุณภาพของมหาวิทยาลัย	63
3.4 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการศึกษา	63
3.4.1 แนวโน้มอนาคตโลก	63
3.4.2 สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในประเทศ	71
3.5 ข้อพิจารณาสำหรับการศึกษาไทยในอนาคต	73
บทที่ 4 สรุป และข้อเสนอแนะ	83
4.1 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ในภาพรวม	83
4.2 ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา ของประเทศไทย	85
4.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาไทย	87
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ตารางแสดงความสามารถในการแข่งขัน ปี พ.ศ. 2551	95
ตาราง ก 1 ความสามารถในการแข่งขันของนานาชาติ ในภาพรวม ปี พ.ศ. 2551	96
ตาราง ก 2 ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา ของประเทศไทยกับนานาชาติ พ.ศ. 2551	97

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตาราง ก 3 การลงทุนทางการศึกษาของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	98
ตาราง ก 4 อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับประถมศึกษา ของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	99
ตาราง ก 5 อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษา ของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	100
ตาราง ก 6 อัตราการเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษา ของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	101
ตาราง ก 7 ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษาของประเทศ ในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	102
ตาราง ก 8 การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	103
ตาราง ก 9 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขัน ของระบบการศึกษาของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	104
ตาราง ก 10 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขัน ของระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	105
ตาราง ก 11 การจัดการด้านการศึกษาที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของภาคธุรกิจของประเทศ ในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	106

สารบัญ (ต่อ)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตาราง ก 12 ทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	107
ตาราง ก 13 การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัทกับมหาวิทยาลัยของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	108
ภาคผนวก ข ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2552	109
ตาราง ข 1 ปัจจัยหลักและปัจจัยย่อยในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ปี พ.ศ. 2552	111
ตาราง ข 2 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวม ปี พ.ศ. 2552	113

	หน้า
แผนภาพ ข 1 วิธีการจัดอันดับของ IMD ปี พ.ศ. 2552	112
แผนภาพ ข 2 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวม ปี พ.ศ. 2547 - 2552	114
แผนภาพ ข 3 อันดับความสามารถในการแข่งขันในปัจจุบันหลักด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2547 - 2552	114
แผนภาพ ข 4 อันดับความสามารถในการแข่งขันในปัจจุบันหลักด้านประสิทธิภาพภาครัฐของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2547 - 2552	115
แผนภาพ ข 5 อันดับความสามารถในการแข่งขันในปัจจุบันหลักด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2547 - 2552	115
แผนภาพ ข 6 อันดับความสามารถในการแข่งขันในปัจจุบันหลักด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2547 - 2552	116
แผนภาพ ข 7 อันดับด้านการศึกษาของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2547 - 2552	116
แผนภาพ ข 8 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของระบบการศึกษาของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2547 - 2552	117

สารบัญตาราง

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 1	ปัจจัยหลักและปัจจัยย่อยในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ปี พ.ศ. 2551	5
ตารางที่ 2	ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	12
ตารางที่ 3	ความสามารถในการแข่งขัน ด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยย่อย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	16
ตารางที่ 4	ความสามารถในการแข่งขัน ด้านประสิทธิภาพภาครัฐของประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยย่อย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	20
ตารางที่ 5	ความสามารถในการแข่งขัน ด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจของประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยย่อย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	24
ตารางที่ 6	ความสามารถในการแข่งขัน ด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยย่อย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	28
ตารางที่ 7	ความสามารถในการแข่งขัน ด้านการศึกษาของประเทศไทยกับนานาชาติ ปี พ.ศ.2551	32
ตารางที่ 8	ความสามารถในการแข่งขัน ด้านการศึกษาของประเทศไทยกับประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	34

		หน้า
ตารางที่ 9	คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติในโครงการประเมินผล การศึกษานักเรียนนานาชาติ พ.ศ. 2549 และโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2550	61
ตารางที่ 10	คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ ปี พ.ศ. 2549	62

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพ 1 วิธีการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ IMD ปี พ.ศ. 2551	6
แผนภาพ 2 ความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติในภาพรวม ปี พ.ศ. 2551	10
แผนภาพ 3 สมรรถนะปัจจัยหลักของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551	11
แผนภาพ 4 สมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและนานาชาติ ปี พ.ศ. 2551	14
แผนภาพ 5 สมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551	15
แผนภาพ 6 สมรรถนะด้านประสิทธิภาพภาครัฐของประเทศไทยและนานาชาติ ปี พ.ศ. 2551	18
แผนภาพ 7 สมรรถนะด้านประสิทธิภาพภาครัฐของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551	19
แผนภาพ 8 สมรรถนะด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจของประเทศไทยและนานาชาติ ปี พ.ศ. 2551	22
แผนภาพ 9 สมรรถนะด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551	23
แผนภาพ 10 สมรรถนะด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทยและนานาชาติ ปี พ.ศ. 2551	26

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

	หน้า
แผนภาพ 11 สมรรถนะด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551	27
แผนภาพ 12 อันดับปัจจัยย่อยของประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยหลัก ปี พ.ศ. 2551	30
แผนภาพ 13 อันดับด้านการศึกษาของประเทศไทยและประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	33
แผนภาพ 14 การจัดอันดับความสามารถด้านการศึกษา	35
แผนภาพ 15 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในภาครัฐต่อ GDP ปี พ.ศ. 2549	37
แผนภาพ 16 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในภาครัฐต่อ GDP ปี พ.ศ. 2545 - 2549	38
แผนภาพ 17 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ที่สอนระดับประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2548	39
แผนภาพ 18 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ที่สอนระดับประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2544 - 2548	40
แผนภาพ 19 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2548	41
แผนภาพ 20 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน ที่สอนระดับมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2544 - 2548	42
แผนภาพ 21 อัตราการเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2548	43

สารบัญแนภาพ (ต่อ)

	หน้า
แผนภาพ 22 อัตราการเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2544 - 2548	44
แผนภาพ 23 ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2548	45
แผนภาพ 24 ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2544 - 2548	46
แผนภาพ 25 การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ ปี พ.ศ. 2548	47
แผนภาพ 26 การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ ปี พ.ศ. 2544 - 2548	48
แผนภาพ 27 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขัน ของระบบการศึกษา ปี พ.ศ. 2551	50
แผนภาพ 28 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขัน ของระบบการศึกษา ปี พ.ศ. 2547 - 2551	51
แผนภาพ 29 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขัน ของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.2551	52
แผนภาพ 30 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขัน ของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.2547 - 2551	53
แผนภาพ 31 การจัดการด้านการศึกษาที่ตอบสนอง ต่อความต้องการของภาคธุรกิจ ปี พ.ศ. 2551	55

สารบัญแนภาพ (ต่อ)

	หน้า
แผนภาพ 32 ทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อ ความต้องการของผู้ประกอบการ ปี พ.ศ. 2551	56
แผนภาพ 33 ทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการ ของผู้ประกอบการ ปี พ.ศ. 2548 - 2551	57
แผนภาพ 34 การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัท กับมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2551	58
แผนภาพ 35 การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัท กับมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2547 - 2551	59

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

คลื่นลูกที่ 3 ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่กำลังจะผ่านไป โลกเคลื่อนเข้าสู่ยุคของคลื่นลูกที่ 4 ยุคสังคม-เศรษฐกิจฐานความรู้ กระแสโลกาภิวัตน์เป็นปัจจัยเร่งที่มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมโลก จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องรับมือกับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีทั้งความร่วมมือ ความขัดแย้ง และ **“การแข่งขัน”** โดยมีความหมายครอบคลุมหลายมิติ ในมิติทางเศรษฐศาสตร์แล้ว ถือว่าเป็นตัวกำหนดความสามารถหรือศักยภาพในการทำกำไร (Profit potential) ขององค์กรธุรกิจในอนาคตอันนั้น ๆ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ได้กำไรมากที่สุด รวมถึงการรักษาสภาพของสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการแข่งขันอยู่เสมอ

สำหรับมิติทางการศึกษานั้น **“การแข่งขัน”** อาจมีความหมายครอบคลุมถึงความสามารถของระบบการศึกษาที่เอื้อและตอบสนองต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายสูงสุดในการเพิ่มศักยภาพของคนให้มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และต่อยอดองค์ความรู้เดิม เพื่อเกิดประโยชน์แก่ตนเอง สังคม และเพื่อ

เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศยิ่ง ๆ ขึ้นไป ทั้งนี้สอดคล้องกับ **Michael E.Porter (2541)** ที่ให้ความหมายของ **ความสามารถในการแข่งขัน คือ ผลผลิตภาพ (Productivity)** ที่เป็นมูลค่าของสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นต่อหน่วยของแรงงานและทุนของประเทศ การมีผลผลิตภาพสูงย่อมส่งผลดีต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ทั้งในด้านสุขภาพ ความปลอดภัย โอกาสที่เท่าเทียมกัน และการมีสภาพแวดล้อมที่ดี ดังนั้น การเพิ่ม **ผลผลิตภาพของทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Productivity)** จึงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ขณะที่โลกกำลังหมุนสรรพสิ่งล้วนมีการเปลี่ยนแปลงตามเหตุแห่งปัจจัย การศึกษากลับอยู่ในสภาวะที่ค่อนข้างหยุดนิ่งไม่ตอบสนองต่อการแข่งขัน องค์กรความรู้ แนวคิด ทฤษฎี กระบวนทัศน์เดิมที่ได้จากระบบการศึกษาไม่สามารถตอบสนองต่อความท้าทายใหม่ได้ อาทิ ทำไมจึงมีความต้องการอาหารในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นสำหรับพลเมืองโลก ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกสูงขึ้นเพราะเหตุใด ทำไมฝนตกในหน้าร้อน รัสเซียจะกลับมามีอำนาจในเวทีระดับโลกอีกครั้ง หรือ ชินเดีย (CHINDIA) คืออะไร ประเด็นใหม่ที่เกิดขึ้นจึงท้าทายต่อความสามารถของระบบการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันว่าจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของคนได้มากน้อยเพียงใด และจะสามารถเป็นปัจจัยเอื้อต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้มากน้อยเพียงใด

ทางรอดของประเทศจึงมีเพียง **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญ** เพื่อพัฒนา **“คน”** ให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกระแสโลกาภิวัตน์ ให้สามารถ

ตอบสนองต่อการแข่งขันที่รวดเร็ว รุนแรง โดยอาศัยการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ เพื่อนำจุดเด่นมาพัฒนาให้เข้ากับความสามารถของตนเอง พัฒนาต่อยอดจุดแข็ง แก้ไขจุดอ่อน สร้างโอกาสให้มากขึ้น และกำจัดวิกฤตให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งจากคำกล่าวที่ว่า “รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง” จึงสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องศึกษา ค้นคว้า พัฒนาดตนเอง พัฒนาประเทศให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลง สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป

1.2 ขอบเขตการศึกษา

สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ.2551 เป็นการวิจัยเอกสาร โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะ และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงตามระยะเวลา (Time Series) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 - 2551 โดยใช้ดัชนีของสถาบัน IMD เป็นกรอบหลักและใช้ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วนำเสนอการเปรียบเทียบโดยคัดเลือกเฉพาะประเทศที่มีความโดดเด่นในด้านในเวทีสากล และประเทศที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเทศไทย

1.3 ข้อมูลเบื้องต้น

1. สถาบัน IMD ได้ดำเนินการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันเป็นประจำทุกปีมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2532 และดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

2. ประเทศที่ได้รับการจัดอันดับเปลี่ยนแปลงกันไปในแต่ละปี โดยในปี พ.ศ. 2551 มีประเทศที่ได้รับการจัดอันดับจำนวนทั้งสิ้น 55 ประเทศ เท่ากับปี พ.ศ.2550 แต่เปลี่ยนประเทศเปรู เข้ามารับการจัดอันดับแทน ประเทศไอซ์แลนด์

3. การจัดกลุ่มเกณฑ์ชี้วัดของIMDแบ่งออกเป็น **4 ปัจจัยหลัก** (Competitiveness Factors) ประกอบด้วย 1) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) 2) ประสิทธิภาพภาครัฐ (Government Efficiency) 3) ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ (Business Efficiency) และ 4) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) โดยมีการศึกษาเป็นปัจจัยย่อยหนึ่งในปัจจัยหลักนี้

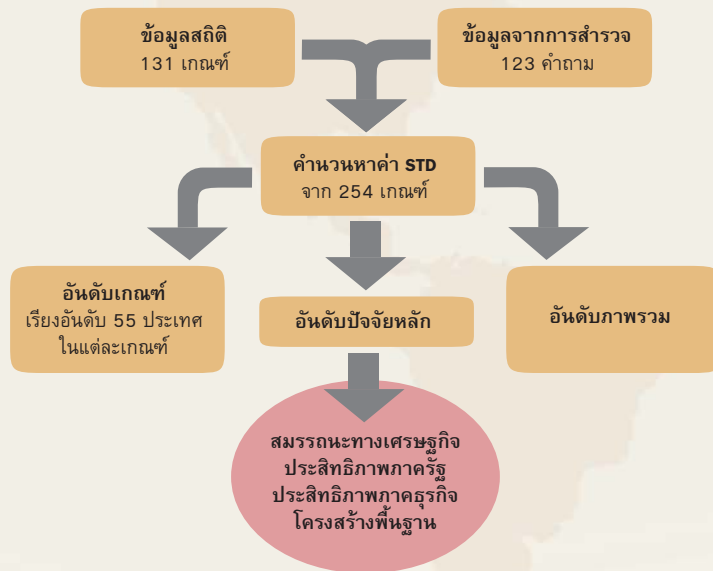
ในแต่ละปัจจัยหลักประกอบไปด้วย **5 ปัจจัยย่อย** (Sub-factors) รวมปัจจัยย่อยทั้งสิ้น 20 กลุ่ม ซึ่งในแต่ละปัจจัยย่อยมีจำนวน**เกณฑ์ชี้วัด** (Criteria) ในแต่ละปีไม่เท่ากัน โดยในปีนี้มี**เกณฑ์ชี้วัด**รวมทั้งสิ้น 331 เกณฑ์ชี้วัด (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ปัจจัยหลักและปัจจัยย่อยในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ปี พ.ศ. 2551

ปัจจัยหลักที่ 1 สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (80 เกณฑ์ชี้วัด)	ปัจจัยหลักที่ 2 ประสิทธิภาพภาครัฐ (73 เกณฑ์ชี้วัด)	ปัจจัยหลักที่ 3 ประสิทธิภาพภาครัฐกิจ (70 เกณฑ์ชี้วัด)	ปัจจัยหลักที่ 4 โครงสร้างพื้นฐาน (108 เกณฑ์ชี้วัด)
เศรษฐกิจภายในประเทศ (28 เกณฑ์ชี้วัด)	การเงินภาครัฐ (12 เกณฑ์ชี้วัด)	ผลิตภาพและประสิทธิภาพ (11 เกณฑ์ชี้วัด)	โครงสร้างพื้นฐานทั่วไป (24 เกณฑ์ชี้วัด)
การค้าระหว่างประเทศ (21 เกณฑ์ชี้วัด)	นโยบายการคลัง (14 เกณฑ์ชี้วัด)	ตลาดแรงงาน (22 เกณฑ์ชี้วัด)	โครงสร้างพื้นฐาน ทางเทคโนโลยี (21 เกณฑ์ชี้วัด)
การลงทุนระหว่างประเทศ (19 เกณฑ์ชี้วัด)	กรอบการดำเนินงาน ของสถาบัน (15 เกณฑ์ชี้วัด)	การเงิน (20 เกณฑ์ชี้วัด)	โครงสร้างพื้นฐาน ทางวิทยาศาสตร์ (22 เกณฑ์ชี้วัด)
การจ้างงาน (8 เกณฑ์ชี้วัด)	กฎหมายธุรกิจ (21 เกณฑ์ชี้วัด)	การบริหารจัดการ (10 เกณฑ์ชี้วัด)	สุขภาพและสิ่งแวดล้อม (22 เกณฑ์ชี้วัด)
ค่าครองชีพ (4 เกณฑ์ชี้วัด)	กรอบดำเนินงานทางสังคม (11 เกณฑ์ชี้วัด)	ทัศนคติและค่านิยม (7 เกณฑ์ชี้วัด)	การศึกษา (19 เกณฑ์ชี้วัด)
ปัจจัยย่อย (Sub-factors)			

4. ข้อมูลที่ IMD นำมาใช้เป็นเกณฑ์ชี้วัด มาจากสองทางคือ จากข้อมูลที่เป็นทุติยภูมิ (Secondary data หรือ Hard data) จำนวน 131 เกณฑ์ชี้วัด และข้อมูลจากการสำรวจ (Survey data) จำนวน 123 เกณฑ์ชี้วัด ทั้งนี้ ข้อมูลจากรายงานสถิติมักจะล่าช้ากว่าข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ซึ่งได้มาจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารระดับกลางและระดับสูง มีค่าระหว่าง 1 - 10 คะแนน อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ชี้วัดที่เป็นข้อมูลภูมิหลังอีก 77 เกณฑ์ชี้วัดจะไม่นำมาคิดคำนวณในการจัดอันดับภาพรวม

แผนภาพ 1 วิธีการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ IMD ปี พ.ศ. 2551

บทที่ 2

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวม

2.1 ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

ปัจจุบันมีองค์กรระดับนานาชาติหลายองค์กรที่ศึกษาจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน โดย International Institute for Management Development (IMD) เป็นสถาบันหนึ่งที่ประเมินจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยพิจารณาจากตัวชี้วัดทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สำหรับในปี พ.ศ. 2551 IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันในภาพรวม โดยมีผลการจัดอันดับของ IMD จาก 55 ประเทศ ดังนี้

1. ประเทศที่มีสมรรถนะไม่เปลี่ยนแปลง 8 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา (อันดับ 1) สิงคโปร์ (อันดับ 2) ฮังการี (อันดับ 3) สวีเดน (อันดับ 9) เยอรมนี (อันดับ 16) ชิลี (อันดับ 26) ตุรกี (อันดับ 48) และเวเนซุเอลา (อันดับ 55)
2. ประเทศที่มีสมรรถนะดีขึ้น 25 ประเทศ ได้แก่ สวิตเซอร์แลนด์ (อันดับ 4) ออสเตรเลีย (อันดับ 7) แคนาดา (อันดับ 8) นอร์เวย์ (อันดับ 11) ไอร์แลนด์ (อันดับ 12)

ไต้หวัน (อันดับ 13) ฟินแลนด์ (อันดับ 15) นิวซีแลนด์ (อันดับ 18) มาเลเซีย (อันดับ 19) อิสราเอล (อันดับ 20) ญี่ปุ่น (อันดับ 22) เบลเยียม (อันดับ 24) ฝรั่งเศส (อันดับ 25) **ไทย (อันดับ 27)** สาธารณรัฐเช็ก (อันดับ 28) สาธารณรัฐสโลวัก (อันดับ 30) สโลวีเนีย (อันดับ 32) จอร์แดน (อันดับ 34) โปรตุเกส (อันดับ 37) บัลแกเรีย (อันดับ 39) ฟิลิปปินส์ (อันดับ 40) บราซิล (อันดับ 43) โปแลนด์ (อันดับ 44) โครเอเชีย (อันดับ 49) และอินโดนีเซีย (อันดับ 51)

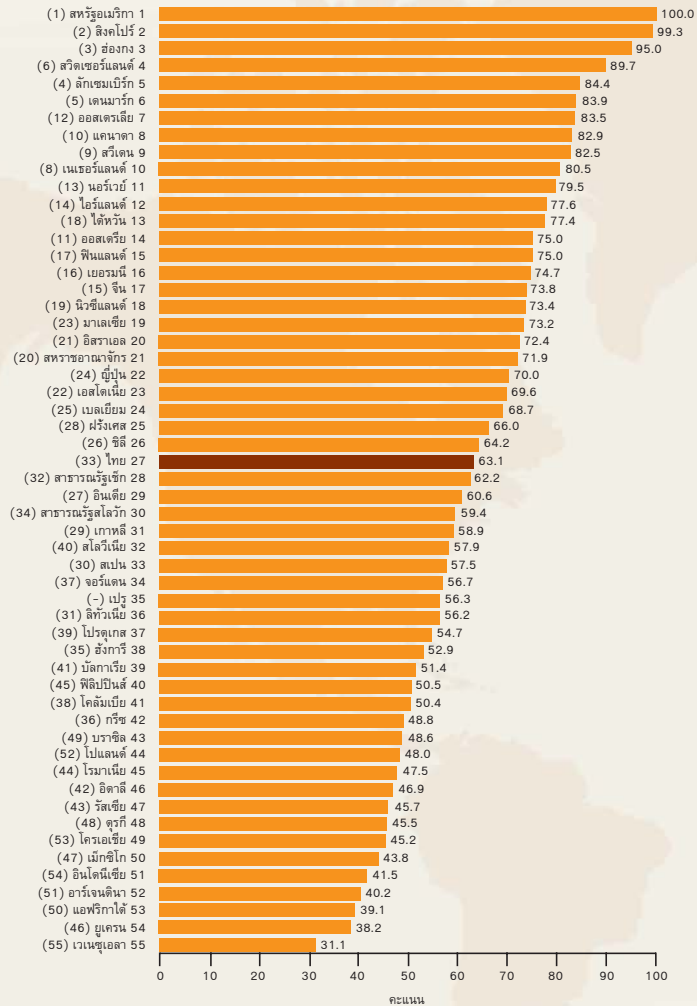
3. ประเทศที่มีสมรรถนะลดลง 21 ประเทศ ได้แก่

ลักเซมเบิร์ก (อันดับ 5) เดนมาร์ก (อันดับ 6) เนเธอร์แลนด์ (อันดับ 10) ออสเตรีย (อันดับ 14) จีน (อันดับ 17) สหราชอาณาจักร (อันดับ 21) เอสโตเนีย (อันดับ 23) อินเดีย (อันดับ 29) เกาหลี (อันดับ 31) สเปน (อันดับ 33) ลิทัวเนีย (อันดับ 36) ฮังการี (อันดับ 38) โคลัมเบีย (อันดับ 41) กรีซ (อันดับ 42) โรมาเนีย (อันดับ 45) อิตาลี (อันดับ 46) รัสเซีย (อันดับ 47) เม็กซิโก (อันดับ 50) อาร์เจนตินา (อันดับ 52) แอฟริกาใต้ (อันดับ 53) และยูเครน (อันดับ 54)

ประเทศไทย มีอันดับดีขึ้น 6 อันดับ จากอันดับที่ 33 ในปี พ.ศ. 2550 ดีขึ้นเป็นอันดับ 27 ในปี พ.ศ.2551 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ พบว่า แม้ประเทศไทยจะมีอันดับในภาพรวมที่ดีขึ้นถึง 6 อันดับ แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วหลาย ๆ ประเทศยังคงสามารถรักษาและพัฒนาสมรรถนะของตนได้ดีเช่นกัน อาทิ สหรัฐอเมริกา ที่ได้อันดับ 1 ติดต่อกัน 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 - 2551 สำหรับ

ประเทศในเอเชีย ได้แก่ ฮองกงและสิงคโปร์ เป็นประเทศที่สามารถพัฒนาสมรรถนะในการแข่งขันได้ดีมากและสามารถรักษาอันดับที่ติดนั้นไว้ได้ตลอด 5 ปีที่ผ่านมา โดยฮองกง ได้อันดับ 6 2 2 3 และ 3 ในปี พ.ศ.2547 - 2551 ตามลำดับ และสิงคโปร์ ได้อันดับ 2 3 3 2 และ 2 ในปี พ.ศ. 2547 - 2551 ตามลำดับ (แผนภาพ 2)

แผนภาพ 2 ความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ ในภาพรวมปี พ.ศ. 2551

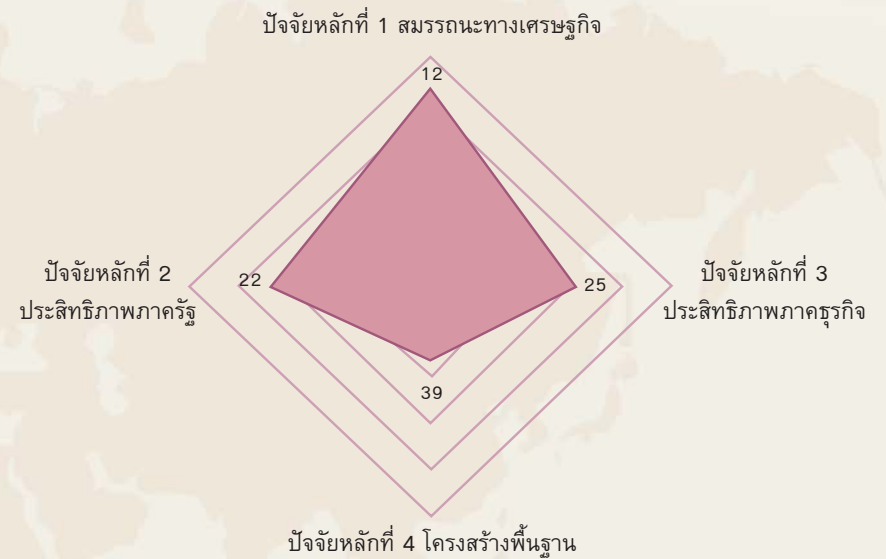

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

2.2 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551

แผนภาพ 3 สมรรถนะปัจจัยหลักของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

ตารางที่ 2 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ปัจจัยหลัก	ปี พ.ศ.				
	2547 (60 ประเทศ)	2548 (60 ประเทศ)	2549 (61 ประเทศ)	2550 (55 ประเทศ)	2551 (55 ประเทศ)
อันดับที่ของภาพรวม	26	25	29	33	27
ปัจจัยหลักที่ 1 สมรรถนะทางเศรษฐกิจ	9	7	19	15	12
ปัจจัยหลักที่ 2 ประสิทธิภาพภาครัฐ	20	14	20	27	22
ปัจจัยหลักที่ 3 ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ	21	25	25	34	25
ปัจจัยหลักที่ 4 โครงสร้างพื้นฐาน	42	39	42	48	39

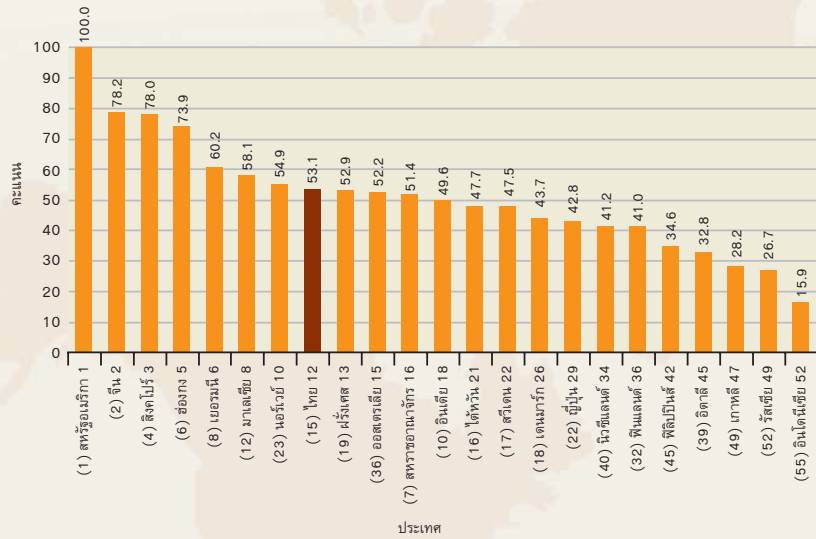
ที่มา: IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

เมื่อพิจารณาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย พบว่า ในปี พ.ศ. 2551 อันดับภาพรวมและอันดับปัจจัยหลักทุกปัจจัยดีขึ้นกว่าปี พ.ศ. 2550 แต่เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2548 ปีที่ประเทศไทยมีอันดับภาพรวมดีที่สุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า อันดับภาพรวมและอันดับปัจจัยหลักด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ และประสิทธิภาพภาครัฐ ไม่ได้ดีขึ้นไปกว่าปี พ.ศ. 2548 ขณะที่อันดับของปัจจัยหลักในด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจ และด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีอันดับเท่ากับในปี พ.ศ. 2548 แสดงให้เห็นว่า อันดับที่ดีขึ้นในปัจจุบันเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ไม่ได้ดีขึ้นไปกว่าที่เคยดีมาก่อนในปี พ.ศ. 2548

ผลการจัดอันดับดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยหลักที่ถูกรั้งให้อันดับในภาพรวมไม่ดีขึ้นมากนัก คือ ปัจจัยหลักในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเมื่อพิจารณาแนวโน้มในช่วง 5 ปี พบว่า อยู่ในอันดับที่ต่ำกว่าครึ่ง (อันดับที่ 28 - 30 จากประเทศทั้งหมด 55 - 60 ประเทศ) มาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2550 ที่ได้อันดับ 48 ซึ่งอันดับรั้งท้ายที่สุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (แผนภาพ 3)

สมรรถนะทางเศรษฐกิจ เป็นการประเมินจากเศรษฐกิจภาพรวมภายในประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 12 มีสมรรถนะดีกว่า 43 ประเทศ อาทิ ฝรั่งเศส (อันดับ 13) ออสเตรเลีย (อันดับ 15) สหราชอาณาจักร (อันดับ 16) ใต้หวัน (อันดับ 21) ญี่ปุ่น (อันดับ 29) เกาหลี (อันดับ 47) แต่มีสมรรถนะต่ำกว่า 11 ประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา (อันดับ 1) จีน (อันดับ 2) สิงคโปร์ (อันดับ 3) ฮองกง (อันดับ 5) เยอรมนี (อันดับ 6) มาเลเซีย (อันดับ 8) นอร์เวย์ (อันดับ 10)

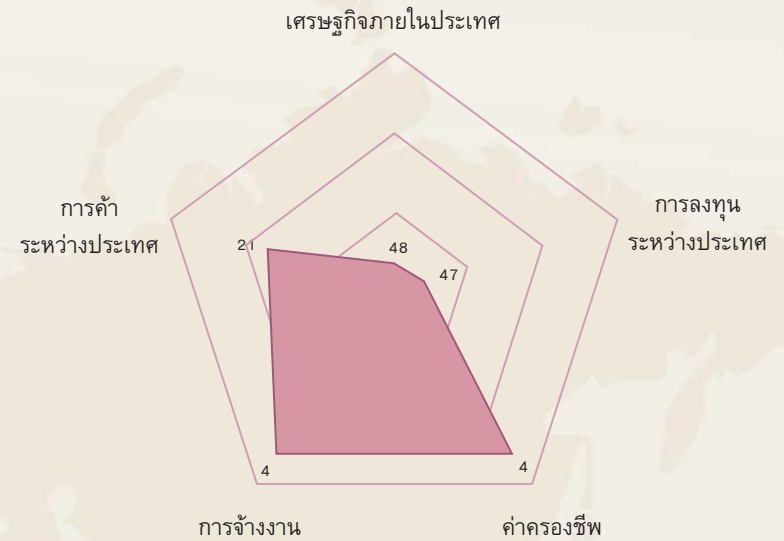
แผนภาพ 4 สมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศไทยและนานาชาติ ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

แผนภาพ 5 สมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

ตารางที่ 3 ความสามารถในการแข่งขัน ด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
จำแนกตามปัจจัยย่อย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ปัจจัยย่อย	อันดับ ปี พ.ศ. 2547 (60 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2548 (60 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2549 (61 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2550 (55 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2551 (55 ประเทศ)	การเปลี่ยนแปลง อันดับจาก ปี 50 สู่ปี 51
ปัจจัยหลักที่ 1 สมรรถนะทางเศรษฐกิจ	9	7	19	15	12	+3
1.1 เศรษฐกิจภายในประเทศ	26	44	55	47	48	-1
1.2 การค้าระหว่างประเทศ	18	18	15	13	21	-8
1.3 การลงทุนระหว่างประเทศ	53	45	47	45	47	-2
1.4 การจ้างงาน	3	2	6	6	4	+2
1.5 ค่าครองชีพ	4	7	9	6	4	+2

ที่มา: IMD, World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

ประเทศไทยได้อันดับด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจติดต่อกัน 5 ปีที่ผ่านมา และมีแนวโน้มอันดับดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2550 โดยในปี พ.ศ. 2551 อยู่ในอันดับที่ 12 ดีขึ้น 3 อันดับ แม้จะยังไม่ดีเท่ากับอันดับที่ 7 ในปี พ.ศ. 2548 ก็ตาม (ตารางที่ 3)

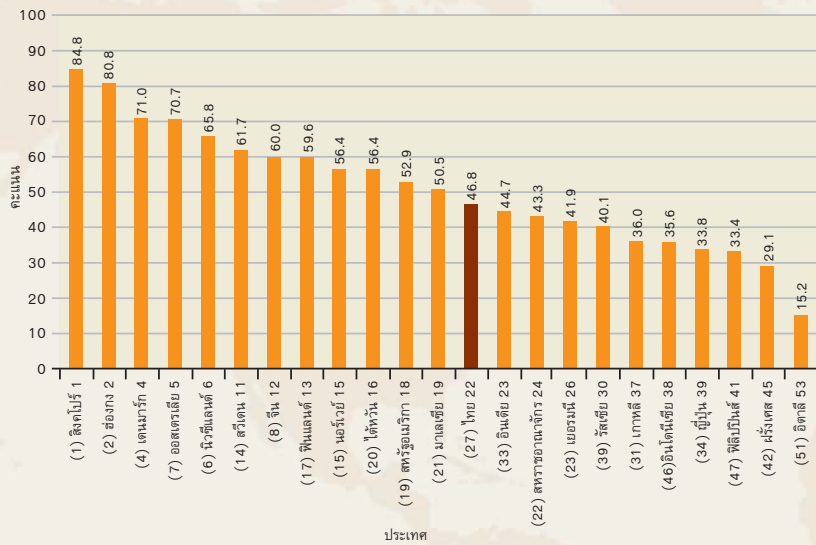
สำหรับปัจจัยย่อยที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนยังคงเป็นด้านการจ้างงานโดยมีเกณฑ์ชี้วัดในเรื่องอัตราการว่างงานต่ำเมื่อคิดเป็นร้อยละของกำลังแรงงาน ทั้งนี้เกณฑ์ชี้วัดที่เป็นจุดแข็ง ยังรวมถึงการว่างงานของเยาวชนอยู่ในระดับต่ำ เมื่อคิดเป็นร้อยละของกำลังแรงงานที่เป็นเยาวชน อายุต่ำกว่า 25 ปี (อันดับ 2) การว่างงานในระยะยาวต่ำ เมื่อคิดเป็นร้อยละของกำลังแรงงาน (อันดับ 4) และการจ้างงานที่คิดเป็นร้อยละของประชากรเพิ่มมากขึ้น (อันดับ 5)

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยมีจุดอ่อนที่เป็นตัวจุดรั้งสมรรถนะทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในปัจจัยย่อยด้านเศรษฐกิจภายในประเทศ (อันดับ 48) (แผนภาพ 5) ประกอบด้วยเกณฑ์ชี้วัดในเรื่องผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อหัวของประชากร (อันดับ 49) และอัตราการแลกเปลี่ยนที่ส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ (อันดับ 47)

ประสิทธิภาพภาครัฐ เป็นการประเมินนโยบายรัฐบาลที่มีส่วนผลักดันให้ประเทศมีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยในปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 22 มีสมรรถนะดีกว่า 33 ประเทศ อาทิ อินเดีย (อันดับ 23) สหราชอาณาจักร (อันดับ 24) เยอรมนี (อันดับ 26) เกาหลี (อันดับ 37) ญี่ปุ่น (อันดับ 39) แต่มีสมรรถนะต่ำกว่า 21 ประเทศ อาทิ สิงคโปร์ (อันดับ 1) ฮังการี

(อันดับ 2) ออสเตรเลีย (อันดับ 5) จีน (อันดับ 12) นอร์เวย์ (อันดับ 15) ไต้หวัน (อันดับ 16) สหรัฐอเมริกา (อันดับ 18) มาเลเซีย (อันดับ 19)

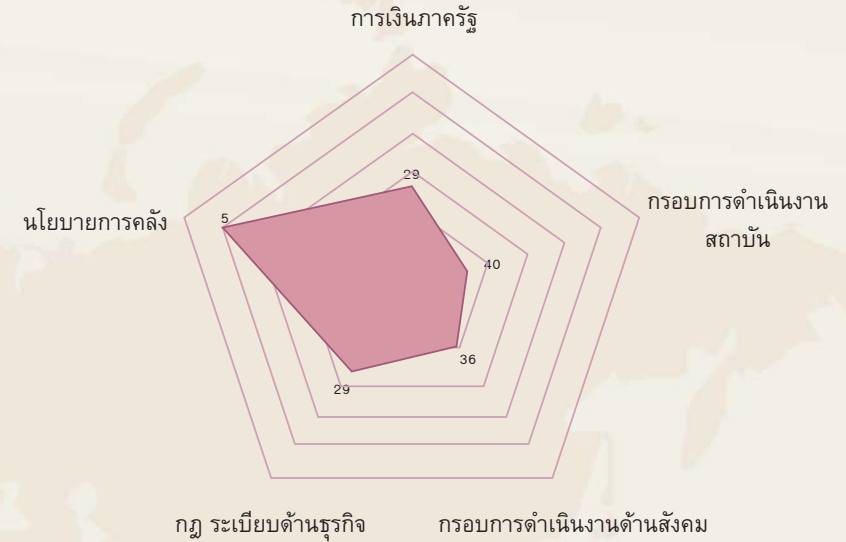
แผนภาพ 6 สมรรถนะด้านประสิทธิภาพภาครัฐของประเทศไทย และนานาชาติ ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

แผนภาพ 7 สมรรถนะด้านประสิทธิภาพภาครัฐของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

ตารางที่ 4 ความสามารถในการแข่งขันด้านประสิทธิภาพภาครัฐของประเทศไทย
จำแนกตามปัจจัยย่อย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ปัจจัยย่อย	อันดับ ปี พ.ศ. 2547 (60 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2548 (60 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2549 (61 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2550 (55 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2551 (55 ประเทศ)	การเปลี่ยนแปลง อันดับจาก ปี 50 สู่อันดับ ปี 51
ปัจจัยหลักที่ 2 ประสิทธิภาพภาครัฐ	20	14	20	27	22	+5
2.1 การเงินภาครัฐ	33	18	21	16	29	-13
2.2 นโยบายการคลัง	9	2	4	6	5	+1
2.3 งบประมาณดำเนินงานสถาบัน	13	11	25	45	40	+5
2.4 กฎระเบียบด้านธุรกิจ	29	27	33	37	29	+8
2.5 งบประมาณดำเนินงานด้านสังคม	27	30	39	40	36	+4

ที่มา: IMD, World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

ประเทศไทยได้อันดับในด้านประสิทธิภาพภาครัฐค่อนข้างดีตลอด 5 ปีที่ผ่านมา และมีแนวโน้มอันดับดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2550 โดยในปี พ.ศ. 2551 อยู่ในอันดับที่ 22 ดีขึ้น 5 อันดับ แม้จะยังไม่ดีเท่ากับอันดับที่ 14 ในปี พ.ศ. 2548 ก็ตาม (ตารางที่ 4)

สำหรับปัจจัยย่อยที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนยังคงเป็นด้านนโยบายการคลัง โดยเฉพาะเกณฑ์ชี้วัดในเรื่องประสิทธิภาพภาครัฐในการจัดเก็บภาษีรายได้บุคคลธรรมดา (อันดับ 3) และมาตรฐานอัตราภาษีการบริโภค (อันดับ 5) ทั้งนี้ยังรวมถึงเกณฑ์ชี้วัดในเรื่องกฎหมายแรงงานที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ (อันดับ 6) อัตราการสร้างความปลอดภัยในสังคมของนายจ้าง (อันดับ 8) และการพัฒนาสังคมไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (อันดับ 9)

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยมีจุดอ่อนที่เป็นตัวจุดรั้งประสิทธิภาพภาครัฐ โดยเฉพาะในปัจจัยย่อยด้านกรอบการดำเนินงานสถาบัน (อันดับ 40) (แผนภาพ 7) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ชี้วัดในเรื่องนโยบายของธนาคารกลางที่มีผลกระทบเชิงบวกกับเศรษฐกิจ (อันดับ 51) ทั้งนี้ยังรวมถึงความเสี่ยงที่เกิดจากความไม่มั่นคงทางการเมือง (อันดับ 52) การควบคุมราคาที่ไม่กระทบต่อราคาสินค้าในภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ (อันดับ 50) ความคงเส้นคงวาของทิศทางนโยบายรัฐบาล (อันดับ 49) และความคล่องตัวในการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ (อันดับ 48)

ตารางที่ 4 ความสามารถในการแข่งขันด้านประสิทธิภาพภาครัฐของประเทศไทย
จำแนกตามปัจจัยย่อย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ปัจจัยย่อย	อันดับ ปี พ.ศ. 2547 (60 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2548 (60 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2549 (61 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2550 (55 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2551 (55 ประเทศ)	การเปลี่ยนแปลง อันดับจาก ปี 50 สู่อันดับ ปี 51
ปัจจัยหลักที่ 2 ประสิทธิภาพภาครัฐ	20	14	20	27	22	+5
2.1 การเงินภาครัฐ	33	18	21	16	29	-13
2.2 นโยบายการคลัง	9	2	4	6	5	+1
2.3 งบประมาณดำเนินงานสถาบัน	13	11	25	45	40	+5
2.4 กฎระเบียบด้านธุรกิจ	29	27	33	37	29	+8
2.5 งบประมาณดำเนินงานด้านสังคม	27	30	39	40	36	+4

ที่มา: IMD, World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

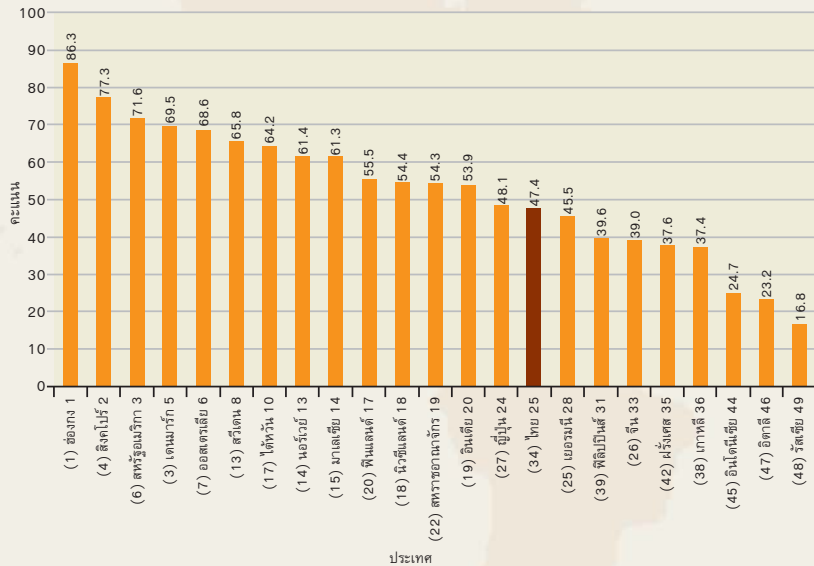
ประเทศไทยได้อันดับในด้านประสิทธิภาพภาครัฐค่อนข้างดีตลอด 5 ปีที่ผ่านมา และมีแนวโน้มอันดับดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2550 โดยในปี พ.ศ. 2551 อยู่ในอันดับที่ 22 ดีขึ้น 5 อันดับ แม้จะยังไม่ดีเท่ากับอันดับที่ 14 ในปี พ.ศ. 2548 ก็ตาม (ตารางที่ 4)

สำหรับปัจจัยย่อยที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนยังคงเป็นด้านนโยบายการคลัง โดยเฉพาะเกณฑ์ชี้วัดในเรื่องประสิทธิภาพภาครัฐในการจัดเก็บภาษีรายได้บุคคลธรรมดา (อันดับ 3) และมาตรฐานอัตราภาษีการบริโภค (อันดับ 5) ทั้งนี้ยังรวมถึงเกณฑ์ชี้วัดในเรื่องกฎหมายแรงงานที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ (อันดับ 6) อัตราการสร้างความปลอดภัยในสังคมของนายจ้าง (อันดับ 8) และการพัฒนาสังคมไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ (อันดับ 9)

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยมีจุดอ่อนที่เป็นตัวจุดรั้งประสิทธิภาพภาครัฐ โดยเฉพาะในปัจจัยย่อยด้านกรอบการดำเนินงานสถาบัน (อันดับ 40) (แผนภาพ 7) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ชี้วัดในเรื่องนโยบายของธนาคารกลางที่มีผลกระทบเชิงบวกกับเศรษฐกิจ (อันดับ 51) ทั้งนี้ยังรวมถึงความเสี่ยงที่เกิดจากความไม่มั่นคงทางการเมือง (อันดับ 52) การควบคุมราคาที่ไม่กระทบต่อราคาสินค้าในภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ (อันดับ 50) ความคงเส้นคงวาของทิศทางนโยบายรัฐบาล (อันดับ 49) และความคล่องตัวในการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ (อันดับ 48)

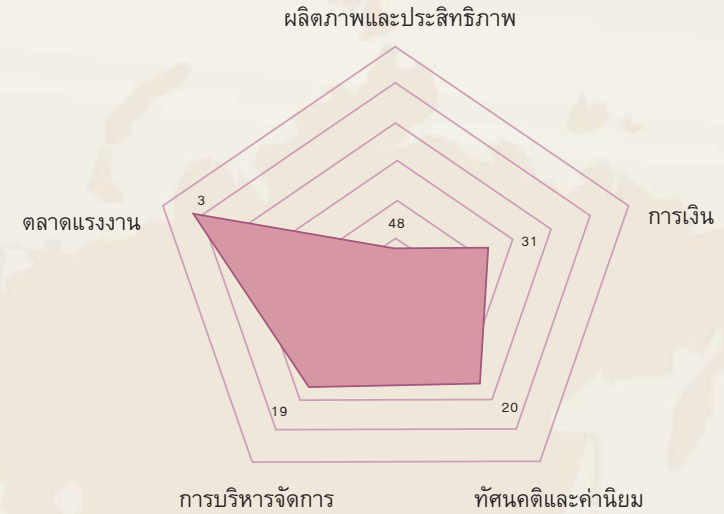
ประสิทธิภาพภาครัฐกิจ เป็นการประเมินสถานประกอบการที่ดำเนินธุรกิจ คิดค้นนวัตกรรม มีผลกำไร และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 25 มีสมรรถนะดีกว่า 30 ประเทศ อาทิ เยอรมนี (อันดับ 28) จีน (อันดับ 33) เกาหลี (อันดับ 36) แต่มีสมรรถนะต่ำกว่า 24 ประเทศ อาทิ ฮังการี (อันดับ 1) สิงคโปร์ (อันดับ 2) สหรัฐอเมริกา (อันดับ 3) ใต้หวัน (อันดับ 10) มาเลเซีย (อันดับ 14)

แผนภาพ 8 สมรรถนะด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจของประเทศไทยและนานาชาติ ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008
หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

แผนภาพ 9 สมรรถนะด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจของประเทศไทยปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

ตารางที่ 5 ความสามารถในการแข่งขันด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจของประเทศไทย
จำแนกตามปัจจัยย่อย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ปัจจัยย่อย	อันดับ ปี พ.ศ. 2547 (60 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2548 (60 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2549 (61 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2550 (55 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2551 (55 ประเทศ)	การเปลี่ยนแปลง อันดับจาก ปี 50 สู่ปี 51
ปัจจัยหลักที่ 3 ประสิทธิภาพภาครัฐกิจ	21	25	25	34	25	+9
3.1 ผลผลิตภาพและประสิทธิภาพ	48	56	48	48	48	-
3.2 ตลาดแรงงาน	5	5	6	7	3	+4
3.3 การเงิน	36	46	41	44	31	+13
3.4 การบริหารจัดการ	24	27	26	35	19	+16
3.5 ทัศนคติและค่านิยม	12	16	20	30	20	+10

ที่มา: IMD, World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

ประเทศไทยได้อันดับด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจค่อนข้างดีตลอด 5 ปีที่ผ่านมา และมีแนวโน้มอันดับดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2550 โดยในปี พ.ศ. 2551 อยู่ในอันดับที่ 25 ดีขึ้น 9 อันดับ แม้จะยังไม่ดีเท่ากับอันดับที่ 21 ในปี พ.ศ. 2547 ก็ตาม (ตารางที่ 5)

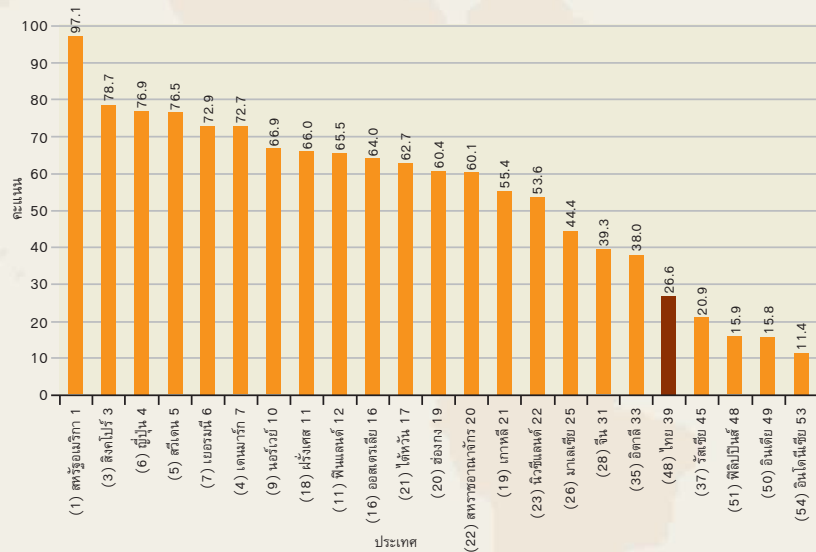
สำหรับปัจจัยย่อยที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนยังคงเป็นด้านตลาดแรงงาน โดยเฉพาะเกณฑ์ชี้วัดในเรื่องการมีกำลังแรงงานหญิงจำนวนมาก เมื่อคิดเป็นร้อยละของกำลังแรงงานทั้งหมด (อันดับ 1) ค่าจ้างในการทำงานภาคการผลิตมาก เมื่อคิดเป็นชั่วโมงในการทำงานทั้งหมด (อันดับ 5) กำลังแรงงานมีจำนวนมาก เมื่อคิดเป็นร้อยละของประชากรทั้งหมด (อันดับ 6) และค่าตอบแทนในงานภาคการบริการสูง (อันดับ 7)

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยมีจุดอ่อนในปัจจุบันย่อยด้านผลิตภาพและประสิทธิภาพ (อันดับ 48) (แผนภาพ 9) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ชี้วัดในเรื่องมูลค่าผลิตภาพการผลิตโดยรวมต่ำ (อันดับ 50) ผลิตภาพการผลิตของแรงงานต่ำ (อันดับ 50) การขาดประสิทธิภาพที่ได้มาตรฐานระดับสากลของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก (อันดับ 46) ทั้งนี้รวมถึงความเสี่ยงในการลงทุนมีมาก (อันดับ 44) และมูลค่าการซื้อขายในตลาดหุ้นมีน้อย (อันดับ 35)

โครงสร้างพื้นฐาน เป็นการประเมินโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และทรัพยากรมนุษย์ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาครัฐกิจ โดยในปี พ.ศ. 2551

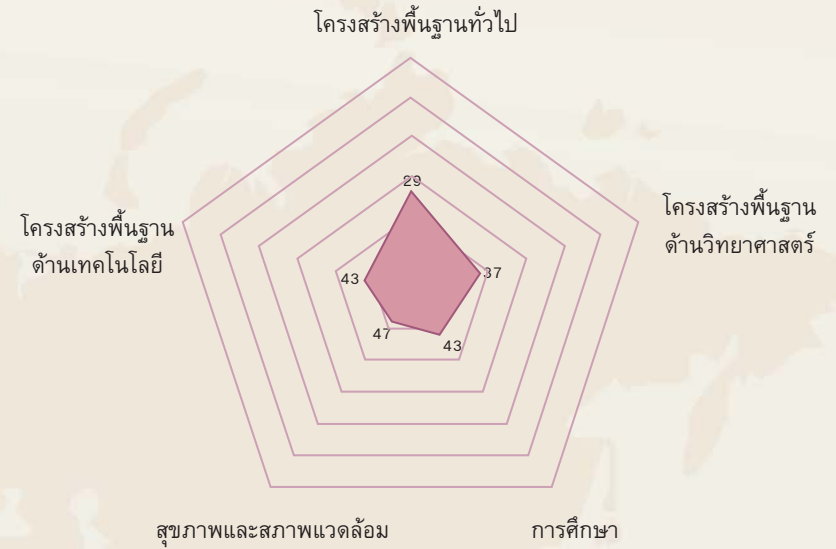
ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 39 มีสมรรถนะดีกว่า 16 ประเทศ อาทิ รัสเซีย (อันดับ 45) ฟิlipปินส์ (อันดับ 48) อินเดีย (อันดับ 49) อินโดนีเซีย (อันดับ 53) แต่มีสมรรถนะต่ำกว่า 38 ประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา (อันดับ 1) สิงคโปร์ (อันดับ 3) ญี่ปุ่น (อันดับ 4) เยอรมนี (อันดับ 6) นอร์เวย์ (อันดับ 10) ไต้หวัน (อันดับ 17) ฮังการี (อันดับ 19) สหราชอาณาจักร (อันดับ 20) เกาหลี (อันดับ 21) มาเลเซีย (อันดับ 25) จีน (อันดับ 31)

แผนภาพ 10 สมรรถนะด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย และนานาชาติ ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008
หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

แผนภาพ 11 สมรรถนะด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

ตารางที่ 6 ความสามารถในการแข่งขัน ด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย จำแนกตามปัจจัยย่อย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ปัจจัยย่อย	อันดับ ปี พ.ศ. 2547 (60 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2548 (60 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2549 (61 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2550 (55 ประเทศ)	อันดับ ปี พ.ศ. 2551 (55 ประเทศ)	การเปลี่ยนแปลง อันดับจาก ปี 50 สู่ปี 51
ปัจจัยหลักที่ 4 โครงสร้างพื้นฐาน	42	39	42	48	39	+9
4.1 โครงสร้างพื้นฐานทั่วไป	41	38	38	35	29	+6
4.2 โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี	45	45	48	48	43	+5
4.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์	55	56	53	49	37	+12
4.4 สุขภาพและสภาพแวดล้อม	48	46	48	48	47	+1
4.5 การศึกษา	48	46	48	46	43	+3

ที่มา: IMD, World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

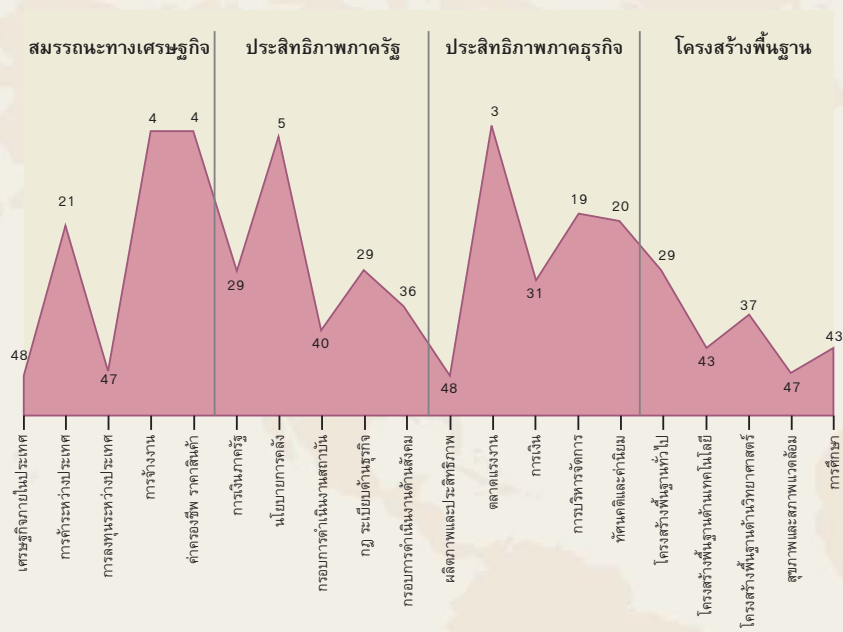
ประเทศไทยได้อันดับด้านโครงสร้างพื้นฐานไม่ดีมากนักตลอด 5 ปีที่ผ่านมา แม้จะมีแนวโน้มอันดับดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับจากปี พ.ศ. 2550 โดยในปี พ.ศ. 2551 อยู่ในอันดับที่ 39 ดีขึ้น 9 อันดับ โดยมีอันดับดีเท่ากับในปี พ.ศ. 2548 (ตารางที่ 6)

สำหรับปัจจัยย่อยที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนยังคงเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วยเกณฑ์ชีวิตในเรื่องต้นทุนอินเทอร์เน็ตต่ำ (อันดับ 4) ต้นทุนที่เป็นค่าธรรมเนียมของโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่ำ (อันดับ 5) และอัตราการพึ่งพิงของประชากร อายุต่ำกว่า 15 ปี และอายุสูงกว่า 64 ปีต่ำ (อันดับ 10)

อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทยมีจุดอ่อนในปัจจัยย่อยแทบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ด้านสุขภาพและสภาพแวดล้อม (แผนภาพ 11) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ชีวิตในเรื่องการลงทุนด้านสุขภาพต่ำ เมื่อคิดเป็นร้อยละต่อ GDP (อันดับ 53) จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ต่อประชากร 1,000 คน มีน้อย (อันดับ 52) บุคลากรด้านการแพทย์มีน้อย เมื่อคิดเป็นจำนวนประชากรต่อจำนวนแพทย์และพยาบาล (อันดับ 51) การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่ำ เมื่อคิดเป็นร้อยละต่อ GDP (อันดับ 51) และจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ต่อประชากร 1,000 คน มีน้อย (อันดับ 50)

สำหรับแผนภาพ 12 แสดงอันดับปัจจัยย่อยในแต่ละปัจจัยหลักทั้ง 4 ด้าน ของประเทศไทย

แผนภาพ 12 อันดับปัจจัยย่อยของประเทศไทย
จำแนกตามปัจจัยหลัก ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

บทที่ 3

ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษา ของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2551

ในปี พ.ศ. 2551 IMD ได้จัดอันดับขีดความสามารถในปัจจัยย่อยด้านการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 43 จาก 55 ประเทศ โดยมีสมรรถนะดีกว่า 12 ประเทศ เช่น อินโดนีเซีย อันดับที่ 49 ฟิลิปปินส์ อันดับที่ 52 อินเดีย อันดับที่ 54 และต่ำกว่า 42 ประเทศ เช่น สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 11 ไต้หวัน อันดับที่ 19 ญี่ปุ่น อันดับที่ 22 ฮองกง อันดับที่ 24 มาเลเซีย อันดับที่ 30 เกาหลี อันดับที่ 35 จีน อันดับที่ 42 (ตารางที่ 7)

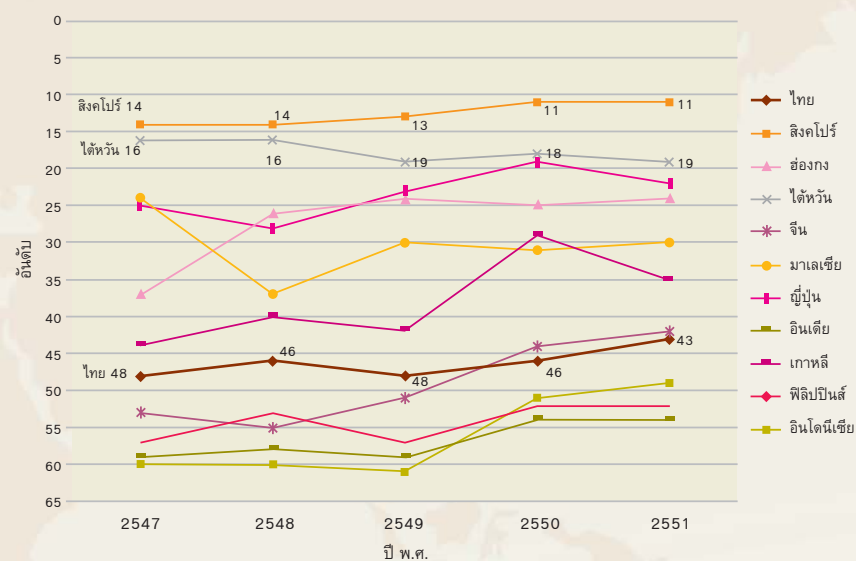
ตารางที่ 7 ความสามารถในการแข่งขัน ด้านการศึกษาของประเทศไทยกับนานาชาติ ปี พ.ศ.2551

อันดับ	ประเทศ	อันดับ	ประเทศ	อันดับ	ประเทศ
1	เดนมาร์ก	19	ไต้หวัน	37	ยูเครน
2	อิสราเอล	20	สหราชอาณาจักร	38	บัลแกเรีย
3	สวีเดน	21	เยอรมนี	39	รัสเซีย
4	แคนาดา	22	ญี่ปุ่น	40	โรมาเนีย
5	เบลเยียม	23	จอร์แดน	41	สาธารณรัฐสโลวัก
6	ออสเตรเลีย	24	ฮ่องกง	42	จีน
7	สวิตเซอร์แลนด์	25	ลิทัวเนีย	43	ไทย
8	ฟินแลนด์	26	โปรตุเกส	44	ชิลี
9	นิวซีแลนด์	27	สโลวีเนีย	45	อาร์เจนตินา
10	ออสเตรีย	28	ฮังการี	46	ตุรกี
11	สิงคโปร์	29	โปแลนด์	47	เปรู
12	สหรัฐอเมริกา	30	มาเลเซีย	48	บราซิล
13	นอร์เวย์	31	กรีซ	49	อินโดนีเซีย
14	เนเธอร์แลนด์	32	อิตาลี	50	เม็กซิโก
15	ไอร์แลนด์	33	สาธารณรัฐเช็ก	51	โคลัมเบีย
16	ฝรั่งเศส	34	สเปน	52	ฟิลิปปินส์
17	เอสโตเนีย	35	เกาหลี	53	เวเนซุเอลา
18	ลักเซมเบิร์ก	36	โครเอเชีย	54	อินเดีย
				55	แอฟริกาใต้

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2008

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศในเอเชียระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2551 พบว่า ประเทศไทยและประเทศในเอเชียส่วนใหญ่มีอันดับด้านการศึกษาดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2547 (แผนภาพ 13 และตารางที่ 8)

แผนภาพ 13 อันดับด้านการศึกษาของประเทศไทยและประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ตารางที่ 8 ความสามารถในการแข่งขัน ด้านการศึกษา
ของประเทศไทยกับประเทศในเอเชีย
ปี พ.ศ. 2547 - 2551

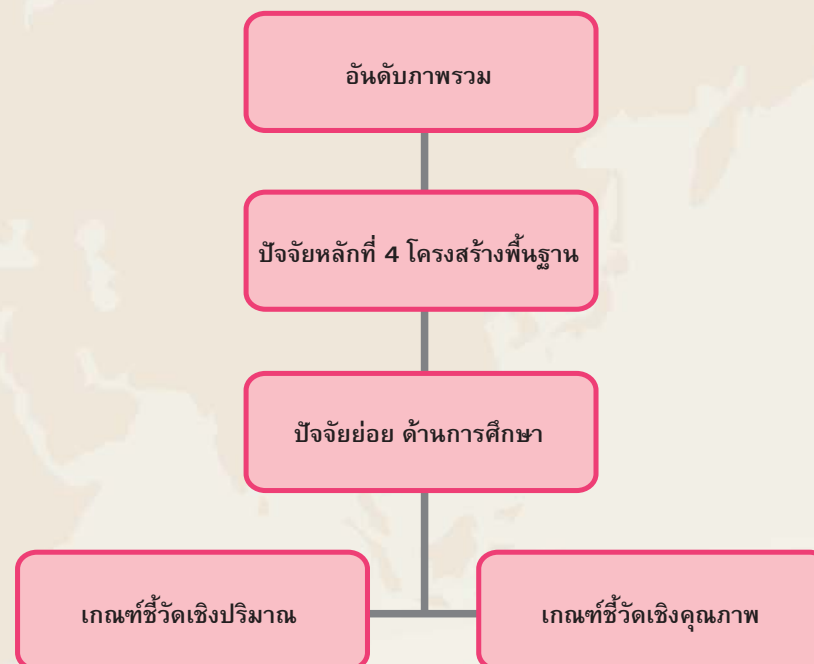
ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547 (60 ประเทศ)	2548 (60 ประเทศ)	2549 (61 ประเทศ)	2550 (55 ประเทศ)	2551 (55 ประเทศ)
ไทย	48	46	48	46	43
สิงคโปร์	14	14	13	11	11
ฮ่องกง	37	26	24	25	24
ไต้หวัน	16	16	19	18	19
จีน	53	55	51	44	42
มาเลเซีย	24	37	30	31	30
ญี่ปุ่น	25	28	23	19	22
อินเดีย	59	58	59	54	54
เกาหลี	44	40	42	29	35
ฟิลิปปินส์	57	53	57	52	52
อินโดนีเซีย	60	60	61	51	49

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

3.1 การจัดอันดับความสามารถด้านการศึกษา

การจัดอันดับความสามารถด้านการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยย่อยหนึ่งในปัจจัยหลักด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยปัจจัยย่อยด้านการศึกษา IMD จำแนกที่มาของเกณฑ์ชีวิตที่อยู่ในด้านการศึกษาไว้ 2 ประเภท คือ เกณฑ์ชีวิตเชิงปริมาณ และเกณฑ์ชีวิตเชิงคุณภาพ ดังแผนภาพ 14

แผนภาพ 14 การจัดอันดับความสามารถด้านการศึกษา

เมื่อพิจารณาขีดความสามารถในปัจจุบันด้านการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มเอเชีย ตามเกณฑ์ชีวิตในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พบว่า

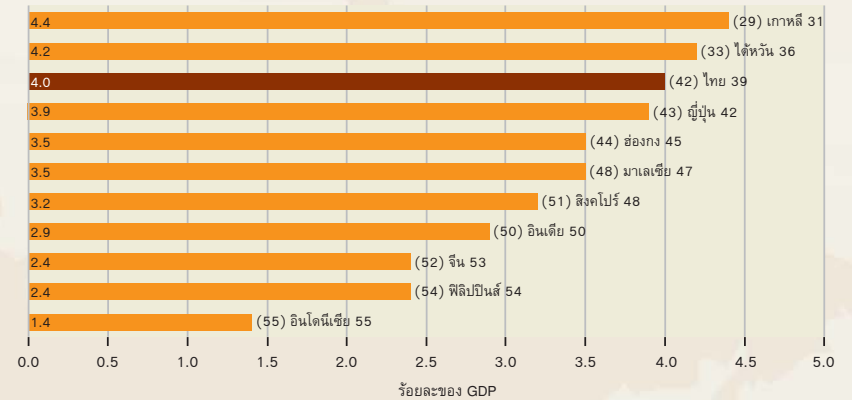
3.1.1 เกณฑ์ชีวิตเชิงปริมาณ

จำนวน 6 เกณฑ์ ได้แก่ 1) การลงทุนทางการศึกษา 2) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับประถมศึกษา 3) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษา 4) อัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษา 5) ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา และ 6) การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ มีรายละเอียดดังนี้

1) การลงทุนทางการศึกษา

พิจารณาจากค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในภาครัฐต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยมีการลงทุนทางการศึกษาร้อยละ 4.0 ของ GDP (อันดับ 39) เป็นรองจากเกาหลี (ร้อยละ 4.4 อันดับ 31) และได้หวัน (ร้อยละ 4.2 อันดับ 36) ขณะที่ประเทศอินโดนีเซีย ลงทุนทางการศึกษาน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 1.4 ของ GDP (อันดับ 55) (แผนภาพ 15)

แผนภาพ 15 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในภาครัฐต่อ GDP ปี พ.ศ. 2549

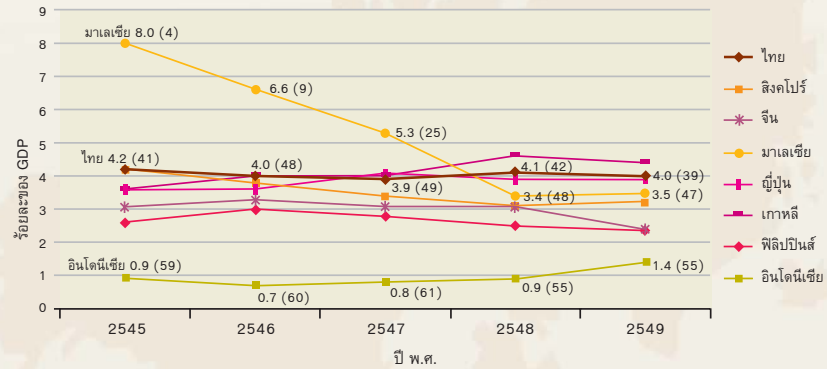

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศในเอเชียระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2549 พบว่า ประเทศไทยลงทุนทางการศึกษาอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ไม่เพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างมาก เช่นเดียวกับประเทศส่วนใหญ่ในเอเชีย ยกเว้นประเทศมาเลเซีย จากที่ลงทุนทางการศึกษาในปี พ.ศ.2545 ที่ร้อยละ 8.0 ของ GDP (อันดับ 4) สูงที่สุดกลุ่มประเทศเอเชีย ลดการลงทุนทางการศึกษามาเรื่อย ๆ จนเหลือเพียงร้อยละ 3.4 (อันดับ 48) และร้อยละ 3.5 (อันดับ 47) ของ GDP ในปี พ.ศ.2548 และ 2549 ตามลำดับ ส่วนประเทศอินโดนีเซีย ลงทุนทางการศึกษาน้อยที่สุดในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (แผนภาพ 16)

แผนภาพ 16 ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในภาครัฐต่อ GDP
ปี พ.ศ. 2545 - 2549

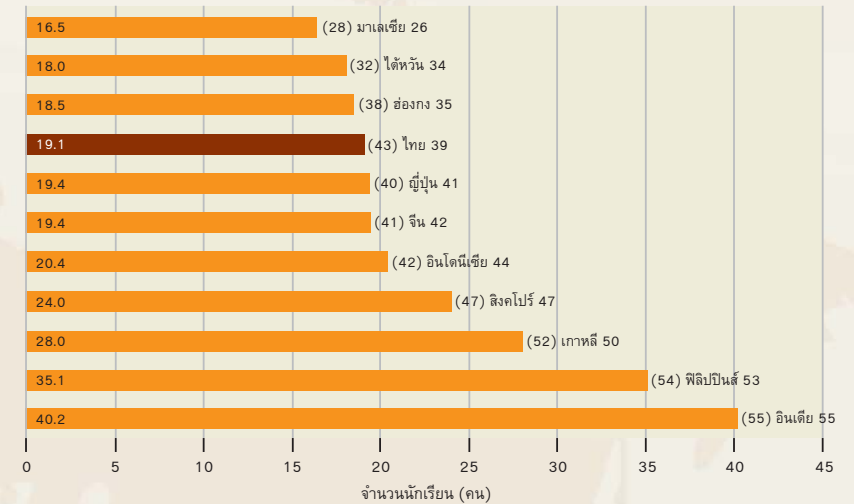
ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับ ณ ปีนั้น ๆ

2) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับประถมศึกษา

ในปี พ.ศ. 2548 ในภาพรวมครู 1 คนที่สอนระดับประถมศึกษาของไทย ต้องรับภาระนักเรียนประมาณ 19 คน (อันดับ 39) ซึ่งสูงกว่าประเทศมาเลเซีย (อันดับ 26) และได้หวัน (อันดับ 34) ที่ครู 1 คน รับภาระนักเรียนประมาณ 17 และ 18 คน ตามลำดับ ขณะที่ครู 1 คนของประเทศอินเดีย รับภาระนักเรียนมากที่สุด คือประมาณ 40 คน (อันดับ 55) (แผนภาพ 17)

แผนภาพ 17 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับ
ประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2548

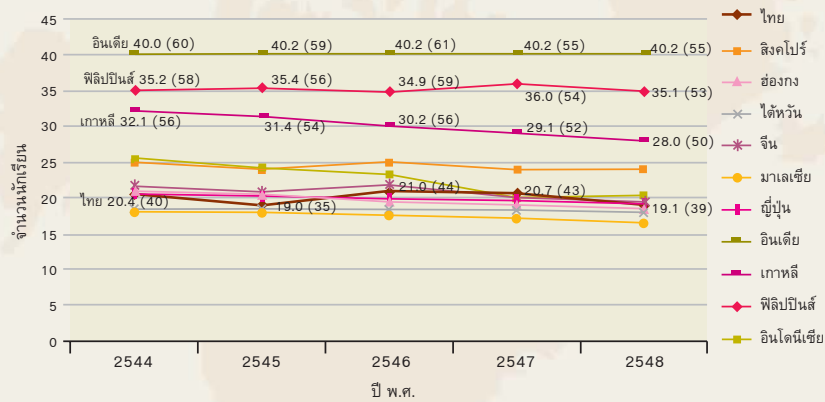
ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศในเอเชีย ระหว่างปี พ.ศ. 2544 - 2548 พบว่า ประเทศในเอเชียส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2544 โดยครู 1 คนที่สอนระดับประถมศึกษา รับภาระนักเรียนในจำนวนที่ลดลงต่ำกว่า 20 คน อาทิ มาเลเซีย 17 คน ไต้หวัน 18 คน ฮ่องกง 19 คน ญี่ปุ่น และจีน 19 คน ทั้งนี้รวมถึงประเทศไทยที่มีอัตราส่วนนักเรียนต่อครูลดลงเล็กน้อยจาก 20 คน เป็น 19 คน ขณะที่ครู 1 คนที่สอน

ระดับประถมศึกษาของประเทศอินเดียยังคงรับภาระนักเรียนในจำนวน 40 คนเท่าเดิม (แผนภาพ 18)

แผนภาพ 18 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2544 - 2548

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

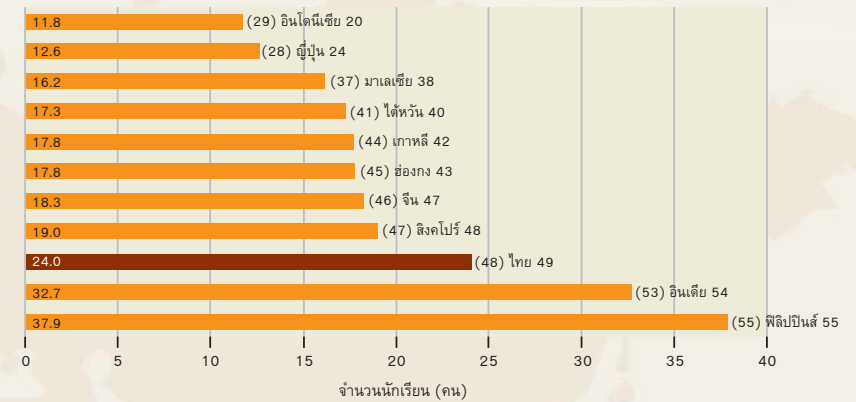
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับ ณ ปีนั้น ๆ

3) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษา

ในปี พ.ศ. 2548 ในภาพรวมครู 1 คนที่สอนระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย รับภาระนักเรียนประมาณ 24 คน (อันดับ 49) ซึ่งสูงกว่าประเทศในเอเชียส่วนใหญ่ที่ครูผู้สอน 1 คนระดับมัธยมศึกษา รับภาระนักเรียนในจำนวนที่ไม่เกิน 20 คน ขณะที่ครู 1 คนของประเทศอินโดนีเซียรับภาระนักเรียนน้อยที่สุดประมาณ

12 คน (อันดับ 20) แตกต่างจากประเทศฟิลิปปินส์ที่ครู 1 คนรับภาระนักเรียนมากที่สุดประมาณ 38 คน (อันดับ 55) (แผนภาพ 19)

แผนภาพ 19 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2548

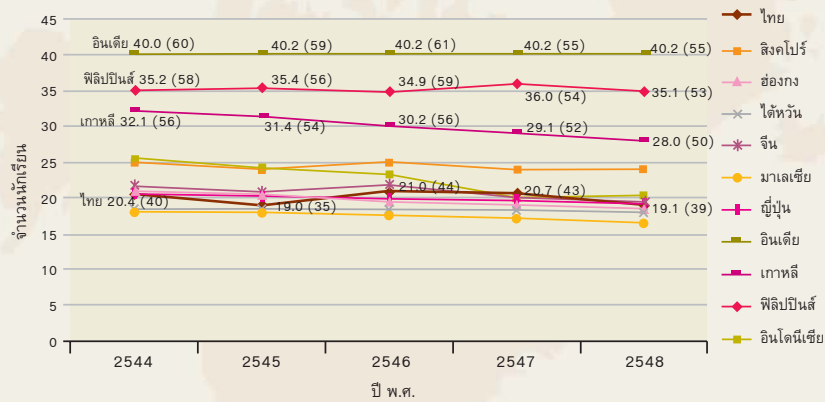
ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

อย่างไรก็ตาม พบว่า ประเทศส่วนใหญ่ในกลุ่มเอเชีย มีแนวโน้มที่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2544 โดยครู 1 คนที่สอนระดับมัธยมศึกษา รับภาระนักเรียนในจำนวนที่ลดลง (แผนภาพ 20)

ระดับประถมศึกษาของประเทศอินเดียยังคงรับภาระนักเรียนในจำนวน 40 คนเท่าเดิม (แผนภาพ 18)

แผนภาพ 18 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับประถมศึกษา ปี พ.ศ. 2544 - 2548

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

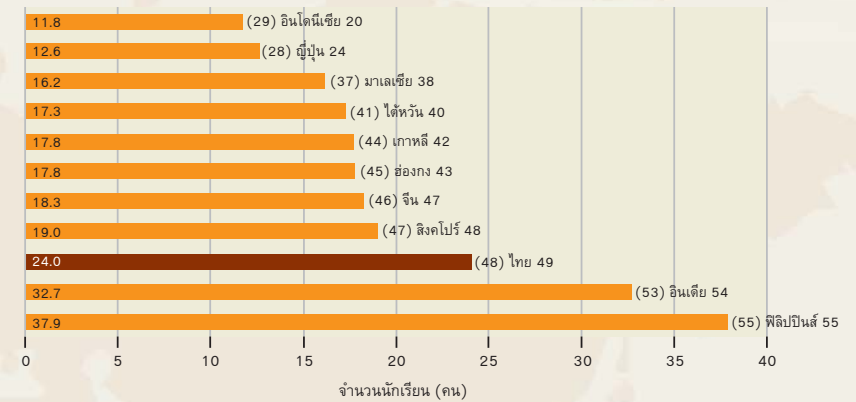
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับ ณ ปีนั้น ๆ

3) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษา

ในปี พ.ศ. 2548 ในภาพรวมครู 1 คนที่สอนระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย รับภาระนักเรียนประมาณ 24 คน (อันดับ 49) ซึ่งสูงกว่าประเทศในเอเชียส่วนใหญ่ที่ครูผู้สอน 1 คนระดับมัธยมศึกษา รับภาระนักเรียนในจำนวนที่ไม่เกิน 20 คน ขณะที่ครู 1 คนของประเทศอินโดนีเซียรับภาระนักเรียนน้อยที่สุดประมาณ

12 คน (อันดับ 20) แตกต่างจากประเทศฟิลิปปินส์ที่ครู 1 คนรับภาระนักเรียนมากที่สุดประมาณ 38 คน (อันดับ 55) (แผนภาพ 19)

แผนภาพ 19 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2548

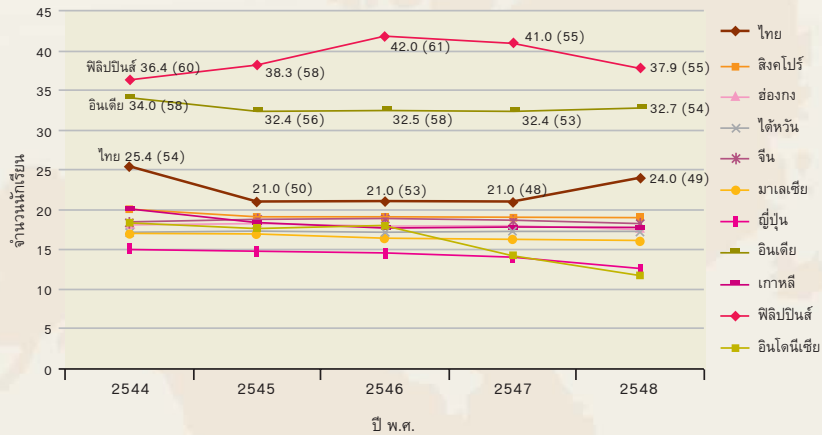

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

อย่างไรก็ตาม พบว่า ประเทศส่วนใหญ่ในกลุ่มเอเชีย มีแนวโน้มที่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2544 โดยครู 1 คนที่สอนระดับมัธยมศึกษา รับภาระนักเรียนในจำนวนที่ลดลง (แผนภาพ 20)

แผนภาพ 20 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2544 - 2548

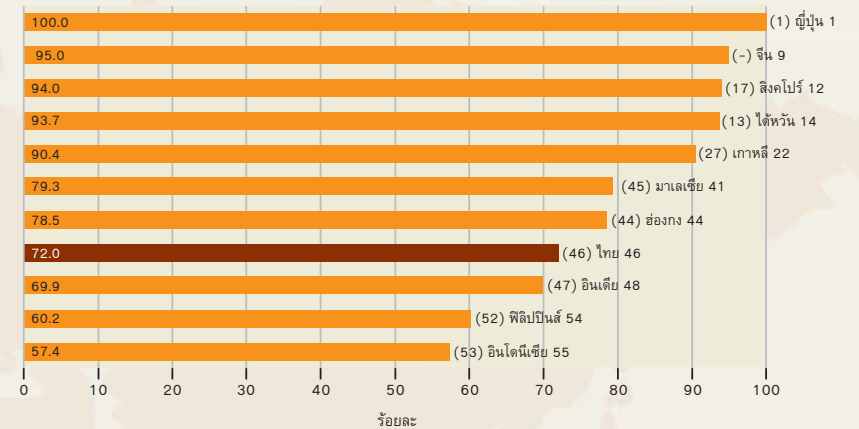
ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008
 หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับ ณ ปีนั้น ๆ

4) อัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษา

ในปี พ.ศ. 2548 อัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาพิจารณาจากจำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอายุ 12 - 17 ปี ที่เรียนเต็มเวลาต่อประชากรกลุ่มอายุ 12 - 17 ปี โดยในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยมีอัตราการเข้าเรียนเท่ากับร้อยละ 72 (อันดับ 46) ซึ่งต่ำกว่าประเทศในเอเชียส่วนใหญ่ที่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาของประชากรกลุ่มอายุดังกล่าวร้อยละ 75 ขึ้นไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศญี่ปุ่นมีอัตราการเข้าเรียนถึงร้อยละ 100 (อันดับ 1) อย่างไรก็ตาม ไทยยังมีอัตราการเข้าเรียนดังกล่าวสูงกว่าอินเดีย (อันดับ 48) ฟิลิปปินส์ (อันดับ 54) และ

อินโดนีเซีย (อันดับ 55) ซึ่งมีอัตราร้อยละ 69.9 60.2 และ 57.4 ตามลำดับ (แผนภาพ 21)

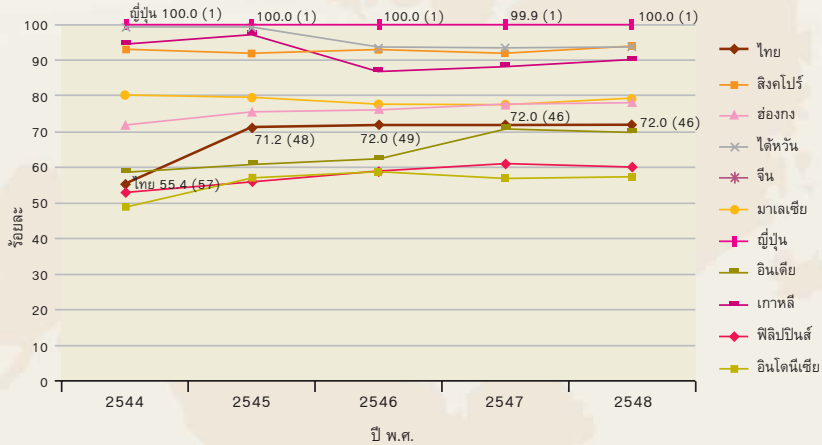
แผนภาพ 21 อัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2548

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008
 หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบอัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาในกลุ่มประเทศเอเชียระหว่างปี พ.ศ. 2544 - 2548 พบว่า ประเทศในเอเชียส่วนใหญ่มีอัตราการเข้าเรียนสุทธิระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอายุ 12 - 17 ปีดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2544 (แผนภาพ 22)

แผนภาพ 22 อัตราการเข้าเรียนสุทธาระดับมัธยมศึกษา ปี พ.ศ. 2544 - 2548

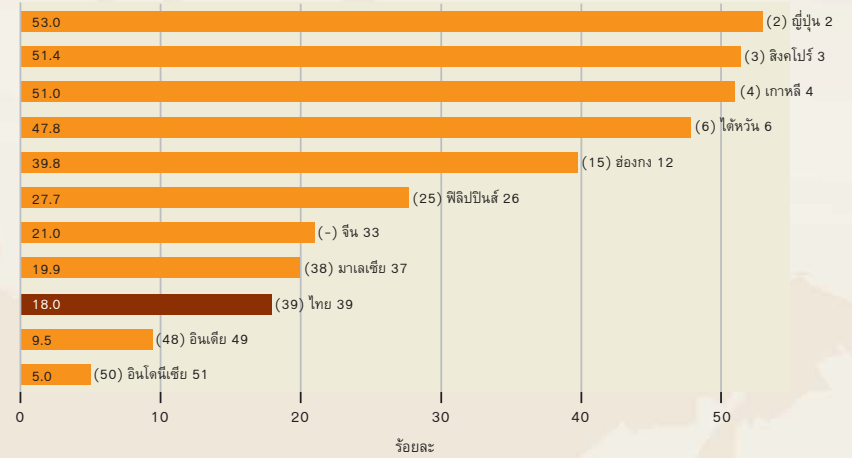

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008
 หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับ ณ ปีนั้น ๆ

5) ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา

พิจารณาจากร้อยละของประชากรอายุ 25 - 34 ปี ที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไป โดยในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยมีประชากรวัยดังกล่าวที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไปร้อยละ 18 (อันดับ 39) สูงกว่าอินเดีย (ร้อยละ 9.5 อันดับ 49) และอินโดนีเซีย (ร้อยละ 5.0 อันดับ 51) แต่ต่ำกว่ามาเลเซีย (ร้อยละ 19.9 อันดับ 37) จีน (ร้อยละ 21.0 อันดับ 33) ฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 27.7 อันดับ 26) สิงคโปร์ (ร้อยละ 51.4 อันดับ 3) และญี่ปุ่น (ร้อยละ 53.0 อันดับ 2) (แผนภาพ 23)

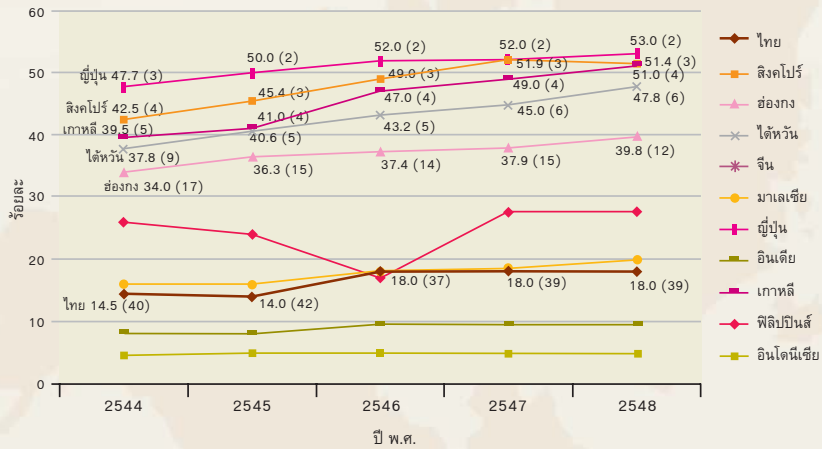
แผนภาพ 23 ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2548

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008
 หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

เมื่อเปรียบเทียบอัตราผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษาของประเทศไทยกับกลุ่มประเทศเอเชียระหว่างปี พ.ศ. 2544 - 2548 พบว่าประเทศไทยมีประชากรอายุ 25 - 34 ปี ที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไปเพิ่มขึ้นไม่มากนัก จากร้อยละ 14.5 (อันดับ 40) ในปี พ.ศ. 2544 เป็นร้อยละ 18.0 (อันดับ 39) ในปี พ.ศ. 2548 ขณะที่ประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ เกาหลี ไต้หวัน และฮ่องกง มีประชากรในกลุ่มอายุดังกล่าวสำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไปเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยรวมแล้วประเทศในเอเชียส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2544 (แผนภาพ 24)

แผนภาพ 24 ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา ปี พ.ศ. 2544 - 2548

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

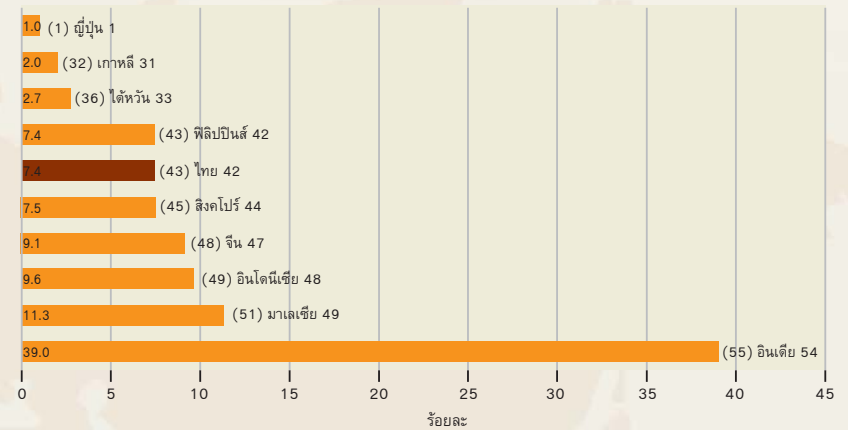
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับ ณ ปีนั้น ๆ

6) การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่

ในปี พ.ศ. 2548 ประเทศไทยมีผู้ใหญ่หรือประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ไม่รู้หนังสือร้อยละ 7.4 (อันดับ 42) ขณะที่ประเทศญี่ปุ่น (อันดับ 1) และประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่มีผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือเพียงร้อยละ 1 เท่านั้น หากเปรียบเทียบเฉพาะประเทศในเอเชีย พบว่า ประเทศไทยมีอัตราผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือสูงกว่าญี่ปุ่น (ร้อยละ 1 อันดับ 1) เกาหลี (ร้อยละ 2.0 อันดับ 31) ไต้หวัน (2.7 อันดับ 33) แต่ต่ำกว่าสิงคโปร์ (ร้อยละ 7.5 อันดับ 44) จีน (ร้อยละ 9.1 อันดับ 47) มาเลเซีย (ร้อยละ 11.3 อันดับ 49) อินเดีย (ร้อยละ

39.0 อันดับ 54) และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2544 พบว่า ทุกประเทศในเอเชียมีจำนวนผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือลดลง (แผนภาพ 25)

แผนภาพ 25 การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ ปี พ.ศ. 2548

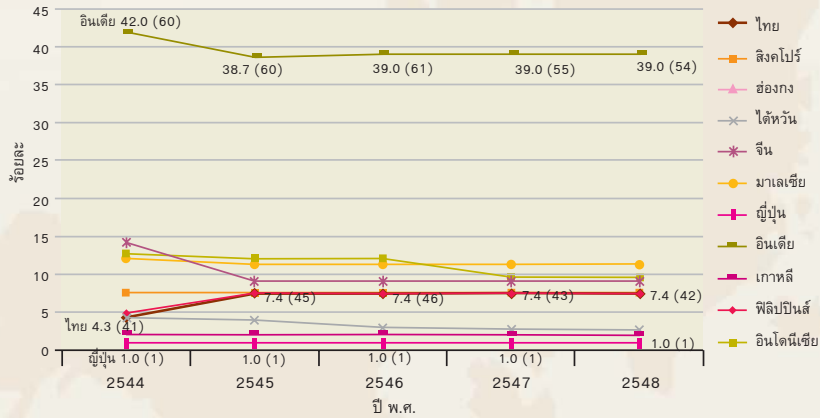
ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2544 - 2548 ประเทศไทยมีผู้ใหญ่หรือประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ไม่รู้หนังสือเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2544 ที่ร้อยละ 4.3 (อันดับ 41) เป็นร้อยละ 7.4 (อันดับ 42) ในปี พ.ศ. 2545 - 2548 ขณะที่ประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียมีผู้ใหญ่หรือประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่ไม่รู้หนังสือในจำนวนค่อนข้างคงที่ไม่เพิ่มขึ้นหรือลดลงมากนักในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2548 (แผนภาพ 26)

แผนภาพ 26 การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ ปี พ.ศ. 2544 - 2548

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับ ณ ปีนั้น ๆ

3.1.2 เกณฑ์ชี้วัดเชิงคุณภาพ

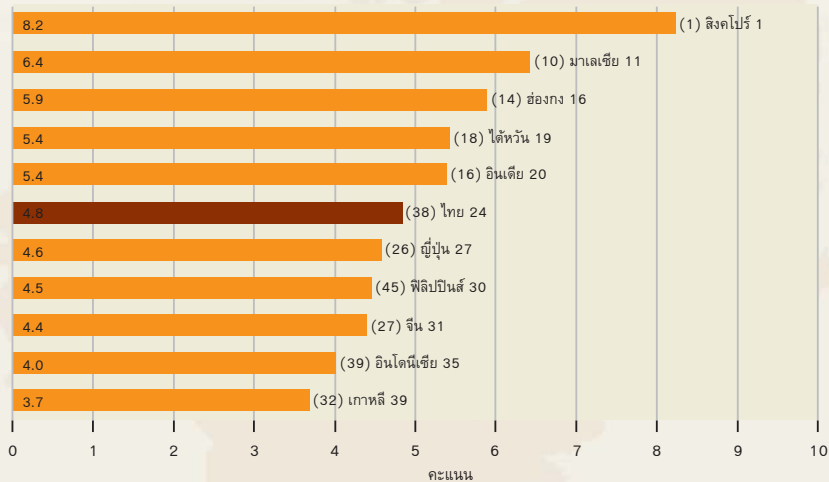
เกณฑ์ชี้วัดเชิงคุณภาพได้มาจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารระดับกลางและระดับสูงของประเทศต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น 3,960 คน จาก 55 ประเทศที่ได้รับการประเมินจัดอันดับ โดยมีเกณฑ์ในกลุ่มนี้ประกอบด้วย 1) การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของระบบการศึกษา 2) การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย 3) การจัดการด้านการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ 4) ทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ และ 5) การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัทกับมหาวิทยาลัย มีรายละเอียดดังนี้

1) การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาของไทยตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้พอประมาณ โดยผลการประเมินในปี พ.ศ. 2551 พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 24 มีคะแนนประเมิน 4.83 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ขณะที่สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 1 ได้ 8.23 คะแนน มาเลเซียอันดับที่ 11 ได้ 6.42 คะแนน ออสเตรเลียอันดับที่ 16 ได้ 5.88 คะแนน ไต้หวันอันดับที่ 19 ได้ 5.42 คะแนน และอินโดนีเซียอันดับ 20 ได้ 5.38 คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ระบบการศึกษาของประเทศดังกล่าวตอบสนองความสามารถในการแข่งขันได้ดีกว่าระบบการศึกษาของไทย

อย่างไรก็ตาม ระบบการศึกษาของไทยยังตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ดีกว่าระบบการศึกษาของญี่ปุ่น (อันดับที่ 27 ได้ 4.58 คะแนน) ฟิลิปปินส์ (อันดับที่ 30 ได้ 4.45 คะแนน) จีน (อันดับที่ 31 ได้ 4.39 คะแนน) อินโดนีเซีย (อันดับที่ 35 ได้ 4.00 คะแนน) และเกาหลี (อันดับที่ 39 ได้ 3.68 คะแนน) (แผนภาพ 27)

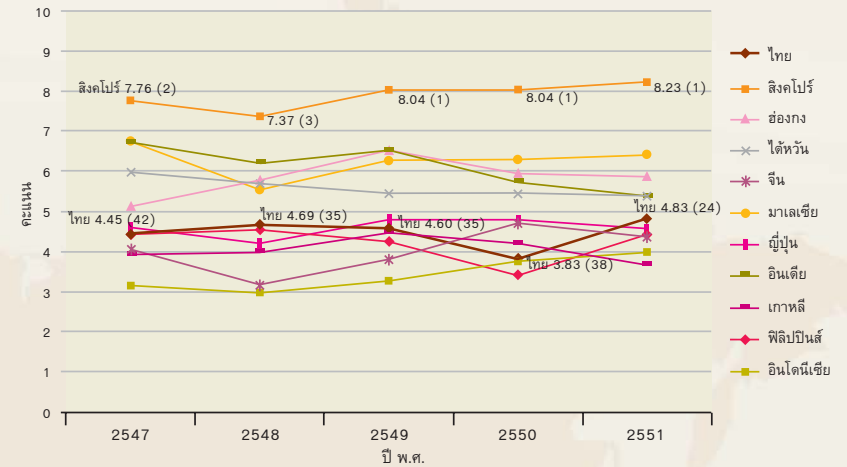
แผนภาพ 27 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขัน ของระบบการศึกษา ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2551 กับปี พ.ศ. 2547 ประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียมีแนวโน้มดีขึ้น สำหรับประเทศไทยมีระบบการศึกษาของไทยตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของประเทศดีขึ้นเล็กน้อย กล่าวคือ ปี พ.ศ.2551 ไทยได้อันดับที่ 24 มีคะแนน 4.83 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2547 ที่ไทยได้อันดับที่ 42 มีคะแนน 4.45 คะแนน ขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีระบบการศึกษาที่ตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ดีมากตลอด 5 ปีที่ผ่านมา ประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียมีแนวโน้มที่ดีขึ้น (แผนภาพ 28)

แผนภาพ 28 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของระบบ การศึกษา ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับ ณ ปีนั้น ๆ

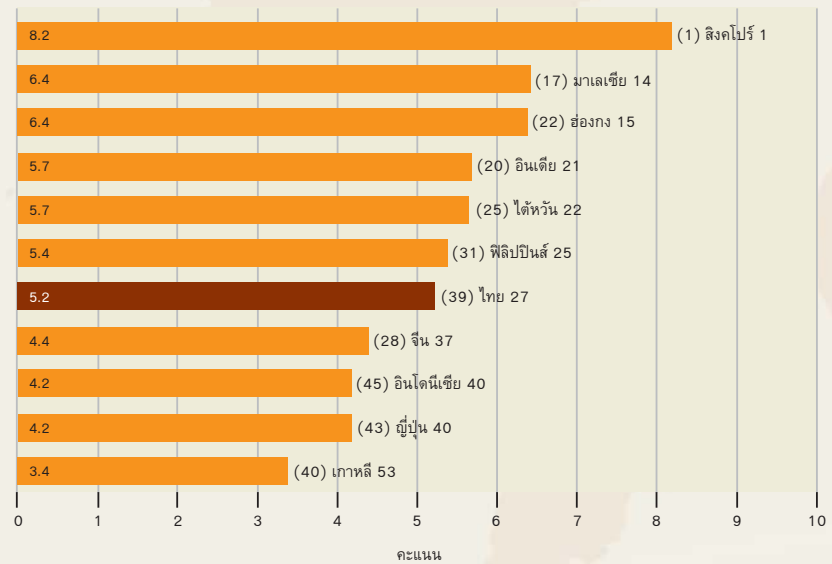
2) การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของ การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

ผลการประเมินในปี พ.ศ. 2551 การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของไทยสามารถตอบสนองความสามารถในการแข่งขันอยู่ในอันดับที่ 27 มีคะแนนจากการประเมินเท่ากับ 5.23 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ขณะที่สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 1 มีคะแนน 8.19 คะแนน มาเลเซียอันดับที่ 14 ได้ 6.42 คะแนน ฮ่องกงอันดับที่ 15 ได้ 6.39 คะแนน อินเดียอันดับที่ 21 ได้ 5.67 คะแนน ไต้หวันอันดับที่ 22 ได้ 5.65 คะแนน และฟิลิปปินส์อันดับที่ 25 ได้ 5.38 คะแนน

ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของประเทศดังกล่าวตอบสนองความสามารถในการแข่งขันได้ดีกว่าการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของไทย

ทว่า การศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของไทยยังตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ดีกว่าการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของจีน (อันดับ 37 ได้ 4.39 คะแนน) อินโดนีเซียและญี่ปุ่น (อันดับ 40 ได้ 4.18 คะแนน) และเกาหลี (อันดับ 53 ได้ 3.39 คะแนน) (แผนภาพ 29)

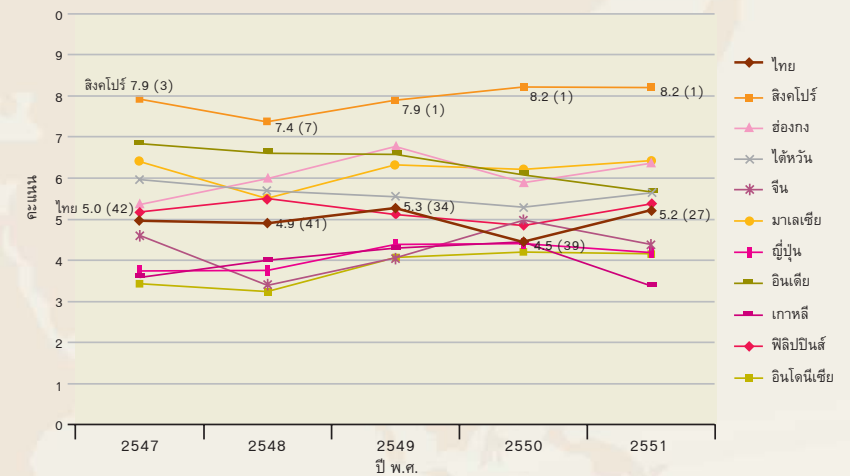
แผนภาพ 29 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2551 พบว่าประเทศไทยมีสมรรถนะในด้านนี้ดีขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2547 ที่ไทยได้อันดับที่ 42 มีคะแนน 4.97 คะแนน โดยในปี พ.ศ.2551 ไทยได้อันดับที่ 27 มีคะแนน 5.23 ขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีสมรรถนะในด้านนี้ดีมากตลอด 5 ปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียมีแนวโน้มที่ดีขึ้น (แผนภาพ 30)

แผนภาพ 30 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยปี พ.ศ.2547 - 2551

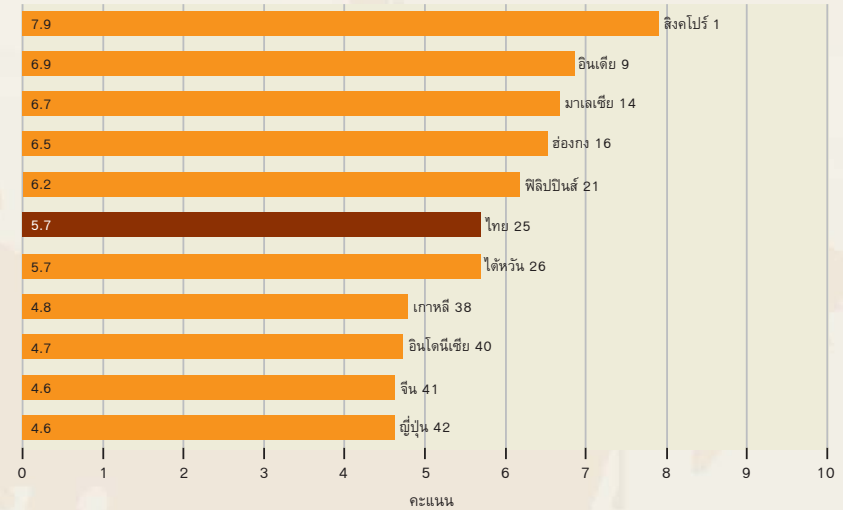
ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008
หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับ ณ ปีนั้น ๆ

3) การจัดการด้านการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ

เกณฑ์ชี้วัดนี้ IMD นำมาใช้ประเมินครั้งแรกในปี พ.ศ. 2551 โดยผลการประเมิน พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 25 ได้คะแนน 5.69 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ขณะที่ สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 1 มีคะแนน 7.89 คะแนน อินเดียอันดับที่ 9 ได้ 6.85 คะแนน มาเลเซียอันดับที่ 14 ได้ 6.68 คะแนน ฮONGKONG อันดับที่ 16 ได้ 6.52 คะแนน และฟิลิปปินส์อันดับที่ 21 ได้ 6.18 คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดการด้านการศึกษาของประเทศดังกล่าวตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจได้ดีกว่าการจัดการศึกษาของไทย

อย่างไรก็ตาม การจัดการด้านการศึกษาของไทยยังตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ดีกว่า การจัดการด้านการศึกษาของไต้หวัน (อันดับ 26 ได้ 5.68 คะแนน) เกาหลี (อันดับ 38 ได้ 4.77 คะแนน) อินโดนีเซีย (อันดับ 40 ได้ 4.73 คะแนน) จีน (อันดับ 41 ได้ 4.62 คะแนน) และญี่ปุ่น (อันดับ 42 ได้ 4.61 คะแนน) (แผนภาพ 31)

แผนภาพ 31 การจัดการด้านการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ ปี พ.ศ. 2551

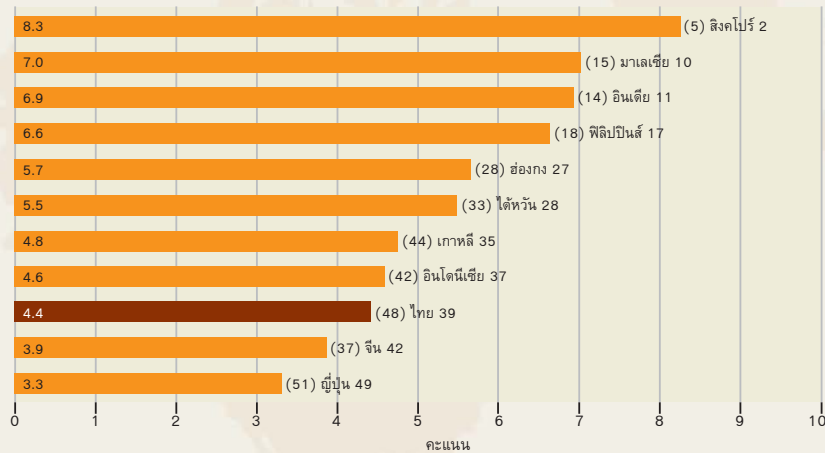
ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008

4) ทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ

ผลการประเมินในปี พ.ศ.2551 พบว่า ประชาชนไทยโดยทั่วไปยังขาดทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ ในเกณฑ์นี้ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 39 ได้ 4.41 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ต่ำกว่าแทบทุกประเทศในเอเชีย ยกเว้นจีนและญี่ปุ่น (อันดับ 42 และ 49 ตามลำดับ) ขณะที่สิงคโปร์ มาเลเซีย และอินเดีย ประชาชนในประเทศมีทักษะด้านภาษาที่

ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ โดยได้อันดับที่ 2 และ 11 ตามลำดับ (แผนภาพ 32)

แผนภาพ 32 ทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ ปี พ.ศ. 2551

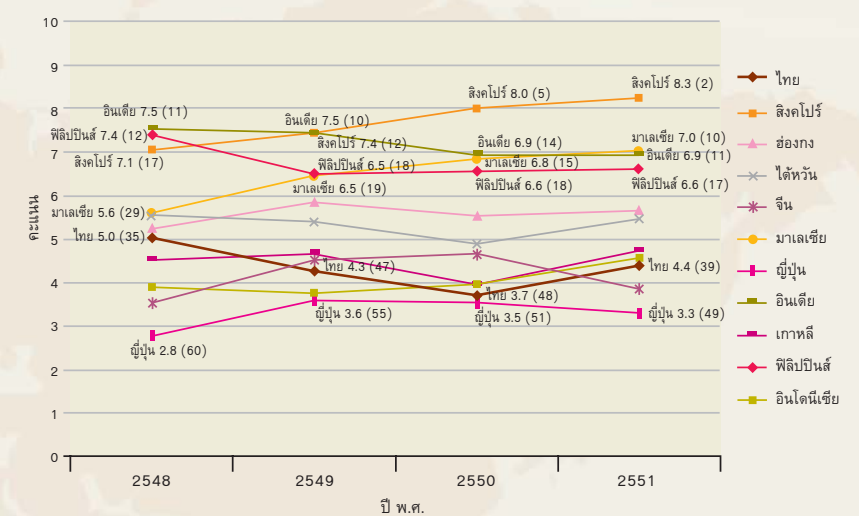

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008
 หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2548 - 2551 พบว่า ประเทศไทยมีสมรรถนะในด้านนี้ลดลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2548 ที่ไทยได้อันดับที่ 35 มีคะแนน 5.03 คะแนน โดยในปี พ.ศ.2551 ไทยได้อันดับที่ 39 มีคะแนน 4.41 ขณะที่ประเทศสิงคโปร์สามารถพัฒนาสมรรถนะในด้านนี้ได้ดีเช่นเดียวกับประเทศ

อินเดีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย ทั้งนี้ประเทศญี่ปุ่นกลับมีสมรรถนะในด้านนี้ค่อนข้างต่ำ (แผนภาพ 33)

แผนภาพ 33 ทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ ปี พ.ศ. 2548 - 2551

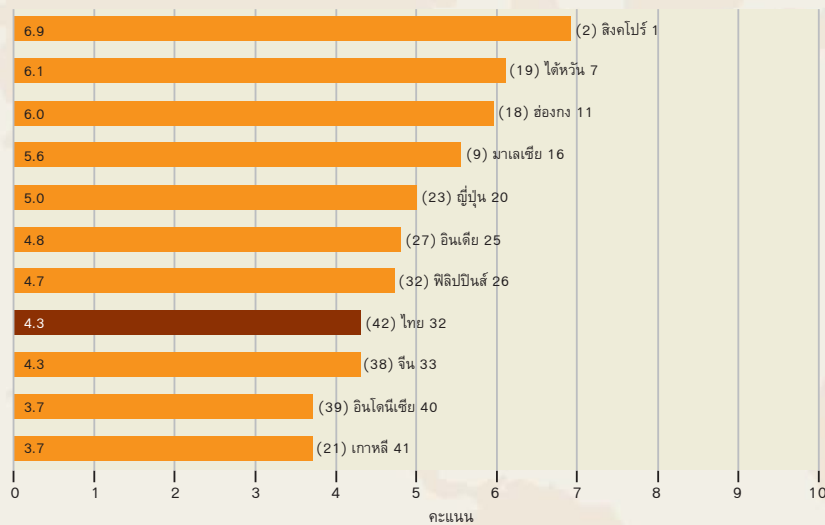

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2005 - 2008
 หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับ ณ ปีนั้น ๆ

5) การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัทกับมหาวิทยาลัย
 ผลการประเมินในปี พ.ศ. 2551 พบว่า ประเทศไทยยังมีการถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัทกับมหาวิทยาลัยไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในเอเชีย กล่าวคือ ประเทศไทยอยู่ใน

อันดับที่ 32 ได้ 4.31 คะแนน ต่ำกว่าประเทศส่วนใหญ่ในเอเชีย อาทิ สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 1 ได้หัวอันดับที่ 7 และฮ่องกง อันดับที่ 11 แต่สูงกว่าจีนอันดับที่ 33 อินโดนีเซียอันดับที่ 40 และเกาหลีอันดับที่ 41 (แผนภาพ 34)

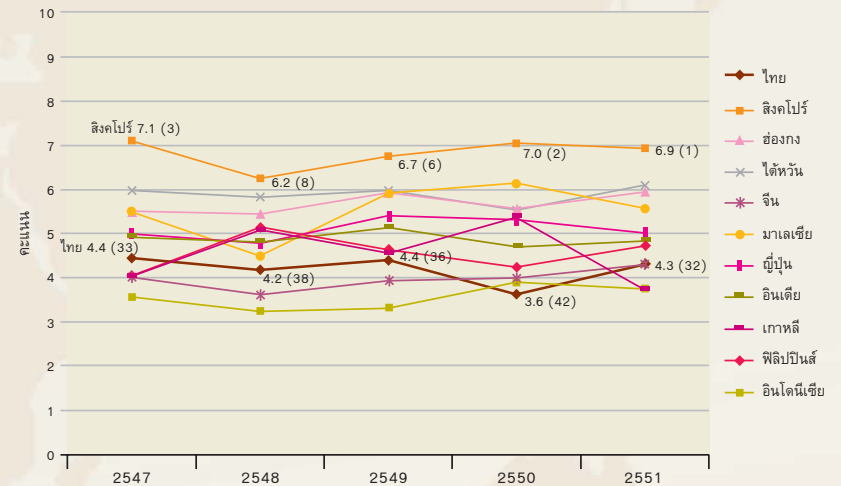
แผนภาพ 34 การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัทกับมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2008
 หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับในปี พ.ศ. 2550

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเทศไทยกับประเทศในเอเชีย ระหว่างปี พ.ศ. 2547 - 2551 พบว่า ประเทศไทยมีสมรรถนะในด้านนี้ดีขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2547 ที่ไทยได้อันดับที่ 33 มีคะแนน 4.44 คะแนน โดยในปี พ.ศ.2551 ไทยได้อันดับที่ 32 มีคะแนน 4.31 (ได้อันดับดีขึ้น แต่คะแนนลดลงเล็กน้อย) ขณะที่ประเทศสิงคโปร์มีสมรรถนะในด้านนี้ดีมาก โดยรวมแล้ว ประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2547 (แผนภาพ 35)

แผนภาพ 35 การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัทกับมหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ที่มา: IMD World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008
 หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ อันดับ ณ ปีนั้น ๆ

3.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ในระดับประเทศ ผลการประเมินในภาพรวมพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไม่เป็นที่น่าพอใจนักเมื่อพิจารณาจากผลคะแนนทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน หรือ โอเน็ต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งพบว่า คะแนนเฉลี่ย 4 ปี คือปี พ.ศ. 2549 - 2552 ในวิชาหลัก 5 วิชา ประกอบด้วย ภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ต่ำกว่าร้อยละ 50

ในระดับนานาชาติ ผลการประเมินระดับนานาชาติในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในโครงการประเมินผลการศึกษา นักเรียนนานาชาติ พ.ศ. 2549 (Programme for International Student Assessment: **PISA 2006**) และโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2550 (The Trends in International Mathematics and Science Study: **TIMSS 2007**) ประเทศไทยได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านที่เข้าร่วมโครงการแทบทุกประเทศ ยกเว้นอินโดนีเซียเพียงประเทศเดียว (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ระดับนานาชาติในโครงการประเมินผลการศึกษา นักเรียนนานาชาติ พ.ศ. 2549 และโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2550

	PISA 2006		TIMSS 2007	
	Math	Science	Math	Science
ฮ่องกง	547	542	572	530
สิงคโปร์	-	-	593	567
ไต้หวัน	549	532	598	561
ญี่ปุ่น	523	531	570	554
เกาหลี	547	522	597	553
มาเลเซีย	-	-	474	471
ไทย	417	421	441	471
อินโดนีเซีย	391	393	397	427

ที่มา : PISA 2006 และ TIMSS 2007

ส่วนในด้านทักษะทางภาษาต่างประเทศ เมื่อพิจารณาจากคะแนนการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ หรือ TOEFL: The Test of English as a Foreign Language ปี พ.ศ. 2549 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านแทบทุกประเทศ ยกเว้นประเทศญี่ปุ่นเพียงประเทศเดียว (ตารางที่ 10)

3.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ในระดับประเทศ ผลการประเมินในภาพรวมพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาไม่เป็นที่น่าพอใจนักเมื่อพิจารณาจากผลคะแนนทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน หรือ โอเน็ต ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งพบว่า คะแนนเฉลี่ย 4 ปี คือปี พ.ศ. 2549 - 2552 ในวิชาหลัก 5 วิชา ประกอบด้วย ภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ต่ำกว่าร้อยละ 50

ในระดับนานาชาติ ผลการประเมินระดับนานาชาติในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในโครงการประเมินผลการศึกษา นักเรียนนานาชาติ พ.ศ. 2549 (Programme for International Student Assessment: **PISA 2006**) และโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2550 (The Trends in International Mathematics and Science Study: **TIMSS 2007**) ประเทศไทยได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านที่เข้าร่วมโครงการแทบทุกประเทศ ยกเว้นอินโดนีเซียเพียงประเทศเดียว (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ระดับนานาชาติในโครงการประเมินผลการศึกษา นักเรียนนานาชาติ พ.ศ. 2549 และโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2550

	PISA 2006		TIMSS 2007	
	Math	Science	Math	Science
ฮ่องกง	547	542	572	530
สิงคโปร์	-	-	593	567
ไต้หวัน	549	532	598	561
ญี่ปุ่น	523	531	570	554
เกาหลี	547	522	597	553
มาเลเซีย	-	-	474	471
ไทย	417	421	441	471
อินโดนีเซีย	391	393	397	427

ที่มา : PISA 2006 และ TIMSS 2007

ส่วนในด้านทักษะทางภาษาต่างประเทศ เมื่อพิจารณาจากคะแนนการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ หรือ TOEFL: The Test of English as a Foreign Language ปี พ.ศ. 2549 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของประเทศไทยต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านแทบทุกประเทศ ยกเว้นประเทศญี่ปุ่นเพียงประเทศเดียว (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ ปี พ.ศ. 2549

TOEFL scores 2006	
ประเทศ	คะแนนเฉลี่ย
สิงคโปร์	255
ฟิลิปปินส์	238
อินเดีย	236
มาเลเซีย	232
เกาหลี	218
ฮ่องกง	216
จีน	216
อินโดนีเซีย	214
ไต้หวัน	206
ไทย	200
ญี่ปุ่น	192

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2008

3.3 คุณภาพของมหาวิทยาลัย

บริษัท Quacquarelli Symonds Ltd. ได้จัดอันดับมหาวิทยาลัยที่ดีที่สุดในภูมิภาคเอเชีย ประจำปี พ.ศ.2552 โดย 100 อันดับแรก มีมหาวิทยาลัยไทยติดอันดับ 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหิดล (อันดับ 30) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อันดับ 35) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อันดับ 81) และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อันดับ 85)

และเมื่อพิจารณาใน 200 อันดับแรก พบว่ามีมหาวิทยาลัยอีก 4 แห่งที่ติดอันดับเพิ่มเข้ามา ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (อันดับ 108) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (อันดับ 109) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (อันดับ 113) และมหาวิทยาลัยบูรพา (อันดับ 151)

3.4 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการศึกษา

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและพลังงาน ประชากร และการเมืองการปกครอง ทั้งในระดับโลกและในประเทศที่ต้องคำนึงถึงเพื่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

3.4.1 แนวโน้มอนาคตโลก

IMD ได้นำเสนอสถานการณ์ท้าทายในอนาคตที่อาจเกิดขึ้นในอีก 4 ทศวรรษข้างหน้า (พ.ศ. 2551 - 2591) โดยฉายภาพผลกระทบและช่วงเวลาที่เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาไว้อย่างน่าสนใจ จำแนกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.4.1.1 โครงสร้างประชากรและการเคลื่อนย้ายประชากร

อายุคาดเฉลี่ยเพิ่มขึ้น รายจ่ายก็เพิ่มขึ้น (Life expectancy increases, expenses also) ประเทศอุตสาหกรรมหลายประเทศมีการเพิ่มขึ้นของอายุคาดเฉลี่ยของประชากรที่มากถึง 85 ปี ซึ่งเป็นภาระหนักที่เพิ่มสูงขึ้นต่อระบบสุขภาพ เนื่องจากต้องมีระบบตรวจคัดกรองโรคเบื้องต้นในกลุ่มประชากร สถานการณ์นี้มีผลกระทบต่ำ และจะเกิดขึ้นใน 3 ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2581 - 2591) (IMD, 2008)

การเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางใหม่ (Emergence of a new middle class) การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรที่เป็นชนชั้นกลางในภูมิภาคเอเชีย ยุโรปกลางและละตินอเมริกา ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อเศรษฐกิจโลก ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาจากประชากรทั่วโลก 600 ล้านคนเปลี่ยนสถานะภาพขึ้นมาเป็นชนชั้นกลาง ซึ่งมีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย 4,000 พันล้านเหรียญสหรัฐเกี่ยวกับสินค้าอุปโภคบริโภคและโครงสร้างพื้นฐาน (รวมถึงสินค้าฟุ่มเฟือย) ในปัจจุบัน อินเดีย มีประชากรที่เป็นชนชั้นกลาง 50 ล้านคน และจะเพิ่มมากขึ้นเป็น 580 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2568 (ค.ศ. 2025) สถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2561 - 2571) (IMD, 2008)

จำนวนประชากรต่ำในภูมิภาคยุโรป ประเทศญี่ปุ่นและรัสเซีย (Low demography in Europe, Japan and Russia) ส่งผลต่อพลวัตทางเศรษฐกิจ โดยปี พ.ศ.2593 (ค.ศ. 2050) คาดว่าประชากรในยุโรปจะมีเพียง 628 ล้านคน ซึ่งลดลงมากกว่า

100 ล้านคนภายใน 50 ปี นโยบายการผ่อนผันคนเข้าเมืองถูกตั้งคำถามว่าจะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้หรือไม่ (โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานที่มีฝีมือ) สถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นใน 3 ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2581 - 2591) (IMD, 2008)

ความเป็นเมืองหมายถึงความแออัด (Urbanization means congestion) ความเป็นเมืองในสถานการณ์เศรษฐกิจโลกได้เพิ่มแรงกดดันในทางเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐานทางสังคม (เช่น ถนน น้ำ สถานพยาบาล) สิ่งแวดล้อม รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม (เช่น การอพยพเข้าเมือง) โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2443 (ค.ศ.1900) ถึงปี พ.ศ. 2543 (ค.ศ.2000) ประชากรโลกอาศัยอยู่ในเขตเมืองเพิ่มขึ้นจาก 150 ล้านคน เป็น 2.9 พันล้านคน ส่งผลให้ความแออัดเป็นประเด็นปัญหาหลักในหลายเมืองใหญ่ ๆ สถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นใน 2 ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2571 - 2581) (IMD, 2008)

ระบบบำนาญในยุโรปและประเทศญี่ปุ่นมีภาวะเสี่ยงมากขึ้น (Pension systems in Europe and Japan at risk) ประชากร 1 ใน 3 มีอายุมากกว่า 60 ปี ซึ่งร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรดังกล่าว มีอายุมากกว่า 80 ปี การปลดเกษียณในอายุประมาณ 70 ปี ขึ้นอยู่กับความผันผวนตามภาคอุตสาหกรรมและความยากลำบากในการทำงาน ระบบบำนาญในปัจจุบันต้องมีการวางแผนไว้สำหรับพนักงานสูงอายุ (ซึ่งอาจมีอายุถึง 100 ปี) ที่เพิ่มมากขึ้น สถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นใน 2 ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2571 - 2581) (IMD, 2008)

3.4.1.2 ด้านเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงจากค่าแรงต่ำไปสู่สมองราคาถูก (From cheap manpower to cheap brainpower) โลกเปลี่ยนรูปแบบการแข่งขันจากค่าแรงราคาถูกเป็นสมองราคาถูก โดยเฉพาะอินเดีย จีนและรัสเซีย ที่สามารถผลิตบัณฑิตได้ 14 ล้านคนต่อปี ซึ่งบัณฑิตเหล่านี้กลายเป็นมืออาชีพที่อายุน้อย มีแรงจูงใจสูง และด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้เราสามารถติดต่อบุคคลเหล่านี้จากทั่วทุกมุมโลก สถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2561 - 2571) (IMD, 2008)

ความแตกต่างของค่าแรงที่ลดลง (Labor cost differences shrink) โดยลดลงจากการพัฒนาประเทศทำให้ค่าอำนาจซื้อที่ต่างกัน 1 - 20 เท่า ลดลงเหลือเพียง 1 - 5 เท่า สถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นใน 2 ทศวรรษหน้า (พ.ศ.2571 - 2581) (IMD, 2008)

การเกิดขึ้นของระบอบปกป้องการค้า (Protectionism on the rise) เป็นมาตรการทางการค้าที่เน้นการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยจัดเก็บภาษีอากรขาเข้าในอัตราที่สูงสำหรับสินค้าที่เป็นคู่แข่ง เช่น มาตรการเพื่อป้องกันสิ่งแวดล้อม การกำกับดูแลกิจการ การป้องกันสังคม หรือมาตรการทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการเข้าถือสิทธิของกลุ่มประเทศเศรษฐกิจใหม่ที่อาจส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจและเกียรติภูมิของชาติ โดยเฉพาะกองทุนรัฐบาล สถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นในช่วงปลายทศวรรษนี้ (พ.ศ.2551 - 2561) (IMD, 2008)

ความต้องการผู้บริหารมากขึ้น (More managers needed everywhere) ในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจใหม่ อาทิ อินเดีย จีน รัสเซีย บราซิล กลุ่มประเทศตะวันออกกลางต่างให้ความสนใจความรู้เกี่ยวกับการจัดการ และการสร้างโรงเรียนสอนทางด้านธุรกิจ นอกเหนือไปจาก วิทยาศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ ทักษะทางด้านกลยุทธ์ การเงิน และการตลาด ถือเป็นทักษะพื้นฐานที่จะทำให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจในภูมิภาคอย่างต่อเนื่องในสังคมโลก โดยสถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2561 - 2571) (IMD, 2008)

3.4.1.3 สิ่งแวดล้อมและพลังงาน

ราคาน้ำมันสูงกว่า 100 เหรียญสหรัฐ (Oil prices above \$100) ราคาน้ำมันยังคงอยู่ภายใต้ภาวะบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ซึ่งยังคงสูงกว่า 100 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ในปี พ.ศ. 2573 (ค.ศ. 2030) การบริโภคน้ำมันจะเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า คือ 130 ล้านบาร์เรลต่อวัน โดยที่ร้อยละ 45 ของการบริโภคน้ำมันอยู่ที่จีนและอินเดีย การที่น้ำมันราคา 100 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรลนั้น ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่สามารถทำกำไรได้อย่างมาก เช่น ทรายน้ำมันทะเลลึก หรือในทะเลอาร์กติก สถานการณ์นี้มีผลกระทบปานกลาง และจะเกิดขึ้นในทศวรรษนี้ (พ.ศ. 2551 - 2561) (IMD, 2008)

ความต้องการปริมาณอาหารที่เพิ่มขึ้น (Increased demand for food commodities) เป็นผลพวงจากการเจริญเติบโตของประเทศเศรษฐกิจใหม่ และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริโภคทำให้ราคาสินค้าเกษตร เช่น ข้าว ข้าวสาลี หรือปลา เพิ่มขึ้นมาก

กว่าสองเท่า ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนในช่วงสั้น ๆ โดยคลังข้าวสาลีโลก ลดลงจาก 18 สัปดาห์ เหลือเพียง 12 สัปดาห์ในหนึ่งปี สถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นในทศวรรษนี้ (พ.ศ. 2551 - 2561) (IMD, 2008)

จีนและอินเดียบริโภควัตถุดิบในปริมาณมากอย่างต่อเนื่อง (China and India over consume raw materials) ตัวอย่างเช่น จีนใช้ลุมิเนียม ร้อยละ 19 ของโลก ทองแดง ร้อยละ 20 เหล็ก ร้อยละ 27 ถ่านหิน ร้อยละ 31 และปูนซีเมนต์ ร้อยละ 47 (แต่ใช้น้ำมันเพียง ร้อยละ 8.5) อย่างไรก็ตาม ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวส่งผลกระทบต่อความต้องการวัตถุดิบของประเทศเศรษฐกิจใหม่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น สถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2561 - 2571) (IMD, 2008)

กลยุทธ์ใหม่ด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัท (A new environmental strategy for companies) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นประเด็นที่ได้รับการกล่าวถึงโดยทั่วไปในช่วงสิบปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่มีการบันทึกไว้เมื่อปี พ.ศ. 2393 (ค.ศ.1850) โดยบริษัทต่าง ๆ ต้องแสดงวิสัยทัศน์และแผนงานด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในกลยุทธ์ของบริษัท ไม่เช่นนั้นจะไม่สามารถดึงดูดเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการทำงานและที่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้เข้ามาร่วมงานได้ สถานการณ์นี้มีผลกระทบปานกลาง และจะเกิดขึ้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2561 - 2571) (IMD, 2008)

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจ (Climate change affects economic resources) โดยเฉพาะอาหารและน้ำกำลังขาดแคลนใน

บางภูมิภาค ขณะที่การเพาะปลูกสามารถกระทำได้มากขึ้นในภูมิภาคทางตอนเหนือ ราคาสินค้าทางการเกษตรเกิดความผันผวน ทำให้ต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมกลายเป็นส่วนหนึ่งของแผนทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะแสดงรวมอยู่ในข้อมูลสถิติ เช่น ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) สถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นในอีก 3 ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2581 - 2591) (IMD, 2008)

3.4.1.4 ความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

การเผชิญหน้าระหว่างทรัพย์สินทางปัญญากับระบบเปิด (Intellectual property vs. open systems) ในโลกธุรกิจประเด็นด้านทรัพย์สินทางปัญญากับระบบเปิดกำลังเป็นที่โต้แย้งกัน โดยด้านหนึ่งเน้นที่การเคารพในนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ ขณะที่อีกด้านหนึ่งเรียกร้องให้มีการเปิดและร่วมมือทางสังคม เพื่อใช้ข้อมูลร่วมกันอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ ระบบเครือข่ายทางสังคมจะเติบโตและท้าทายการควบคุมข้อมูลของบางรัฐบาลในโลก สถานการณ์นี้มีผลกระทบต่ำ และจะเกิดขึ้นในช่วงทศวรรษหน้า (พ.ศ.2561 - 2571) (IMD, 2008)

การบริการและการรวมกลุ่ม / ผสมผสาน เป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขัน (Service and integration are key competitiveness factors) ความสามารถในการแข่งขันด้านการบริการ (ธนาคาร การทำธุรกรรมทางการเงิน ความสัมพันธ์กับลูกค้า การสร้างคุณค่าให้กับตราสินค้า ฯลฯ) ยังคงเป็นปัจจัยหลักของการแข่งขันใน

ยุโรปและสหรัฐอเมริกา ซึ่งความสามารถที่จะจัดการและผสมผสานนี้จะเป็นต้นแบบในโลกธุรกิจให้แก่ประเทศอื่น ๆ ด้วย สถานการณ์นี้มีผลกระทบสูง และจะเกิดขึ้นในช่วงทศวรรษหน้า (พ.ศ.2561 - 2571) (IMD, 2008)

จีน อินเดีย และรัสเซียกลายเป็นประเทศมหาอำนาจด้านเทคโนโลยี (China, India and Russia as technological powers) ทำให้บริษัทต่างชาติไม่สามารถย้ายหรือโอนศูนย์การวิจัยมายังประเทศดังกล่าวได้ เนื่องจากทั้ง 3 ประเทศก้าวเข้าสู่ความเป็นเลิศในด้านวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม สถานการณ์นี้มีผลกระทบปานกลาง และจะเกิดขึ้นใน 2 ทศวรรษหน้า (พ.ศ.2571 - 2581) (IMD, 2008)

3.3.1.5 การเมืองการปกครอง

รัสเซียมีบทบาทในเวทีโลกอีกครั้ง (Russia: A world player again) รัสเซียจะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น น้ำมัน ก๊าซ และราคาสินค้าเพื่อสร้างความเข้มแข็งในเวทีโลกอีกครั้ง รวมถึงการผสมผสานแนวทางสู่อำนาจในทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ สถานการณ์นี้มีผลกระทบปานกลาง และจะเกิดขึ้นในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2561 - 2571) (IMD, 2008)

การแข่งขันระหว่างระบบค่านิยมที่รุนแรง (Intense competition between value systems) เป็นผลจากความสำเร็จในการพัฒนาประเทศของกลุ่มประเทศเศรษฐกิจใหม่ โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียและยุโรปกลางที่เน้นค่านิยม “ทำงานหนัก เพื่อให้มีรายได้ที่มากขึ้น” ขณะที่กลุ่มประเทศอุตสาหกรรม กลับเน้น

ค่านิยม “การสร้างสมดุลชีวิตกับการทำงาน” สถานการณ์นี้มีผลกระทบปานกลาง และจะเกิดขึ้นใน 2 ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2571 - 2581) (IMD, 2008)

3.4.2 สภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในประเทศ

สำหรับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ในประเทศที่ควรคำนึงอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษา ได้แก่

3.4.2.1 ประชากร

ด้านโครงสร้าง ประชากรวัยเด็กจะลดลง ขณะที่ประชากรผู้สูงอายุจะมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ โดยทางบวก สังคมไทยจะมีผู้มีประสบการณ์ มีความรู้ และภูมิปัญญาเพิ่มขึ้น ขณะที่ทางลบ สังคมไทยจะมีภาระในการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องงบประมาณ สวัสดิการของรัฐ การแพทย์และสาธารณสุข

สำหรับการเคลื่อนย้ายของประชากร มีประชากรที่เคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่ในเขตเมืองมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2543 มีจำนวนประมาณไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและส่วนใหญ่ไม่ได้จดทะเบียนย้ายที่อยู่ เช่น กรุงเทพมหานคร มีประชากรตามทะเบียนราษฎรประมาณ 5 ล้านกว่าคน ขณะที่ประชากรแฝง ประมาณ 6 ล้านคน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา เช่น การวางแผนรับนักเรียน การกำหนดจำนวนนักเรียนต่อห้อง การจัดอัตราค่าเล่าเรียน และงบประมาณ เป็นต้น (ปราโมทย์ ประสาทกุล และคณะ, 2551)

3.4.2.2 ด้านเศรษฐกิจและลักษณะการผลิตและการบริการ

สภาพเศรษฐกิจมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การแข่งขันรุนแรง การเอาเปรียบของประเทศที่มีศักยภาพสูง เกิดการย้ายฐานการผลิตและบริการไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีค่าแรงถูกกว่า ทำให้เกิดการว่างงานของแรงงานฝีมือระดับกลางและแรงงานไร้ฝีมือ (สุวรรณดี คำมั่น, 2551)

3.4.2.3 ด้านสังคม

ครอบครัวแตกแยก ชุมชนไม่เข้มแข็ง สังคมอ่อนแอ พี่งตนเองไม่ได้ ขาดความรู้และภูมิคุ้มกัน ขาดคุณธรรม จริยธรรม เกิดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย เกิดความไม่เท่าเทียมกันระหว่างคนในเมืองและคนชนบท (สุวรรณดี คำมั่น, 2551)

3.4.2.4 ด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน

สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม เกิดมลภาวะเป็นพิษ เกิดภัยธรรมชาติที่รุนแรงมากขึ้น เกิดการขาดแคลนพลังงาน ทำให้ต้นทุนการผลิตและพัฒนาสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป และภาคการผลิต (จิรวรรณ เตียรสุวรรณ และคณะ, 2551)

3.4.2.5 ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

องค์ความรู้ที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาประเทศ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ นโยบายและการบริหารจัดการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขาดความชัดเจน เกิดภาวะสมองไหล รวมถึงการนำ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ในทางที่ผิด ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการนำมาใช้ (ภัทรพงศ์ อินทรกำเนิด และคณะ, 2551)

3.4.2.6 ด้านการเมืองการปกครอง

ความไม่มั่นคงทางการเมือง การล้มลุกคลุกคลานของระบอบประชาธิปไตย ประชาชนขาดความสามัคคี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความเข้มแข็ง ปัญหาชายแดน ชนกลุ่มน้อย และปัญหาการก่อการร้ายข้ามชาติ (นิยม รัฐอมฤต, 2551)

3.5 ข้อพิจารณาสำหรับการศึกษาไทยในอนาคต

ประเด็นสถานการณ์ท้าทายระดับโลกที่กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น IMD ได้เสนอแนวทางที่น่าสนใจไว้ 10 ประการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ สามารถก้าวผ่านสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ ซึ่งเรียกว่า “กฎแห่งความเจริญรุ่งเรืองในการแข่งขัน” (The Golden Rules of Competitiveness) ไว้ ดังนี้

1. สร้างสภาพแวดล้อมทางการบริหารและทางกฎหมายให้มีเสถียรภาพและสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้
2. บริหารงานด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และรับผิดชอบ เพื่อสะดวกต่อการดำเนินธุรกิจ
3. ลงทุนอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาและทำนุบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งทางเศรษฐกิจ เช่น ถนน อากาศ โทรคมนาคม และทางสังคม เช่น สุขภาพ การศึกษา ระบบบำนาญ เป็นต้น
4. สร้างความเข้มแข็งให้ชนชั้นกลาง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเจริญรุ่งเรือง และความยั่งยืน

5. พัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญไปสู่ความหลากหลายทางเศรษฐกิจ
6. รักษาความสัมพันธ์ที่สมดุลระหว่างอัตราค่าจ้าง ผลิตผล และการจัดเก็บภาษี
7. พัฒนาตลาดท้องถิ่นโดยการสนับสนุนการออมในภาคเอกชน และการลงทุนภายในประเทศ
8. ปรับสมดุลในการปกป้องตลาดระหว่างประเทศ โดยเพิ่มความน่าเชื่อถือเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่เพิ่มมูลค่า
9. สร้างความสมดุลในโอกาสที่เกิดจากโลกาภิวัตน์ ด้วยการมุ่งเน้นที่จะสร้างความร่วมมือทางสังคมและระบบคุณค่าให้สามารถดำรงอยู่ได้
10. ตอบแทนความสามารถในการแข่งขันที่สัมฤทธิ์ผลของประชาชนอยู่เสมอ โดยการรักษาความมั่งคั่งของประชาชนให้อยู่ในระดับที่สูงเพื่อประชากรทั้งมวล

รายงานการวิจัย เรื่อง ภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10 - 20 ปี (สกศ., 2551) ได้เสนอทิศทางเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาไทยไปสู่สภาวะการณ์ที่เหมาะสมใน 10 - 20 ปีข้างหน้า ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.5.1 ด้านประชากร

1) จากสถานการณ์ที่กลุ่มประชากรวัยเรียนจะลดลงในอนาคตค่อนข้างมาก ภาระของรัฐที่ใช้ลงทุนทางการศึกษาด้านปริมาณจะลดลง รัฐจึงต้องหันมามุ่งเน้นคุณภาพทางการศึกษาให้มากขึ้น ทั้งคุณภาพครู คุณภาพผู้เรียน และคุณภาพของระบบ

การศึกษา ซึ่งหมายถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการ เพื่อให้ “คนไทย” เป็นคนคุณภาพและศูนย์กลางการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้อย่างแท้จริง โดยนัยนี้ อาจต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และลดขนาดสถานศึกษาเพื่อรองรับคุณภาพ การปรับเปลี่ยนสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน การให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูและห้องเรียนให้มากขึ้น เป็นต้น

2) สถานการณ์ที่ประชากรวัยผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนอนาคตสังคมไทยอาจกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ จึงควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนส่งเสริมและใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาที่มีอยู่ของผู้สูงอายุ โดยให้การศึกษาในลักษณะของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับภาวะสุขภาพ ในลักษณะของ “พหุฒศึกษา” (Ageing Education) ซึ่งสามารถบูรณาการเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ การส่งเสริมการรวมกลุ่ม การจัดตั้งเครือข่ายผู้ทรงภูมิปัญญา การเข้ามาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาในสาขา ประเภท และระดับการศึกษาต่าง ๆ โดยที่รัฐจัดงบประมาณสนับสนุน ตลอดจนการขยายการเกษียณอายุ เป็นต้น

3) การเคลื่อนย้ายประชากรอย่างเสรีทำให้เกิดภาวะแรงงานข้ามชาติทั้งแรงงานไทยไปต่างประเทศ และแรงงานต่างประเทศเข้ามาทำงานในประเทศ ในกรณีที่แรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ รัฐต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับกลุ่มแรงงานด้วยการส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะทั้งด้านสามัญควบคู่วิชาชีพ ภาษาอังกฤษ ตลอดจนส่งเสริมการฝึกอบรมเพื่อ

ให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพ และสามารถรักษาความได้เปรียบในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศได้ ส่วนกรณีของแรงงานอพยพที่เข้ามาทำงานในประเทศทั้งที่ถูกกฎหมายและลักลอบเข้าเมือง ต้องให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้ได้เรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม และ ความสำคัญในบุญคุณของประเทศที่อาศัยพักพิงให้มาเป็นแรงงานคุณภาพหรือลูกหลานแรงงานคุณภาพ เพื่อสร้างประโยชน์แก่ประเทศในที่สุด

3.5.2 ด้านเศรษฐกิจและลักษณะของการผลิตและการบริการ

ด้วยอิทธิพลของเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ และมีแนวโน้มของการแข่งขันรุนแรงมากขึ้นด้านหนึ่งเป็นเรื่องของการรวมตัวทางการค้าการลงทุนทั้งระดับทวีปภาคีและระดับภูมิภาค ด้านหนึ่งก็เกิดการแข่งขันแย่งชิงทรัพยากรกันมากขึ้น เศรษฐกิจจะเป็นไปบนพื้นฐานของความรู้ คุณภาพและต้นทุนการผลิตต่ำ ที่มีความเชื่อมโยงและสลับซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้น การศึกษาจะต้องเตรียมการในบทบาทที่เป็นกลไกสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจ การศึกษาจึงควรเป็นการศึกษาเพื่อตอบสนองระบบเศรษฐกิจ ดังนี้

1. เตรียมคนในสองทศวรรษหน้าให้เป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในอาชีพอย่างจริงจัง โดยตั้งเป้าหมายว่าจะผลิตแรงงานคุณภาพ และส่งเสริมสถานประกอบการ / แหล่งผลิต ให้ความสำคัญในการฝึกและพัฒนาบุคลากรแรงงานให้มีความรู้ รวมทั้งกระบวนการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มและผลิตภาพขององค์กร

2. การพัฒนาศักยภาพคนเพื่อรองรับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีความเป็นเลิศในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตและบริการ พัฒนาสมรรถนะและทักษะแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศไปสู่ศูนย์กลางด้านต่าง ๆ และการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ทั้งในเชิงลึกและเชิงกว้าง ที่มีความสามารถทั้งทางด้านการจัดการ ภาษา และเทคโนโลยี

3. เสริมสร้างคุณภาพคน ทั้งในส่วนที่จะต้องออกไปเป็นแรงงานคุณภาพ และคนคุณภาพสังคม ดังนั้น เป้าหมายหลักสูตรการศึกษาทุกระดับจะต้องเป็นหลักสูตรเฉพาะที่มุ่งเน้นคุณภาพ ควบคู่ไปด้วยกันกับคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งมีความหลากหลายของหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของส่วนตนและตลาด ที่เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และกรณีศึกษาให้มากยิ่งขึ้น

4. ปลูกฝังวิธีคิดเชิงวิทยาศาสตร์และการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ระบบการจัดการตนเอง ความสามารถในการจัดการสถานการณ์ที่รู้เส้นทางเศรษฐกิจ การจัดการอาชีพและการงานอย่างชาญฉลาด การรู้จักการแก้ปัญหาโดยเฉพาะการนำหลักดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ผ่านหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนในทุกระดับชั้นตั้งแต่การศึกษาปฐมวัย จนกระทั่งอุดมศึกษา ทั้งในเรื่องของความพอเพียง การมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน ด้วยกระบวนการและเงื่อนไขของความรู้ คุณธรรม และการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง

3.5.3 ด้านสังคม

เพื่อเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสังคมไทยในอนาคต การศึกษาไทยควรได้พิจารณาถึงประเด็นของการศึกษาเพื่อพัฒนาคน เพื่อพัฒนาสังคม เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อน และเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันตามแนวทาง ดังนี้

1. การศึกษาเพื่อพัฒนาคน โดยการสร้างและพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมด้านสติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม พัฒนาเยาวชนก่อนเข้าตลาดแรงงานให้มีคุณภาพสูงขึ้น และพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูงขึ้น
2. การศึกษาเพื่อสังคม โดยส่งเสริมให้ผู้รู้ ปรชาญและผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์นำความรู้ที่มีมาถ่ายทอด จัดการความรู้ในระดับชุมชน และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาให้เป็นกลไกในการพัฒนาการศึกษา
3. การศึกษาเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อน โดยจัดทำกระบวนการกระตุ้นและผลักดันให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากภาคีการพัฒนาต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิรูปการศึกษา และเสริมสร้างศักยภาพให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกลไกหลักในการจัดการศึกษาระดับชุมชน
4. การศึกษาเพื่อเป็นภูมิคุ้มกัน กระตุ้นให้พ่อแม่ผู้ปกครองแสวงหาความรู้ที่ก้าวทันกระแสโลกาภิวัตน์ สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับคนไทยทุกคน และรณรงค์และส่งเสริมสื่อทุกรูปแบบเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.5.4 ด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน

จากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมและพลังงานโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย การให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อให้มีความรู้และปรับตัวรองรับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานของโลก และของประเทศในอนาคต สมควรมุ่งเน้นใน 2 หลักการ ดังนี้

1. กระบวนการให้ความรู้ การให้ความรู้พื้นฐานและความเข้าใจที่ถูกต้องด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม จะเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนนักศึกษาได้เข้าใจและตระหนักถึงสภาวะและสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงานที่ถูกต้อง ทำให้สามารถคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารได้ด้วยตนเอง
  2. กระตุ้นจิตสำนึก ให้เกิดการอนุรักษ์ พัฒนา ปกป้อง และปรับตัวจากความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง จะทำให้เกิดการมองภาพรวมของพลังงานและผลกระทบของสิ่งแวดล้อมได้ โดยทั้งนี้ ควรต้องมีกิจกรรมหรือแผนงานที่สอดคล้องและสามารถกระตุ้นจิตสำนึกให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพลังงานของชาติอย่างต่อเนื่อง
- ในการนี้ แนวทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ควรมุ่งเน้นที่จะให้ผู้เรียนได้เกิดจิตสำนึกหรือตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและพลังงาน และมีการอธิบายหรือใช้สื่อการสอนที่ทำให้เห็นถึงผลกระทบหรือความรุนแรงที่เกิดขึ้น รวมถึงการส่งเสริมและแนะนำให้ผู้เรียนได้นำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน
- การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม** ควรเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทันสมัย เพื่อพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้าหรือการแก้ไขปัญหาของสังคมจากการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

และพลังงาน ด้านการศึกษาเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อน จะต้องมียุทธศาสตร์ด้านการศึกษาที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม ครอบคลุมการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ด้านการศึกษาเพื่อเป็นภูมิคุ้มกัน เป็นการชี้ให้เห็นถึงประโยชน์และโทษของการใช้ทรัพยากร และความรุนแรงของผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึก และตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและพลังงานและหาทางป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรให้เกิดความยั่งยืน

3.5.5 ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม

1) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในฐานะเป็นเนื้อหาของการเรียน (Content) โดย

1.1) สนับสนุนการจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพ

1.2) ส่งเสริมการเรียนการสอนในลักษณะองค์รวม หรือสหวิทยาการ โดยเน้นการศึกษา (หลักสูตร / วิชา) ที่สามารถบูรณาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในแขนงต่าง ๆ เข้ากับสาขาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และจริยธรรม

1.3) ส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้น หรือเกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสาขาใหม่ที่ตรงกับแนวโน้มของโลก

2) วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในฐานะเป็นเครื่องมือ (Tools)

2.1) เพิ่มโอกาสการเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางสารสนเทศของผู้เรียน สถานศึกษา บัณฑิตชน ชุมชนอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม เพื่อนำไปสู่การขยายโอกาสทางการศึกษา

2.2) ส่งเสริมการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมเพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการเข้าถึงแหล่งความรู้ ข้อมูล และข่าวสาร

2.3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละวิชา

3.5.6 ด้านการเมืองการปกครอง

1) ปลุกฝังการดำรงชีวิตในระบอบประชาธิปไตยผ่านหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนในทุกกระดับ / ประเภททั้งในและนอกสถานศึกษา รวมทั้ง การเป็นผู้รักในการเรียนรู้ ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ไม่เป็นผู้หลงกระแส และถูกชักจูงได้ง่ายโดยชาตวิจรรย์ญาณและการเป็นตัวของตัวเอง โดยเฉพาะกระบวนการคิดและเชื่อตามแนวทางพระพุทธศาสนาด้วยหลักกาลามสูตร 10 ประการ ที่ควรนำมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อปลุกฝังวิถีคิดของผู้เรียนและประชาชน

2) ให้ความรู้และทำความเข้าใจแก่บุคลากรทางการศึกษา ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนให้เห็นความสำคัญของการศึกษาที่เป็นเรื่อง que ทุกคนมีสิทธิในการจัดและรับผลของการศึกษา การให้ความ

สำคัญต่อการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังโดยปราศจากเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค เป็นเรื่องที่รัฐสมควรทบทวนและเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนในการจัดการศึกษาและสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองของประชาชนที่รับรู้ตระหนักในปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ที่ควรจะต้องต่อท้องถิ่นให้มากขึ้น ควบคู่กับการส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งในการดำเนินด้านการศึกษาในอนาคต

3) รัฐควรจัดการศึกษา จัดหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับกลุ่มคนและชาติพันธุ์ ควบคู่กับการคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐาน ดังนั้น รูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายและมีคุณภาพจึงควรนำมาใช้ในการจัดการศึกษาชายแดนและรอยต่อของประเทศ รวมทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาก็สมควรเป็นบุคคลในท้องถิ่นที่ได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างเชี่ยวชาญควบคู่กับการสร้างขวัญกำลังใจให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและแก้ไขปัญหาให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างทันที่

บทที่ 4

สรุป และข้อเสนอแนะ

สรุป

4.1 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวม

ในปี พ.ศ. 2551 IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวมไว้ในอันดับที่ 27 จาก 55 ประเทศ ดีขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 ที่ได้อันดับที่ 33

ความสามารถในการแข่งขันจากปัจจัยหลัก 4 ปัจจัยที่ใช้ประเมิน พบว่า ทุกปัจจัยมีอันดับที่ดีขึ้นกว่าปี 2550 โดยปัจจัยหลักด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจถือเป็นจุดแข็งของประเทศไทย รองลงมาได้แก่ ปัจจัยหลักด้านประสิทธิภาพภาครัฐ และด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจ ขณะที่ปัจจัยหลักด้านโครงสร้างพื้นฐานถือเป็นจุดอ่อนที่จุดรั้งให้อันดับในภาพรวมไม่ดีขึ้นมากนัก

ปัจจัยหลักด้าน**สมรรถนะทางเศรษฐกิจ** ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 12 โดยมีปัจจัยย่อยที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนคือด้านการจ้างงาน ประกอบด้วยอัตราการว่างงานต่ำ การว่างงานของเยาวชนต่ำ การว่างงานในระยะยาวต่ำ และการจ้างงานที่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในปัจจัยย่อยแล้ว จุดที่ยังเป็นจุดอ่อนคือ ด้านเศรษฐกิจภายในประเทศ ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์ชี้วัดในเรื่องผลิตภัณฑ์มวลรวม

ภายในประเทศต่อหัวของประชากรต่ำ และอัตราการแลกเปลี่ยนที่ไม่ส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ

สำหรับ**ประสิทธิภาพภาครัฐ** ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 22 โดยมีปัจจัยย่อยที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนคือด้านนโยบายการคลัง ประกอบด้วยประสิทธิภาพภาครัฐในการจัดเก็บภาษีรายได้บุคคลธรรมดา และมาตรฐานอัตราภาษีการบริโภค ทั้งนี้ยังรวมถึงกฎหมายแรงงานที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจ อัตราการสร้างความปลอดภัยในสังคมของนายจ้างและการพัฒนาสังคมไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ส่วนจุดอ่อนที่เป็นตัวจุดรั้งประสิทธิภาพภาครัฐคือปัจจัยย่อยด้านกรอบการดำเนินงานสถาบัน ซึ่งประกอบด้วยนโยบายของธนาคารกลางที่ไม่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ รวมถึงความเสี่ยงจากความไม่มั่นคงทางการเมือง การไม่สามารถควบคุมราคาไม่ให้กระทบต่อราคาสินค้าในภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ ความไม่คงเส้นคงวาของทิศทางนโยบายรัฐบาล และการขาดความคล่องตัวในการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ

ในด้าน**ประสิทธิภาพภาครัฐกิจ**ประเทศไทยถูกจัดอยู่อันดับที่ 25 โดยมีปัจจัยย่อยที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนคือ ด้านตลาดแรงงาน โดยเฉพาะเรื่องการมีกำลังแรงงานหญิงจำนวนมาก ค่าจ้างในการทำงานภาคการผลิตมาก การมีกำลังแรงงานจำนวนมาก และค่าตอบแทนในงานภาคการบริการสูง อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนที่เป็นตัวจุดรั้งประสิทธิภาพภาครัฐกิจ คือ ผลิตภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย มูลค่าผลิตภาพการผลิตโดยรวมต่ำ มูลค่าผลิตภาพการผลิตของแรงงานต่ำ การขาดประสิทธิภาพที่ได้มาตรฐานระดับ

สากลของผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็ก ทั้งนี้รวมถึงความเสี่ยงในการลงทุนมาก และมูลค่าการซื้อขายในตลาดหุ้นต่ำ

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 39 โดยมีปัจจัยย่อยที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุน คือด้านโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ประกอบด้วย ต้นทุนอินเทอร์เน็ตต่ำ ต้นทุนที่เป็นค่าธรรมเนียมของโทรศัพท์เคลื่อนที่ต่ำ และอัตราการพึงพิงของประชากรต่ำ อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนที่เป็นตัวจุดรั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน คือ การลงทุนด้านสุขภาพต่ำ จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้งานอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงมีจำนวนน้อย บุคลากรด้านการแพทย์มีจำนวนน้อย การลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาต่ำ และจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีน้อย

4.2 ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย

ในภาพรวม ปี พ.ศ. 2551 ประเทศไทย ได้รับการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในอันดับที่ 43 จาก 55 ประเทศ ดีขึ้นเมื่อเทียบจากปี พ.ศ. 2547 - 2550 ที่ประเทศไทยได้อันดับ 48 46 48 และ 46 จาก 60 60 61 และ 55 ประเทศตามลำดับ

4.2.1 เกณฑ์ชี้วัดเชิงปริมาณ

ประกอบด้วยเกณฑ์ชี้วัด จำนวน 6 เกณฑ์ ได้แก่

- 1) การลงทุนทางการศึกษา
- 2) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับประถมศึกษา
- 3) อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษา
- 4) อัตราการเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษา
- 5) ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา
- และ 6) การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ ซึ่งเกณฑ์ทั้ง 6 เกณฑ์ถือเป็น

จุดอ่อนของประเทศไทย เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากอันดับของแต่ละเกณฑ์ในปี พ.ศ. 2551 แล้วพบว่า ไม่มีเกณฑ์ไหนเลยที่ได้อันดับเกินครึ่งจากประเทศที่เข้ารับการประเมินทั้งหมด

4.2.2 เกณฑ์ชี้วัดเชิงคุณภาพ

ประกอบด้วยเกณฑ์ชี้วัด จำนวน 6 เกณฑ์ ได้แก่

- 1) การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของระบบการศึกษา
- 2) การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย
- 3) การจัดการด้านการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ
- 4) ทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ และ
- 5) การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัทกับมหาวิทยาลัย โดยเกณฑ์ส่วนใหญ่ถือเป็นจุดแข็งของประเทศไทย เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากอันดับของแต่ละเกณฑ์ในปี พ.ศ. 2551 แล้วพบว่า มีอันดับเกินครึ่ง ยกเว้นเกณฑ์ด้านทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ และเกณฑ์การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัทกับมหาวิทยาลัยที่มีอันดับต่ำกว่าครึ่งของประเทศที่เข้ารับการประเมินทั้งหมด

โดยสรุป เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาจากเกณฑ์ชี้วัดด้านปริมาณและด้านคุณภาพ จะพบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของไทยไม่ค่อยดีมากนัก จึงเป็นจุดอ่อนและเป็นตัวจุดรั้งความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งแก้ไขในจุดอ่อน รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาจุดแข็ง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้มากยิ่งขึ้น

4.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาไทย

จากสภาพแวดล้อมของโลกที่ทำนายและผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งสภาพแวดล้อมของไทยด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวตอนต้น การจัดการศึกษาของไทยควรต้องมองการศึกษาไทยในระยะยาว และการจัดการศึกษาในระยะเร่งด่วน

ภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10 ปี มีข้อพิจารณาทั้งด้านปรัชญา จุดมุ่งหมาย หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการจัดการศึกษา ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มาตรฐาน และการประกันคุณภาพ รูปแบบการศึกษาในแต่ละระดับ ดังนี้

ปรัชญาและแนวคิดในการศึกษา ควรเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ควรมุ่งพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ สติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม ความสามารถในการปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

หลักสูตร ควรมีเนื้อหาสาระที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมองทั้งสองซีก ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปวัฒนธรรม สังคม ศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม รวมถึงด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สุขอนามัย หลักสูตรควรมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับบริบทสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลได้อย่างดี

กระบวนการเรียนการสอน ควรเป็นกระบวนการที่ปลูกฝังและเสริมสร้างสติปัญญาของผู้เรียนตามแต่ละช่วงวัย โดยเน้น

การคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผลด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ควบคู่กับความสุขของผู้เรียนและผู้สอน

กระบวนการจัดการศึกษา ควรมุ่งเน้นการพัฒนาสมองและสติปัญญาเพื่อการเรียนรู้ โดยรัฐต้องลงทุนทั้งด้านการศึกษาโดยตรง และที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีรวมถึงโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ

ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา จะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความเป็นมืออาชีพ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความรู้ และทักษะการสอนในสาขาวิชา มีความสามารถทางภาษาและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อใช้เป็นช่องทางในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ควบคู่กับการได้รับการตอบแทนเป็นพิเศษที่แตกต่างจากอาชีพอื่น

มาตรฐานและการประกันคุณภาพ ควรได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้แสดงบทบาทได้อย่างเต็มที่ปราศจากการแทรกแซงใด ๆ เพื่อรักษาคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษา

รูปแบบการศึกษาในแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกันเป็นจังหวะเหมือน การแสดงดนตรีคลาสสิก โดย**การศึกษาระดับปฐมวัย** ต้องเป็นการศึกษาที่เตรียมความพร้อมของสมองและสติปัญญาตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา ส่วน**การศึกษาขั้นพื้นฐาน** ต้องเป็นการศึกษาที่วางรากฐานการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นพลเมืองที่ดี **การศึกษาระดับอุดมศึกษา** ต้องเป็นการศึกษาเพื่อการผลิตและพัฒนา กำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ **การอาชีวศึกษา** ต้องเป็นการศึกษาเพื่อผลิตกำลังแรงงานระดับกลางเพื่อเป็นฐานการ

พัฒนาประเทศอนาคต **การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย** เป็นการศึกษาทางเลือกช่องทางหนึ่งที่มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับการการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองในลักษณะการศึกษาตลอดชีวิต เพราะการศึกษาในระบบอาจไม่เพียงพอที่จะตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนที่เพิ่มมากขึ้น

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการศึกษาในระยะเร่งด่วน ได้แก่

1. เร่งปฏิรูปการศึกษา โดยเน้นด้านคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และการปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
2. ขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ในทุกระดับ การศึกษา และต้องเร่งเพิ่มการขยายรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. ผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางและสูงที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเร่งการผลิตในสาขาที่ขาดแคลน
4. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพิ่มแหล่งเรียนรู้สำหรับประชากรวัยต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
5. เร่งลดอัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรไทย และพัฒนาทักษะฝีมือของกำลังแรงงานที่อยู่ในตลาดแรงงาน

บรรณานุกรม

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ. 2543. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ พ.ศ. 2543. กรุงเทพมหานคร : เซเว่น พรินต์ติ้ง กรุ๊ป.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ พ.ศ. 2544. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย ปี 2544. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). รายงานการสังเคราะห์ผลการติดตามและประเมินการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). ศักยภาพของคนไทยกับขีดความสามารถในการแข่งขันปี 2547. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2548. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2549. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2542 - 2551). กรุงเทพมหานคร : วี. ที. ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) : ฉบับสรุป. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) ฉบับสรุป. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). ภาพการศึกษาไทย ในอนาคต 10 - 20 ปี (ร่าง) รายงานการวิจัย. เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มบริบทการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกและสังคมไทย ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ด้านสังคม. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มบริบทการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกและสังคมไทย ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ด้านเศรษฐกิจและลักษณะของการผลิตและการบริการ. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มบริบทการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกและสังคมไทย ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มบริบทการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกและสังคมไทย ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มบริบทการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกและสังคมไทย ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ด้านการเมืองการปกครอง. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวโน้มบริบทการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกและสังคมไทย ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ด้านประชากร. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.

Institute for Management Development. (2004). World Competitiveness Yearbook 2004. Switzerland : Lausanne

Institute for Management Development. (2005). World Competitiveness Yearbook 2005. Switzerland : Lausanne

Institute for Management Development. (2006). World Competitiveness Yearbook 2006. Switzerland : Lausanne

Institute for Management Development. (2007). World Competitiveness Yearbook 2007. Switzerland : Lausanne

Institute for Management Development. (2008). World Competitiveness Yearbook 2008. Switzerland: Lausanne

Institute for Management Development. (2009). World Competitiveness Yearbook 2009. Switzerland: Lausanne

International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) (2008) Trends in International Mathematics and Science Study at the Fourth and Eighth Grades (TIMSS 2007) TIMSS & PIRLS International Study Center. Lynch School of Education, Boston College

Organization for Co-operation and Development (OECD). (2007) Programme for International Student Assessment 2006: Science Competencies for Tomorrow's World Executive Summary

ภาคผนวก ก
ตารางแสดงความสามารถในการแข่งขัน
ปี พ.ศ. 2551

ตาราง ก 1 ความสามารถในการแข่งขันของนานาชาติในภาพรวม
ปี พ.ศ. 2551

อันดับ	ประเทศ	อันดับ	ประเทศ	อันดับ	ประเทศ
1	สหรัฐอเมริกา	19	มาเลเซีย	37	โปรตุเกส
2	สิงคโปร์	20	อิสราเอล	38	ฮังการี
3	ฮ่องกง	21	สหราชอาณาจักร	39	บัลแกเรีย
4	สวิตเซอร์แลนด์	22	ญี่ปุ่น	40	ฟิลิปปินส์
5	ลักเซมเบิร์ก	23	เอสโตเนีย	41	โคลัมเบีย
6	เดนมาร์ก	24	เบลเยียม	42	กรีซ
7	ออสเตรเลีย	25	ฝรั่งเศส	43	บราซิล
8	แคนาดา	26	ชิลี	44	โปแลนด์
9	สวีเดน	27	ไทย	45	โรมาเนีย
10	เนเธอร์แลนด์	28	สาธารณรัฐเช็ก	46	อิตาลี
11	นอร์เวย์	29	อินเดีย	47	รัสเซีย
12	ไอร์แลนด์	30	สาธารณรัฐสโลวัก	48	ตุรกี
13	ไต้หวัน	31	เกาหลี	49	โครเอเชีย
14	ออสเตรีย	32	สโลวีเนีย	50	เม็กซิโก
15	ฟินแลนด์	33	สเปน	51	อินโดนีเซีย
16	เยอรมนี	34	จอร์แดน	52	อาร์เจนตินา
17	จีน	35	เปรู	53	แอฟริกาใต้
18	นิวซีแลนด์	36	ลิทัวเนีย	54	ยูเครน
				55	เวเนซุเอลา

ตาราง ก 2 ความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของ
ประเทศไทยกับนานาชาติ ปี พ.ศ. 2551

อันดับ	ประเทศ	อันดับ	ประเทศ	อันดับ	ประเทศ
1	เดนมาร์ก	19	ไต้หวัน	37	ยูเครน
2	อิสราเอล	20	สหราชอาณาจักร	38	บัลแกเรีย
3	สวีเดน	21	เยอรมนี	39	รัสเซีย
4	แคนาดา	22	ญี่ปุ่น	40	โรมาเนีย
5	เบลเยียม	23	จอร์แดน	41	สาธารณรัฐสโลวัก
6	ออสเตรเลีย	24	ฮ่องกง	42	จีน
7	สวิตเซอร์แลนด์	25	ลิทัวเนีย	43	ไทย
8	ฟินแลนด์	26	โปรตุเกส	44	ชิลี
9	นิวซีแลนด์	27	สโลวีเนีย	45	อาร์เจนตินา
10	ออสเตรีย	28	ฮังการี	46	ตุรกี
11	สิงคโปร์	29	โปแลนด์	47	เปรู
12	สหรัฐอเมริกา	30	มาเลเซีย	48	บราซิล
13	นอร์เวย์	31	กรีซ	49	อินโดนีเซีย
14	เนเธอร์แลนด์	32	อิตาลี	50	เม็กซิโก
15	ไอร์แลนด์	33	สาธารณรัฐเช็ก	51	โคลัมเบีย
16	ฝรั่งเศส	34	สเปน	52	ฟิลิปปินส์
17	เอสโตเนีย	35	เกาหลี	53	เวเนซุเอลา
18	ลักเซมเบิร์ก	36	โครเอเชีย	54	อินเดีย
				55	แอฟริกาใต้

ตาราง ก 3 การลงทุนทางการศึกษาของประเทศในเอเชีย
ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ไทย	41 (4.2)	48 (4.0)	49 (3.9)	42 (4.1)	39 (4.0)
สิงคโปร์	42 (4.2)	50 (3.8)	54 (3.4)	51 (3.1)	48 (3.2)
ฮ่องกง	38 (4.3)	35 (4.6)	41 (4.2)	44 (3.9)	45 (3.5)
ไต้หวัน	33 (4.5)	33 (4.7)	34 (4.5)	33 (4.4)	36 (4.2)
จีน	54 (3.1)	56 (3.3)	55 (3.1)	52 (3.1)	53 (2.4)
มาเลเซีย	4 (8.0)	9 (6.6)	25 (5.3)	48 (3.4)	47 (3.5)
ญี่ปุ่น	51 (3.6)	53 (3.6)	45 (4.1)	43 (3.9)	42 (3.9)
อินเดีย	45 (4.0)	57 (3.2)	57 (3.0)	50 (3.2)	50 (2.9)
เกาหลี	52 (3.6)	46 (4.0)	48 (4.0)	29 (4.6)	31 (4.4)
ฟิลิปปินส์	56 (2.6)	59 (3.0)	60 (2.8)	54 (2.5)	54 (2.4)
อินโดนีเซีย	59 (0.9)	60 (0.7)	61 (0.8)	55 (0.9)	55 (1.4)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008 ให้ข้อมูลปี 2545 - 2549 ตามลำดับ
หมายเหตุ: ตัวเลข คือ อันดับ ส่วนตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของ GDP

ตาราง ก 4 อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับประถมศึกษา
ของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ไทย	40 (20.40)	35 (19.00)	44 (21.00)	43 (20.68)	39 (19.09)
สิงคโปร์	48 (25.00)	48 (24.00)	51 (25.00)	47 (24.00)	47 (24.00)
ฮ่องกง	43 (20.92)	43 (20.60)	40 (19.50)	38 (19.10)	35 (18.50)
ไต้หวัน	28 (18.60)	31 (18.40)	33 (18.40)	32 (18.30)	34 (18.00)
จีน	45 (21.60)	44 (21.00)	49 (21.90)	41 (19.98)	42 (19.43)
มาเลเซีย	24 (18.00)	28 (18.00)	29 (17.60)	28 (17.20)	26 (16.50)
ญี่ปุ่น	41 (20.60)	41 (20.30)	41 (19.90)	40 (19.60)	41 (19.37)
อินเดีย	60 (40.00)	59 (40.20)	61 (40.20)	55 (40.20)	55 (40.20)
เกาหลี	56 (32.10)	54 (31.40)	56 (30.20)	52 (29.10)	50 (28.01)
ฟิลิปปินส์	58 (35.20)	56 (35.40)	59 (34.90)	54 (36.00)	53 (35.07)
อินโดนีเซีย	51 (25.60)	49 (24.30)	50 (23.40)	42 (20.13)	44 (20.41)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008 ให้ข้อมูลปี 2544 - 2548 ตามลำดับ
หมายเหตุ: ตัวเลข คือ อันดับ ส่วนตัวเลขในวงเล็บ คือ อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน

ตาราง ก 5 อัตราส่วนนักเรียนต่อครูระดับมัธยมศึกษา
ของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ไทย	54(25.40)	50 (21.00)	53 (21.00)	48 (21.00)	49 (24.00)
สิงคโปร์	48(20.00)	47 (19.00)	49 (19.00)	47 (19.00)	48 (19.00)
ฮ่องกง	43(18.17)	43 (18.30)	42 (18.00)	45 (18.00)	43 (17.80)
ไต้หวัน	38(17.10)	38 (17.20)	39 (17.20)	41 (17.40)	40 (17.30)
จีน	44(18.30)	46 (18.70)	48 (18.90)	46 (18.65)	47 (18.27)
มาเลเซีย	37(17.00)	37 (17.00)	38 (16.40)	37 (16.30)	38 (16.24)
ญี่ปุ่น	30(15.10)	31 (14.80)	33 (14.50)	28 (14.10)	24 (12.63)
อินเดีย	58(34.00)	56 (32.40)	58 (32.50)	53 (32.43)	54 (32.70)
เกาหลี	49(20.10)	45 (18.40)	41 (17.80)	44 (17.90)	42 (17.76)
ฟิลิปปินส์	60(36.40)	58 (38.30)	61 (42.00)	55 (41.00)	55 (37.87)
อินโดนีเซีย	45(18.40)	39 (17.70)	42 (18.00)	29 (14.20)	20 (11.81)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008 ให้ข้อมูลปี 2544 - 2548
หมายเหตุ: ตัวเลข คือ อันดับ ส่วนตัวเลขในวงเล็บ คือ อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คน

ตาราง ก 6 อัตราการเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษา
ของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ไทย	57 (55.4)	48 (71.2)	49 (72.0)	46 (72.0)	46 (72.0)
สิงคโปร์	16 (93.0)	15 (92.0)	18 (93.0)	17 (92.0)	12 (94.0)
ฮ่องกง	46 (72.1)	43 (75.7)	45 (76.4)	44 (77.9)	44 (78.5)
ไต้หวัน	3 (99.4)	2 (99.3)	17 (93.8)	13 (93.5)	14 (93.7)
จีน	49 (70.0)	- (-)	- (-)	- (-)	9 (95.0)
มาเลเซีย	39 (80.2)	41 (79.5)	44 (77.7)	45 (77.5)	41 (79.3)
ญี่ปุ่น	1 (100.0)	1 (100.0)	1 (100.0)	1 (99.9)	1 (100.0)
อินเดีย	53 (58.6)	52 (60.9)	54 (62.5)	47 (70.5)	48 (69.9)
เกาหลี	10 (94.7)	6 (97.2)	33 (87.0)	27 (88.3)	22 (90.4)
ฟิลิปปินส์	58 (53.0)	58 (56.0)	57 (59.0)	52 (61.1)	54 (60.2)
อินโดนีเซีย	60 (48.9)	57 (56.9)	59 (58.9)	53 (56.9)	55 (57.4)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008 ให้ข้อมูลปี 2544 - 2548
หมายเหตุ: ตัวเลข คือ อันดับ ส่วนตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละการเข้าเรียนสู่ทุกระดับมัธยมศึกษา

ตาราง ก 7 ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษาของประเทศในเอเชีย
ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ไทย	40 (14.5)	42 (14.0)	37 (18.0)	39 (18.0)	39 (18.0)
สิงคโปร์	4 (42.5)	3 (45.4)	3 (49.0)	3 (51.9)	3 (51.4)
ฮ่องกง	17 (34.0)	15 (36.3)	14 (37.4)	15 (37.9)	12 (39.8)
ไต้หวัน	9 (37.8)	5 (40.6)	5 (43.2)	6 (45.0)	6 (47.8)
จีน	52 (5.0)	54 (5.0)	- (-)	- (-)	33 (21.0)
มาเลเซีย	36 (16.0)	36 (16.0)	37 (18.0)	38 (18.5)	37 (19.9)
ญี่ปุ่น	3 (47.7)	2 (50.0)	2 (52.0)	2 (52.0)	2 (53.0)
อินเดีย	48 (8.0)	50 (8.0)	53 (9.5)	48 (9.5)	49 (9.5)
เกาหลี	5 (39.5)	4 (41.0)	4 (47.0)	4 (49.0)	4 (51.0)
ฟิลิปปินส์	27 (26.0)	29 (24.0)	40 (17.0)	25 (27.7)	26 (27.7)
อินโดนีเซีย	54 (4.6)	54 (5.0)	57 (5.0)	50 (5.0)	51 (5.0)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008 ให้ข้อมูลปี 2544 - 2548

หมายเหตุ: ตัวเลข คือ อันดับ ส่วนตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของประชากรที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นไป

ตาราง ก 8 การไม่รู้หนังสือของผู้ใหญ่ของประเทศในเอเชีย
ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ไทย	41 (4.3)	45 (7.4)	46 (7.4)	43 (7.4)	42 (7.4)
สิงคโปร์	46 (7.5)	47 (7.5)	48 (7.5)	45 (7.5)	44 (7.5)
ฮ่องกง	44 (6.5)	43 (6.5)	44 (6.5)	40 (6.5)	- (-)
ไต้หวัน	40 (4.2)	39 (4.0)	39 (3.0)	36 (2.8)	33 (2.7)
จีน	56 (14.2)	50 (9.1)	51 (9.1)	48 (9.1)	47 (9.1)
มาเลเซีย	52 (12.1)	53 (11.3)	54 (11.3)	51 (11.3)	49 (11.3)
ญี่ปุ่น	1 (1.0)	1 (1.0)	1 (1.0)	1 (1.0)	1 (1.0)
อินเดีย	60 (42.0)	60 (38.7)	61 (39.0)	55 (39.0)	54 (39.0)
เกาหลี	34 (2.1)	33 (2.1)	34 (2.1)	32 (2.0)	31 (2.0)
ฟิลิปปินส์	42 (4.9)	45 (7.4)	46 (7.4)	43 (7.4)	42 (7.4)
อินโดนีเซีย	53 (12.7)	55 (12.1)	57 (12.1)	49 (9.6)	48 (9.6)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008 ให้ข้อมูลปี 2544 - 2548

หมายเหตุ: ตัวเลข คือ อันดับ ส่วนตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละของผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ

ตาราง ก 9 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของระบบการศึกษาของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ไทย	42 (4.45)	35 (4.69)	35 (4.60)	38 (3.83)	24 (4.83)
สิงคโปร์	2 (7.76)	3 (7.37)	1 (8.04)	1 (8.04)	1 (8.23)
ฮ่องกง	29 (5.14)	15 (5.79)	12 (6.52)	14 (5.96)	16 (5.88)
ไต้หวัน	14 (5.98)	21 (5.68)	23 (5.49)	18 (5.45)	19 (5.42)
จีน	47 (4.06)	53 (3.17)	45 (3.82)	27 (4.73)	31 (4.39)
มาเลเซีย	11 (6.75)	22 (5.54)	14 (6.28)	10 (6.29)	11 (6.42)
ญี่ปุ่น	39 (4.61)	40 (4.23)	32 (4.79)	26 (4.79)	27 (4.58)
อินเดีย	12 (6.74)	11 (6.20)	13 (6.52)	16 (5.73)	20 (5.38)
เกาหลี	52 (3.92)	43 (4.00)	38 (4.47)	32 (4.22)	39 (3.68)
ฟิลิปปินส์	44 (4.42)	37 (4.56)	40 (4.28)	45 (3.43)	30 (4.45)
อินโดนีเซีย	57 (3.17)	57 (3.00)	54 (3.29)	39 (3.76)	35 (4.00)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008 ให้ข้อมูลปี 2547 - 2551

หมายเหตุ: ตัวเลข คือ อันดับ ส่วนตัวเลขในวงเล็บ คือ คะแนนของแต่ละประเทศ โดยมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตาราง ก 10 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขันของระบบการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ไทย	42 (4.97)	41 (4.90)	34 (5.28)	39 (4.46)	27 (5.23)
สิงคโปร์	3 (7.90)	7 (7.37)	1 (7.89)	1 (8.24)	1 (8.19)
ฮ่องกง	35 (5.37)	21 (6.00)	14 (6.78)	22 (5.88)	15 (6.39)
ไต้หวัน	28 (5.98)	27 (5.70)	31 (5.54)	25 (5.30)	22 (5.65)
จีน	46 (4.61)	58 (3.38)	56 (4.04)	28 (4.98)	37 (4.39)
มาเลเซีย	18 (6.41)	32 (5.49)	20 (6.31)	17 (6.20)	14 (6.42)
ญี่ปุ่น	58 (3.73)	56 (3.75)	49 (4.39)	43 (4.41)	40 (4.18)
อินเดีย	15 (6.83)	14 (6.62)	16 (6.56)	20 (6.07)	21 (5.67)
เกาหลี	59 (3.58)	52 (4.00)	50 (4.29)	40 (4.46)	53 (3.39)
ฟิลิปปินส์	38 (5.19)	31 (5.52)	37 (5.14)	31 (4.86)	25 (5.38)
อินโดนีเซีย	60 (3.43)	60 (3.25)	53 (4.07)	45 (4.21)	40 (4.18)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008 ให้ข้อมูลปี 2547 - 2551

หมายเหตุ: ตัวเลข คือ อันดับ ส่วนตัวเลขในวงเล็บ คือ คะแนนของแต่ละประเทศ โดยมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตาราง ก 11 การจัดการด้านการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ไทย	NA	NA	NA	NA	25 (5.69)
สิงคโปร์	NA	NA	NA	NA	1 (7.89)
ฮ่องกง	NA	NA	NA	NA	16 (6.52)
ไต้หวัน	NA	NA	NA	NA	26 (5.68)
จีน	NA	NA	NA	NA	41 (4.62)
มาเลเซีย	NA	NA	NA	NA	14 (6.68)
ญี่ปุ่น	NA	NA	NA	NA	42 (4.61)
อินเดีย	NA	NA	NA	NA	9 (6.85)
เกาหลี	NA	NA	NA	NA	38 (4.77)
ฟิลิปปินส์	NA	NA	NA	NA	21 (6.18)
อินโดนีเซีย	NA	NA	NA	NA	40 (4.73)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008 ให้ข้อมูลปี 2547 - 2551

หมายเหตุ: NA = ไม่มีตัวชี้วัดนี้ ในปี 2547 - 2550

ตัวเลข คือ อันดับ ส่วนตัวเลขในวงเล็บ คือ คะแนนของแต่ละประเทศ

โดยมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตาราง ก 12 ทักษะด้านภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการของประเทศในเอเชีย ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ไทย	NA	35 (5.03)	47 (4.27)	48 (3.71)	39 (4.41)
สิงคโปร์	NA	17 (7.07)	12 (7.44)	5 (8.00)	2 (8.26)
ฮ่องกง	NA	33 (5.26)	25 (5.87)	28 (5.55)	27 (5.65)
ไต้หวัน	NA	30 (5.54)	30 (5.42)	33 (4.90)	28 (5.48)
จีน	NA	55 (3.53)	38 (4.53)	37 (4.65)	42 (3.86)
มาเลเซีย	NA	29 (5.60)	19 (6.46)	15 (6.84)	10 (7.02)
ญี่ปุ่น	NA	60 (2.78)	55 (3.60)	51 (3.53)	49 (3.32)
อินเดีย	NA	11 (7.53)	10 (7.48)	14 (6.93)	11 (6.93)
เกาหลี	NA	38 (4.52)	35 (4.65)	44 (3.93)	35 (4.75)
ฟิลิปปินส์	NA	12 (7.41)	18 (6.52)	18 (6.57)	17 (6.63)
อินโดนีเซีย	NA	50 (3.89)	53 (3.76)	42 (3.97)	37 (4.58)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008 ให้ข้อมูลปี 2547 - 2551

หมายเหตุ: ตัวเลข คือ อันดับ ส่วนตัวเลขในวงเล็บ คือ คะแนนของแต่ละประเทศ โดยมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตาราง ก 13 การถ่ายโอนความรู้ระหว่างบริษัทกับมหาวิทยาลัย
ของประเทศในเอเชีย
ปี พ.ศ. 2547 - 2551

ประเทศ	ปี พ.ศ.				
	2547	2548	2549	2550	2551
ไทย	33 (4.44)	38 (4.17)	36 (4.39)	42 (3.63)	32 (4.31)
สิงคโปร์	3 (7.10)	8 (6.24)	6 (6.74)	2 (7.04)	1 (6.93)
ฮ่องกง	19 (5.49)	17 (5.45)	14 (5.91)	18 (5.55)	11 (5.96)
ไต้หวัน	13 (5.98)	9 (5.83)	12 (5.95)	19 (5.51)	7 (6.10)
จีน	46 (4.02)	51 (3.60)	42 (3.92)	38 (3.98)	33 (4.29)
มาเลเซีย	18 (5.50)	30 (4.48)	13 (5.92)	9 (6.14)	16 (5.55)
ญี่ปุ่น	23 (4.99)	29 (4.76)	21 (5.40)	23 (5.30)	20 (5.01)
อินเดีย	25 (4.91)	27 (4.81)	23 (5.12)	27 (4.70)	25 (4.81)
เกาหลี	42 (4.04)	21 (5.08)	32 (4.55)	21 (5.37)	41 (3.72)
ฟิลิปปินส์	43 (4.04)	19 (5.15)	28 (4.64)	32 (4.25)	26 (4.72)
อินโดนีเซีย	55 (3.55)	57 (3.24)	57 (3.32)	39 (3.90)	40 (3.74)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2008 ให้ข้อมูลปี 2547 - 2551

ตัวเลข คือ อันดับ ส่วนตัวเลขในวงเล็บ คือ คะแนนของแต่ละประเทศ โดยมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ภาคผนวก ข
ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2552

สถาบัน IMD จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันประจำปี โดยปี พ.ศ. 2552 มีประเทศที่ได้รับการจัดอันดับจำนวนทั้งสิ้น 57 ประเทศ เพิ่มขึ้น 2 ประเทศจาก ปี พ.ศ.2551 ได้แก่ ประเทศกาตาร์ และประเทศคาซัคสถาน

ในแต่ละปัจจัยหลัก 4 ปัจจัย ประกอบไปด้วย 5 ปัจจัยย่อย (Sub-factors) ซึ่งในแต่ละปัจจัยย่อยมีจำนวนเกณฑ์ชี้วัด (Criteria) ในแต่ละปีไม่เท่ากัน โดยในปีนี้มีเกณฑ์ชี้วัดรวมทั้งสิ้น 329 เกณฑ์ชี้วัด ลดลงจากปี พ.ศ. 2551 2 เกณฑ์ ส่วนด้านการศึกษาลดลง 2 เกณฑ์ชี้วัด เช่นกัน (ตาราง ข 1)

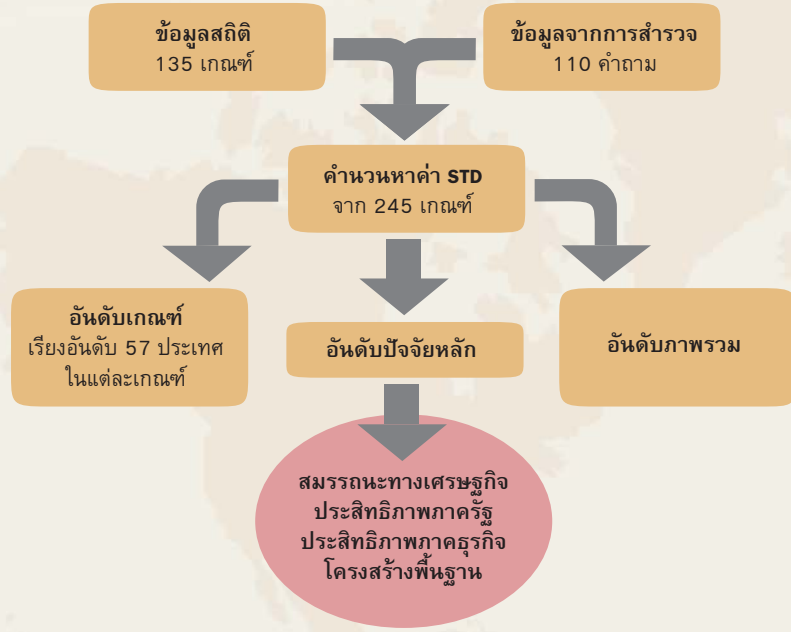
ตาราง ข 1 ปัจจัยหลักและปัจจัยย่อยในการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน ปี พ.ศ. 2552

ปัจจัยหลักที่ 1 สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (82 เกณฑ์ชี้วัด)	ปัจจัยหลักที่ 2 ประสิทธิภาพภาครัฐ (70 เกณฑ์ชี้วัด)	ปัจจัยหลักที่ 3 ประสิทธิภาพภาครัฐกิจ (67 เกณฑ์ชี้วัด)	ปัจจัยหลักที่ 4 โครงสร้างพื้นฐาน (110 เกณฑ์ชี้วัด)
เศรษฐกิจภายในประเทศ (30 เกณฑ์ชี้วัด)	การเงินภาครัฐ (12 เกณฑ์ชี้วัด)	ผลิตภาพและประสิทธิภาพ (11 เกณฑ์ชี้วัด)	โครงสร้างพื้นฐานทั่วไป (26 เกณฑ์ชี้วัด)
การค้าระหว่างประเทศ (21 เกณฑ์ชี้วัด)	นโยบายการคลัง (14 เกณฑ์ชี้วัด)	ตลาดแรงงาน (22 เกณฑ์ชี้วัด)	โครงสร้างพื้นฐาน ทางเทคโนโลยี (21 เกณฑ์ชี้วัด)
การลงทุนระหว่างประเทศ (19 เกณฑ์ชี้วัด)	กรอบการดำเนินงาน ของสถาบัน (12 เกณฑ์ชี้วัด)	การเงิน (19 เกณฑ์ชี้วัด)	โครงสร้างพื้นฐาน ทางวิทยาศาสตร์ (21 เกณฑ์ชี้วัด)
การจ้างงาน (8 เกณฑ์ชี้วัด)	กฎหมายธุรกิจ (21 เกณฑ์ชี้วัด)	การบริหารจัดการ (8 เกณฑ์ชี้วัด)	สุขภาพและสิ่งแวดล้อม (25 เกณฑ์ชี้วัด)
ค่าครองชีพ (4 เกณฑ์ชี้วัด)	กรอบดำเนินงานทางสังคม (11 เกณฑ์ชี้วัด)	ทัศนคติและค่านิยม (7 เกณฑ์ชี้วัด)	การศึกษา (17 เกณฑ์ชี้วัด)

ปัจจัยย่อย (Sub-factors)

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2009.

แผนภาพ ข 1 วิธีการจัดอันดับของ IMD ปี พ.ศ. 2552

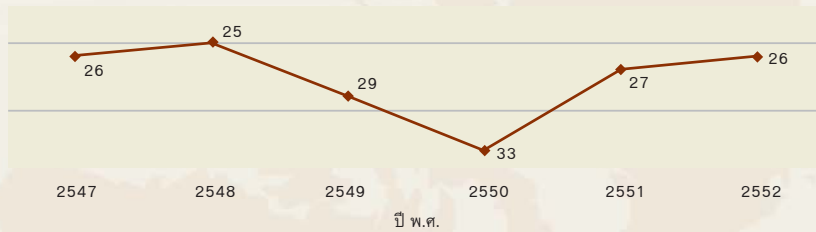

ตาราง ข 2 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวม ปี พ.ศ. 2552

ปัจจัยหลัก	ปี พ.ศ.					
	2547 (60 ประเทศ)	2548 (60 ประเทศ)	2549 (61 ประเทศ)	2550 (55 ประเทศ)	2551 (55 ประเทศ)	2552 (57 ประเทศ)
อันดับที่หนึ่งของภาพรวม	26	25	29	33	27	26
ปัจจัยหลักที่ 1 สมรรถนะทางเศรษฐกิจ	9	7	19	15	12	14
ปัจจัยหลักที่ 2 ประสิทธิภาพภาครัฐ	20	14	20	27	22	17
ปัจจัยหลักที่ 3 ประสิทธิภาพภาคธุรกิจ	21	25	25	34	25	25
ปัจจัยหลักที่ 4 โครงสร้างพื้นฐาน	42	39	42	48	39	42

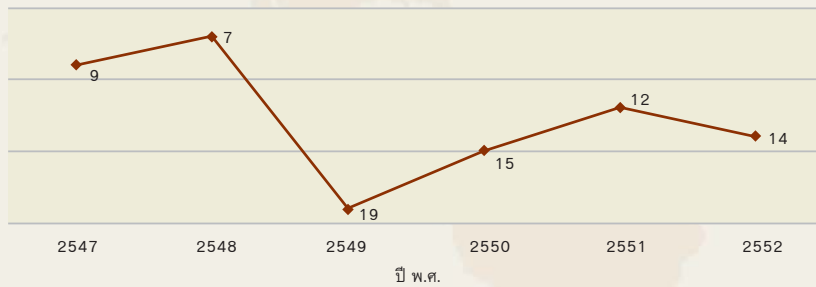
ที่มา: IMD. World Competitiveness Yearbook 2004 - 2009

แผนภาพ ข 2 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย
ในภาพรวม ปี พ.ศ. 2547 - 2552

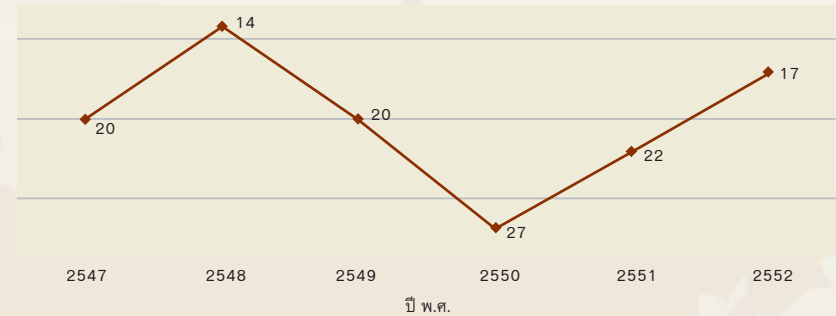
ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2009.

แผนภาพ ข 3 อันดับความสามารถในการแข่งขันในปัจจัยหลัก
ด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจของประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2547 - 2552

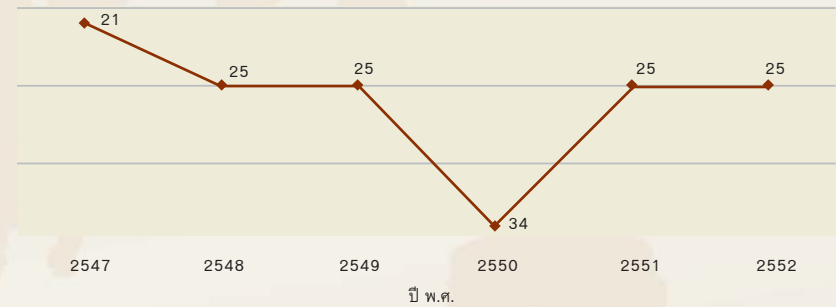
ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2009.

แผนภาพ ข 4 อันดับความสามารถในการแข่งขันในปัจจัยหลัก
ด้านประสิทธิภาพภาครัฐของประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2547 - 2552

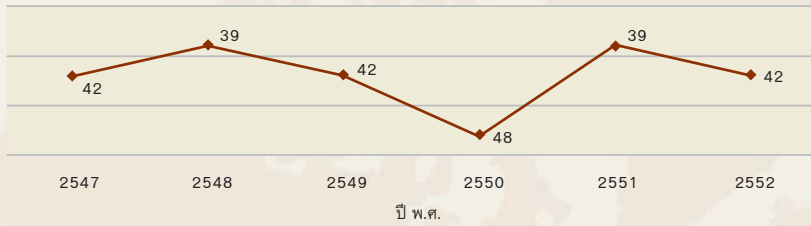
ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2009.

แผนภาพ ข 5 อันดับความสามารถในการแข่งขันในปัจจัยหลัก
ด้านประสิทธิภาพภาครัฐกิจของประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2547 - 2552

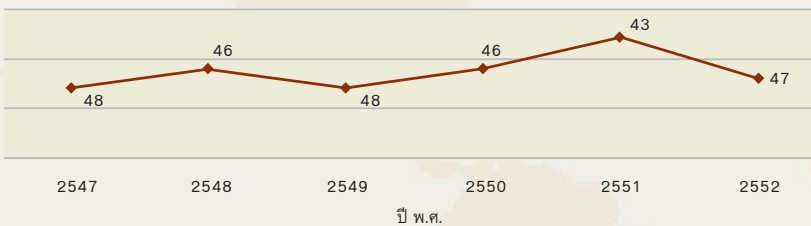
ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2009.

แผนภาพ ข 6 อันดับความสามารถในการแข่งขันในปัจจัยหลัก
ด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2547 - 2552

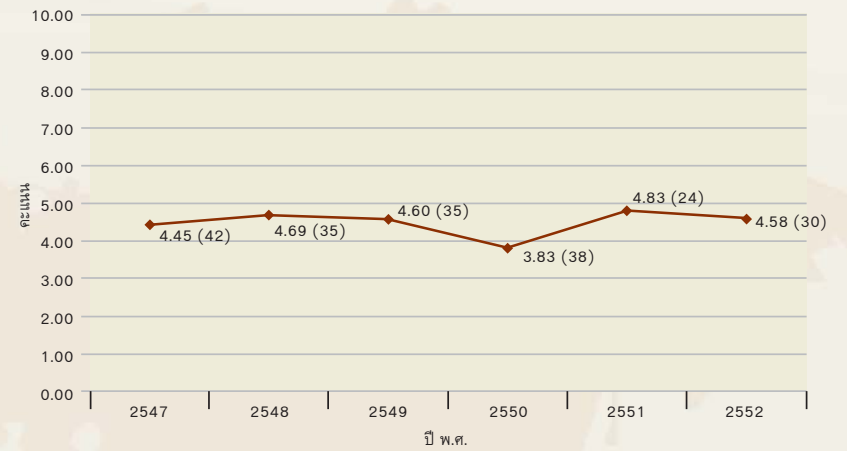
ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2009.

แผนภาพ ข 7 อันดับด้านการศึกษาของประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2547 - 2552

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2009.

แผนภาพ ข 8 การตอบสนองความสามารถในการแข่งขัน
ของระบบการศึกษาของประเทศไทย
ปี พ.ศ. 2547 - 2552

ที่มา : IMD. World Competitiveness Yearbook 2009.

หมายเหตุ : ตัวเลข คือคะแนนที่มีคะแนนเต็ม 10 คะแนน
ส่วนตัวเลขในวงเล็บคือ อันดับ ณ ปีนั้นๆ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ	เลขาธิการสภาการศึกษา
นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นางสุรางค์ โพธิ์พฤษาวงศ์	ที่ปรึกษาด้านวิจัย และประเมินผลการศึกษา
นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง	ผู้อำนวยการสำนักวิจัย และพัฒนาการศึกษา
นางสิริวรรณ สวัสดิวัตน์ ณ อยุธยา	หัวหน้ากลุ่มสารสนเทศ

พิจารณารายงาน

ดร. เจือจันทร์ จงสถิตอยู่	อนุกรรมการสภาการศึกษา ด้านวิจัย ติดตามและประเมินผล
นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง	ผู้อำนวยการสำนักวิจัย และพัฒนาการศึกษา
นางสิริวรรณ สวัสดิวัตน์ ณ อยุธยา	หัวหน้ากลุ่มสารสนเทศ

วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำรายงาน

นายจิรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
--------------------------	---------------------------

หน่วยงานรับผิดชอบ

สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

99/20 ถนนสุขุโขทัย ดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0 2668 7123 ต่อ 1211 โทรสาร 0 2243 0085

www.onec.go.th

เพื่อเป็นการใช้ทรัพยากรของชาติให้คุ้มค่า
หากท่านไม่ใช้หนังสือเล่มนี้แล้ว
โปรดมอบให้ผู้อื่นนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

